خبر صحیح

[illegible] اسلام

ایکی فصلی مشتملدر

فصل اوّل

غازی سلطان مراد ثانی حضرتلرینك مدت سلطنتلری
اولان (اوتوز) سنه‌لك وقایعی شاملدر ٠

اثر

محمد مظهر فوزی

١٢٩١

خبر صحیح

غازی سلطان مراد ثانی حضرتلرینك جلوسی

خاتمهٔ جلد ثانیده بیان اولندیغی و جهله چلبی سلطان محمدك ادرنه‌ده ارتحالی وقوعنده ارکان دولت اماسیه‌ده بولنان ولیعهد سلطنت سلطان مراد ثانی حضرتلرینك تخت عالی بخت عثمانی‌یی تشریفلرینی عرض و اعلام ایتمشلر ایدی .

پادشاه مشارالیه اماسیه‌دن حرکتله بروسه‌یه شتابان والتنجی پادشاه اوله‌رق (سکز یوز یکرمی درت) سنه‌سی صفرالخیرینك اون یدنجی کونی پدرلرینك وفاتندن قرق ایکی کون صکره اون سکز یاشنده

بولندقلری حالده جالس سریر شوکت‌مصیر عثمانیان اولدیلر .

ازمیر اوغلی وسائر حکمداران اسلامیه چلبی سلطان محمدك روم ایلنده کیفسز بولندیغی زمانی افکار فاسده‌لرینك اجراسنه مساعد بوله‌رق خلیع‌العذارانه حرکاته تصدی ایتمکده ایدیلر .

پادشاه نوجاه بوحکامی تدبیر حکیمانه ایله دائرهٔ اطاعتده طوتمق مقصدیله جمله‌سنه استمالتنامه‌لر نشر ایتدی . وبوصورتله فتنه‌جویانك افکار مفسدت آثارینی تعدیل ایله تحدث غوائله میدان ویرمامك ایستدی .

لکن زیرده تفصیل اولنه‌جق وقعه بنیان مرصوص الاساس سلطنتی از قالدیکه ورطهٔ اندراسه دوشیره یازدی .

دوزمه مصطفی وقعه‌سی

پادشاه بالانتباه اناطولی جهتنك اصلاح وتأمین

احوالیله مشغول ایکن مصطفی نامنده برادم سلانیکدن ظهور ایدرك « تیمور وقعه‌سنده ضایع اولان شهزادکان یلدیرم خاندن مصطفی چلبی بنم » دیو ادعای حق سلطنته قیام وغازی اورنوس زاده‌لر کبی روم ایلینك مشاهیر امراسی باشنه طوپلانوب و (سیروز) قلعه‌سنی بدضبطنه کچیروب ادعاسنی بالاخره عمومه تصدیق ایتدیره‌جك قدر کسب قوت وانتظام ایتدیکی حوادث هائله‌سی سامعه خراش اوله دوشدی .

مصطفی چلبینك تیمور محاربه‌سنده نابدید اولدیغی و اوزماندن بری حیات و مماتندن براثر ایشیدلمدیکی معلوم ایسه‌ده بو شخص مدعینك ادعاسنی جرح وابطال وعمومك قلبندن ازالهٔ اشکال ایده‌جك الده برسند قوی یوغیدی .

خصوصیله بو شخصی میدان مفسدته صالویرن بقای حیات حکومتنی دائما مملکت وسلطنت عثمانیه‌نك اختلال و زوالنده ارایان استانبول ایمپراطوری (مانوئل) ایدی .

بناء علیه ایشك اهمیتی پك اغر اولدیغندن پادشاه ارکان دولتی جمع ایله مشورت ایتدکده وزرادن (ابراهیم) و (عوض) پاشالر (بایزید) پاشانك رقیبی بولندقلری جهتله آنی برقضایه اوغراتمق املنده اولدقلرندن بویله تهلکه‌لی و نازك بر مسئله‌ده اغراض خفیهٔ نفسانیه‌لرینی اجرایه قالقیشوب مجرد مشارالیهی بردشمن قوی‌یه ازدیرمك اوزره آنك روم ایلی جانبنه کچوبده (دوزمه مصطفی) نك جمعیتنی تفریق ایتمسی تدبیرینی اورتایه قویدیلر .

بوتدبیرك حسددن منبعث عاقبتی وخیم بررأی سقیم اولدیغنی امرای بنامدن تیمور تاش پاشازاده (امور) (اورج) و (علی) پاشالر هرنقدر بیان ایتمشلرسه‌ده ابراهیم وعوض پاشالرك القاآتی تأثیر ایتدیکندن بایزید پاشانك برفرقه عسکرله روم ایلینه کچمسی پادشاه طرفندن امر و اصرار و استانبول ایمپراطوری دوزمه مصطفی ایله متفق اوله‌رق استانبول

جهتندن عساکر شاهانه نك عبورینه موافقت ایتدیکی جهتله بایزید پاشا (کلیبولی) معبرندن امرار اولندی .
فقط دوزمه مصطفا نك روم ایلنده تشکیل ایتدیکی جمعیت اویله بایزید پاشانك فرقهٔ خفیفه سی نمایشیله طاغیلور درجه ده دکل ایدی .
بناءً علیه پاشای مشار الیه بوکیدیشك منتج موفقیت اوله میه جغنی بیلدیکی ایچون حین عزیمتنده پادشاهه [دوزمه مصطفی دعوای وراثت ایتدیکی جهتله پك چوق ساده دلان انی دعواسنده محق طانییوب باشنه طوپلانمش اولدقلرندن شایدیانمده کی عسکردن دخی او طرفه میلان حس ایدرده لاجل المصلحه ساخته اوله رق بن دخی اکا انقیاد و دخالت ایده جك اولور ایسه م خیانته حمل اولنماسون] دیه رك ایلروده اجراسنه مجبور اوله جغی حرکتندن اولجه تبریهٔ ذمت ایلدی .
فی الحقیقه بایزید پاشا طبقی ملحوظی کبی دوزمه

مصطفانك اردوسی غایت منتظم بولوب کندی رفاقتنده‌کی فرقه‌نك اوطرفه میلنی دخی تحقیق ایتمسیله ایستر ایستمز طوغریجه دوزمه مصطفایه دخالت ودعواسنك صحتنی یعنی وارث سریر سلطنت عثمانیه بولندیغنی تصدیقه مسارعت ایتدی ·

دوزمه مصطفی پاشانك قدومندن محظوظ اوله‌رق ابتدا مظهر التفات و اعتبار ایتمش ایسه‌ده طور ومشوارندن دخالتنك ساخته اولدیغنی تفرس ایتمش اولدیغندن سازلی دره نام محلده مشار الیهی اعدام ایدیویردی ·

روم ایلینك عموم امراسندن ماعدا تدبیر وشجاعتله مشهور اولان ازمیراوغلی (جنید) بك دخی دوزمه‌نك اردوسنه التحاق ایدوب انك وزارتی منصبنده بولنوردی ·

عزب و مسلم نامل‌یله دولت علیه‌ده مدت مدیده استخدام اولنان پیاده عسکرینی بومأموریتنده میر قومی الیه تأسیس ایلدی ·

بو تدبیر ایله بتون روم ایلینك خلقی دوزمه مصطفانك اردوگاهنه مجتمع اولدیلر . و سلطان مرادی ازاله ایله بروسه تختگاهنی دخی ضبط ایتمك اوزره برقوهٔ جسیمه ایله کالیبولی معبرندن اناطولی یقه‌سنه کچوب (میخالیچ) صحراسنده چادرلرینی قوردیلر .
سلطان مراد بوداهیهٔ دهیانك دفعی مشکل اولدیغنی بیلورسه‌ده بخت وطالعه استناد و بعض اهل حالدن روحانی استمداد ایدرك قلیل العدد قوهٔ موجوده‌سیله دشمنی قارشولق اوزره (اولوباد) نهری کنارینه عزیمتله اردوسنی قوردی .
دوزمه‌نك اللی بیك سواری و یکرمی بیك پیاده‌دن مرکب سواد جمعیت دهشت نماسیده نهرك او بر جانبنه یایلدی .
تیمور تاش پاشا زاده (امور) (اورج) و (علی) پاشالر بو صره‌ده پادشاهه بر حسن تدبیر القا ایتدیلر شویله که : سلطنت سنیه امراسنك قدماسندن اولوب مرحوم موسی چلبینك وقعهٔ اخیره‌سنده

چلبی سلطان محمد مرحوم جانبندن (توقاد) زندانندە حبس و تسجین ایدلمش اولان مشهور میخال زاده (محمد بك) روم ایلی امراسنك آشناسی و جمله سنك پیشواسی اولەرق انلره سوزی تأثیر ایدەجكندن عفو وجلبیله اردوده استخدام اولندیغی تقدیرده حصول موفقیت مأمول اولدیغی اخطار ایلملریله مشارالیهك زنداندن چیقاریلوب كتورلسی ایچون ادم كوندرلمش ایدی ٠

سلطان مراد ثانی حضرتلرینك سعادت طالعی آثارندن اولەدق دوزمه مصطفایه نهر كنارینه مواصلتی اثناده بررعاف دائم عارض اولوب یعنی اوچ كون اوچ كیجه بورنندن قان اقوب وجودی ضعفه دوچار اولمسندن طولایی حرب ایله هجومی بش اون كون تأخیر ایتدی ٠

بو ایام فرصتده اطراف واكنافدن خیلیجه عساكر عثمانیه طوپلاندیغی مثللو میخال زاده محمد بك دخی اردوی همایونه یتشدی ٠

محمد بك موجود اولدیغی حالده دشمنك تنكیل وتدمیری امرنده عقد مشورت اولندقده میرمشار الیهك نهر كنارینه واروب ومعروف امرایی قارشوسنه چاغروب انلره تحویل افكار وحركت و دوزمه‌نك یعتندن فلك رابطهٔ مطاوعت ایتدیرمنك چاره‌سنی بولمسی تنسیب اولندی .

بوقرار اوزرینه محمد بك كنار نهرده (بره ترك طور خان) (بره كوملی اوغلی) (بره اورنوس اوغللری) ندای بلندیله امرای مشهوره نك جمله‌سنی مقابلهٔ خطابنه الدی .

میخال زاده نك یدی سكز سنه‌دنبرو میدانده نام ونشانی اولمدیغندن امرا بردن بره صاحب ندانك میخال اوغلی اولدیغنه ایناندیلرسه‌ده وقتیله بینلرنده جریان ایتمش اولان سرائر وقوعاتك تعداد وكشفیله كندوسنی تصدیق ایتدیردكدن صكره [برشخص مجهولك ادعاسنه قاپیلوبده تخت سلطنته وراثت واستحقاقی ثابت ومتعین اولان پادشاه شوكت پناهك

اطاعتندن چيقمق سزلك كبى نامدارنه لايق دكل سزك بو حركاتكزك صوكى موجب ندامتدر] كبى برچوق مخاطبات ونصايح مؤثره ايله امرانك ذهنلرينى چلدى . وفرصت الو برنجه جمله سنك بو طرفه كچملرى ايچون سوز الدى .

دوزمه مصطفى محمد بكك امرا ايله اولان مخاطباتنى ايشيدوب تصادفات حسنه‌دن اوله‌رق بر كيجه كچيد محلندن اردوى همايونه شبخون طريقيله هجوم ايتديريكى بش بيك قدر عزب عسكرى دخى اوجه تحقيق كيفيتله امور پاشا رفاقتنده اوله‌رق كچيد محلنه تعيين ايدلمش اولان عساكر شاهانه‌نك مقابله وصولتيله فنا حالده هزيمت واسارته دوچار اولديغندن دوزمه مصطفى بو هزيمتى مخصوصى ظن ايدرك يانندەكى امرادن اعتمادى بوزلمش ايدى .

وزير عوض پاشا دوزمه‌يه نزدنده بولنان روم ايلى امراسنك جمله‌سى كندوسنه غير صادق و اردوى پادشاهى طرفندن هجوم اولنمسى مقرر اولان بر كيجه‌ده

کندوسنی طوتوب پادشاهه تسلیم ایتمکه متفق اولدقلرینی متضمن ر یا کارانه برمکتوب یازوب کوندرمش اولدیغی مثللو امور اوروج وعلی پاشالر دخی ازمیر اوغلی جنید بکه [سز عداد ملوکدن صاحب مکنت برذات شجاعت سیرت بولندیغکز حالده اویله مجهول النسب برمدعیٔ کاذبه تبعیتله انك وزارتنه دخی تنزل ایتمکز شانکزه شین دکلیدر ؟ بالجمله امرا دوزمه مصطفانك ساخته اولدیغنی اکلادقلرندن بوطرفدن شجخون اولنـدیغی کیجه دوزمه‌یی اللریله طوتوب حضور پادشاهی یه تقدیم وتسلیم ایتمکی قرارلشدیرمشلردر . اوحالده سزکده فلاکته اوغرایه‌جغکزده شبهه یوقدر . همان لیلهٔ مصممه‌نك حلولندن اول پادشاهه دخالتله اظهار ندامت واستدعای عفو ومرحمت ایتمکز سزه بادیٔ نجات وسلامتدر] مآلنده بشقه بشقه مکتوبلر یازوب کوندردیلر .

عوض پاشانك مکتوبی دوزمه‌مصطفایه و پاشالرك

مکتوبلری دخی جنید بکه بالوصول هر ایکیسی الدقلری مکتوبلری بربرینه کوستروب مضمونلرنده مطابقت بولنمسندن ودوزمه نك ذاتا میخال زاده نك مخاطباتندن طولایی یری پرەلنمش اولمسندن ناشی ایکیسیده حیرت ودهشته دوشدیلر ·

عوض پاشا مکتوبنده تعیین ایتدیکی کیجه‌ده عساکر عثمانیه‌یی کندی قوماندەسنه الەرق ضرب طبول وسورنا وغلغلهٔ صدای دهشت فزا ایله نهردن قارشو یه کچیرمکه باشلاینجه کرك دوزمه مصطفی وکرك جنید بك ارتق ثبات ایده‌میوب فرار یولنی طوتدیلر ·

روم ایلی امراسی میخال زاده‌نك ذکری سبقت ایدن خطابت حکمت بلاغتی ثمرەسی اولەرق نه مقابله نه‌ده فرار قیدنده اولمدقلرندن عوض پاشا دوزمه‌نك اوتاغنی واسباب احتشامنی ضبط ایله برابر پادشاه بختیار سلطان مراد جلیل الاثاره تبشیر ظفر ودرحال نهر اوزرینه برکوپری قوردیروب تسهیل مرور

شاه وعسكر ايتدى .
ايرتسى كونى على الصباح پادشاه موكب همايونيله قوريلان كوپريدن مرور ايتدكده روم ايلى امراسى ايتدكارى كستاخلقلرندن خجيل اولدقلرى حالده اشك ندامت دوكه‌رك كفن دركردن باركاه مرحمت آكتناه پادشاهى يه دخيل دوشديلر .
وزير ابراهيم پاشا بو امرانك قتل و اعداملريله اجراى سياست اولنمسى طرفنه سلطان مرادى سوق وتشويق ايتديسه‌ده سوزينى تأثير ايتديره‌مدى عوض پاشا وميخال زاده محمد بكك رجا وشفاعتلريله جمله‌سى عفو عالى يه نائل اولديلر .
كله‌لم دوزمه مصطفانك حالنه :
مومى اليه ليلهٔ معهوده‌ده اردوكاهدن بعض اياقداشلريله فرار ايدنجه روم ايلينه كچمك اوزره ساحل بحرى اوزليوب (بيغا) قاضيسى واسطه‌سيله تدارك ايده‌بيلديكى سيفنه يه راكبا كليبولى يه كذار واناطولى ساحلنده نقدر سفاين وار ايسه اردوى همايونك

مرور ينه يرامامق ايچون ساحلدن ابعاد ايتمشيدی ·
پادشاه مظفر سپاه فرار يلری تعقيب و بيغا ساحلنه
سوق موكب بيوردی ·

جنيد بكك ايدين طرفنده و دوزمه مصطفانك
دخی روم ايلينه قاچدقلری نمايان اولدی ·

دوزمه نك شايد اياغی دوز باصه جق اولور ايسه
ينه تو يني دوزوب ميدانه چيقمسی ملحوظ اولديغندن
ارقه سی براغلميه رق دردست ايله ازالهٔ وجودی
ايجاب مصلحتدن اولمسيله همان قارشو يه
چكلمك ايستنلديسه ده بيغاولابسكی ساحللرنده سفينه
بولنمديغی جهتله اركان دولت اضطرابه
دوشديلر ·

كليبولی عاملی بولنان طهارتسز خطيب لقبيله ملقب
ذات ابراهيم پاشانك منسوباتندن بولنمسيله هرنه
صورتله نكن ايسه سفاين تدارك ايتمك اوزره پاشای
مشار اليه عامل موی اليهه بر يوزكچ واسطه سيله
برمكتوب كوندروب اواثناده بالتصادف كليبولی يه

کلمش اولان جنوزلی بر فرنك سفینه‌سنی عامل
مومی الیه خفیا بش بیك التونه بالارضا استیجار
وکیجه‌لین قارشویه امرار ایتدی .
الك شجیع عساکردن تحملی قدر بوسفینه‌یه دلاورلر
ارکاب اولنه‌رق کلیبولی‌یه مرورو بونلرك زور بازوی
جلادتلریله کلیبولی لیمانندن ضبط ایدیلان برقاچ
سفاین دخی اناطولی ساحلنه کچیریلوب موکب
همایون دخی عبور ایتدیرلدی .
دوزمه مصطفی موکب شاهانه‌نك مرورندن خبردار
اولنجه ادرنه‌یه طوغری قاچوق ایسته‌دیسه‌ده
اردوی همایون ارقه‌سندن ایرلمدیغندن ادرنه‌ده دخی
پایدار اوله‌میه‌رق ابتدا ظهور ایتدیکی سلانیك
جهتلرینه فرار ایدرکن یاننده بولنان اشخاص
سلامت یقه‌سنی بوله‌میه‌جقلرینی اکلایوب کندولرینی
عفو ایتدیرمکه وسیله اولمق اوزره مومی الیهی طوته‌رق
تعقیبه مأمور اولان عساکر عثمانیه‌یه تسلیم ایتدیلر .
مومی الیه ادرنه‌ده حضور پاشاهی‌یه کتورلدکده

ادرنه قلعه‌سنك برجنه صلب ایتدیرلدی .

§

خاطره

بوشخصك ادعاسی مورخلرك تحریر و بیانلری وجهله حقیقةً باطلمی ایدی ؟ یوقسه صحیحاً اولاد یلدیرم خاندن تیمور وقعه‌سنده ضایع اولدی دینیلان (مصطفی چلبی) اولوبده بیوك برادرلرینك امارتلری اثناده میدانه چیقمش اولسه سنا و اقتدارا حکومته استحقاقسزلغی جهتله کندی حالنده یشامق ایستسه ده امثال عدیده‌سی کبی عدم آباده کوندریلور قورقیسیله بوزمانه قدر اختفامی ایتدی ؟ شوایکی جهت دخی احتمال عقلی یه متحمل و احتمالینك برینه قطعیجه حکم ویرمك مؤرخه کوره مشکلدر . چونکه روم ایلنده بولنان امرا وخصوصیله ازمیر و اورنوس اوغللری کبی صاحب مکنت عظما بوکا تبعیت ایتدیلر . بونلرك ایچنده حق وباطلی فرق ایدر

عقل ونظر صاحبی هیچ کیمسه یوقیدی ؟
ثبوت نسبته مدار اوله‌جق قدر میدانه دلائل قویمقسزین بیاغی برحریفك (بن مصطفی چلبی‌یم) دیمسیله اوقدر خلقك تصدیق ایدیورمسی غریب برماده‌در .
لکن مادامکه هپ مؤرخلر احتمال اولدہ اتحاد و بومصطفایی تاریخلرنده مدعی کاذب معناسنه اوله‌رق (دوزمه) لقبیله یاد ایتمشلردر . بزده انلرك اثرندن ایرلمه‌مدق . مومی الیه هرنه ایدیسه دها تدن برشی ایمشکه هم (بزانتن) ایمپراطورینك اتفاقنی همده دولت علیه‌نك الك زیده قوهٔ عسکریه‌سی اولان روم ایلی طاقمنك مطاوعتنی قزاندی . واقعا سلطان مراد ثانی حضرتلرینك بخت خداداد لرینك غلبه‌سیله و میخال زاده‌نك نهر کنارنده اجرا ایتدیکی تدابیر نطقیه‌سی تأثیریله ایشی باشه چیقاره‌مدی فقط نتیجهٔ مرامه وصولنه دخی اسباب ظاهریه‌دن هیچ برحائل قالمدیدی . بناء علیه دولت علیه اووقت

پك بیوك بر تهلكه كچیرمش اولدی ·

§

مصطفی چلبی حادثه‌سی

سلطان مراد ثانی حضرتلری دوزمه مصطفانك عائله‌سنی بتیردكدن صكره استانبول امپراطورینك دوزمه ایله بالاتفاق سلطنت سنیه علیهنه كوستردیكی اسائتدن طولایی تأدیب وتنكیلی ضمننده استانبولی محاصره ایتمشیدی · بو محاصره‌ایله اوغراشور ایكن ام الفتن چرخ هزار شوه‌ر تولید فتنهٔ آخر ایتدیكندن ترك محاصره ایله اناطولی یه كچمكه مجبور اولدی · تفصیلی شودر كه :

پادشاهك كوچك برادری اولوب پدرلری سلطان محمد مرحومك زمانلرنده حمید ولایتنه والی تعیین بیوریلان شهزاده (مصطفی چلبی) یی (كرمیان) و (قرمان) اوغللری القای هوای سلطنت واستقلال ایله اضلال و پادشاه روم ایلنده استانبول

محاصره‌سیله مشغول ایکن بروسه‌یی ضبط ایتمك اوزره یانـنـه حشرات کلیه ترقیقیله سوق وارسال ایتدیلر .

شهزادهٔ مشارالیه هنوز نابالغ اولوب مدبر اموری لالاسی بولنان (شرابدار الیاس بك) ایدی .

شهزاده بروسه‌نك خارجنده (فدیه قزاغی) دینیلان قریه‌یه نزول ایتدکده بروسه اهالیسی قلعه ومملکته استحکام ویرمکله برابر وصایای معقوله ایله شهزاده‌یی افکارندن فراغت ایتدیرمك و مملکتی محاصره بلیه‌سنه دوشیرمامك اوزره (اخی یعقوب) و (اخی خوشقدم) نامنده ایکی معتبر ذاتی هدایای مناسبه ایله شهزاده‌یه کوندردیلر .

بو ذاتلر شهزاده ایله ملاقات ایتدکلرنده شهزاده نك تاج وتخته وبالاستقلال سلطنته استحقاقنه متعلق بر طاقم مقدمات خلوصکارانه سردندن صکره اهالئ مملکت مادامکه سنا اکبر واوجه مالك سریر وافسر اولان سلطان مراده تبعیت ایتمشلرر

شمدی رضالریله مملکتك شهزاده‌یه تسلیمی خیانتنی ارتکاب ایده‌میه‌جکلرینی وقلعه وشهرك استحکاماتنه ومستحفظلرینك کثرتنه نظراً حصر وتضییق ایله تیز وقتده تسخیری ممکن اوله‌میه‌جغنی و پادشاهك دخی قریبا قوه کافیه ایله کلمسی مأمول اولدیغندن شمدیلك تسخیری آسان دیکر برمملکته توجه ایله اوراسی اله کتوریله‌رك حصول مطلبه برطریق سهولت بولنمق مناسب اوله‌جغنی اهالی لساننده‌ن اولمق اوزره بیان ایتدیلر ·

شهزاده‌نك مدبر امورلری اهالیدن یوز بوله‌میوب زور بازو ایله دخی بروسه‌نك استیلاسنه دسترس اوله‌میه‌جقلرینی آکلادقلرندن شهزاده‌یی تسخیری قولای عد ایتدکاری (ازنیق) شهرینه قالدیروب اوراسنی محاصره ایلدیلر ·

ازنیق محافظی بولنان فیروز بك زاده (علی بك) دخی قویامدافعه‌یه باشلادی ·

بووقوعات پادشاهك مسموعی اولنجه روم ایلنجه

لازم کلان تدابیری اتخاذ ایتدکدن صکره موکب شاهانه استانبول محاصره سندن فراغتله حرکت ایتدی .

فقط شهزاده نك اردوی همایونك قارشویه حرکتنی ایشیدنجه ثبات ایده میه رك الدن قاچیرلمسی ملحوظ اولمسیله موکب همایون واصل اولنجه یه قدر شهزاده نك اوراده ثباتنی موجب اولمق اوزره ازنیق حصار بنك صلح واستیمان طریقیله شهزاده یه تسلیم ایدلمسی طرف پادشاهیدن خفیا علی بکه امر واشعار وشهزاده نك اویالندیریلوب اله ویرلمسنی تسهیل ایتدیکی حالده اناطولی بکلربکیلکی منصبیله مکافات اولنه جغی دخی شرابدار الیاسه وعد وازبار اولندی .

بو اوامرك ازنیقه وصولنده محاصره دخی قرق کونه وارمش ایدی .

علی بك الدیغی امر موجبنجه همان بالاستیمان قلعه یی شهزاده یه تسلیمه مسارعت و شرابدار الیاس دخی شوکا بوکا مناصب وتیمارات توجیه ایتدیرمك کبی

لذت احکام حکومت وعیش وعشرت ایله شهزاده یی آلوده جق اسبابك استحضارینه غیرت کوستردی اردوی همایون ایسه اپاق اپاق ازنیقه یاقلاشمقده اولدیغندن کرمیان وقرمان رؤساسی شرابدار الیاسك طوغری بکمیوب شهزاده یی قاچیرمغه سعی ایتدیلرسه ده شرابدار الیاس انواع حیل و دسایس ایله وقت کچیروب قاچمغه میدان ویرمدی ۰

انلر بو حالده ایکن اردوی همایونك طلیعه سی ازنیق خارجنه واصل اوله رق شهزاده طاقمندن (تاج الدین) اوغلی مقابله یه قیام و ظهور ایدن محاربه ده طلیعه سرداری میخال زاده یی اعدام ایتدی ۰

متعاقبا پادشاه هیئت اردوی همایون ایله ظهور ایدنجه خصما پریشان و برطاقی تحصن قصدیله قلعه یه شتابان اولدیلر ۰

شرابدار الیاس ایسه بیچاره شهزاده مصطفایی طوتوب حضور پادشاهی یه کوتوردی ۰

امثالی حقنده جریان ایدن قاعده بو طالعسز شهزاده
حقنده دخی اجرا یعنی اسایش عمومی یی محافظة
بوغدیریلوب نعش مغفرت نقشی والد ماجدی
تربه‌سنه دفن اولنمق اوزره بروسه‌یه اسرا قلندی .
(رحمة الله علیه)

میخال زاده‌یی اعدام ایدن تاج الدین اوغلی دخی
برطاوق کومسنده مختفی بولنوب میخال زاده فاملیاسی
یدلرنده تلف اولدی . بوحادثه (سکز یوز یکرمی
التی) تاریخنده وقوعه کلمشدر .

خاطره

« قرمان وکرمیان اوغللرینك مجرد خاندان عثمانی
علیهنده اولان تصورات باطله‌لرینی بر نتیجه‌یه
چیقاره‌بیلك زعمیله هنوز خیروشری تمامیله فارق
وسننا لیاقهٔ سریرسلطنته لایق اولمیان برمعصوم
شهزاده‌یی الت ایدوبده بیوجه اراقهٔ دمای مسلمینه
وشهزاده‌نك دخی ذات زندکانیسندن دها کام المدن

تلفنه سبب اوللری نه بیوك انصافسزلق نه بیوك غدارلقدر ! ! !

شرابدار الیاس دینیلان شخص لئیمك دخی برمنصب بی بقای دنیا ایچون ولی النعمتنی الیله پنجهٔ قهر پادشاهی یه تسلیم ایدیشی نه دنائت نه اهانتدر !!!

حالبوکه شخص مرقوم بوخیانت واسطه‌سیله املنه نائل اوله‌میوب‌بنه سلطان مراد ثانینك قلیجیله جزای مایلیقنی بولمشدر .

§

سلطان مراد بروجه محرر اختلالات داخلیه‌نك دفعنه موفق اولدقدن صکره دیوان همایونلرنده وزرانك تعددینی موافق مصلحت کوره‌میوب ابراهیم وعوض پاشالردن ماعدا وزرایی برر طرفه مأمور بیوردیلر .

یعنی (امیر) پاشایی سفارتله کرمیان اوغلی نزدینه ارسال وبرادری (اورج) پاشایی اناطولی بکلر بکیلکنه و(علی) پاشایی صاروخان سنجاغنه

ولالاری (یورکج) پاشایی دخی اماسیه سنجاغنه تعیین واسبال ایتدیلر ٠

اسفندیار بکك وقعه‌سی

پادشاه بروسه‌ده بولندقلری حالده (سکز یوز یکرمی یدی) سنه سنده (قسطمونی) حکمداری (اسفندیار) بکك ممالك محروسهٔ عثمانیه‌یه تجاوزله (طراقلی بورلی) حصارینی محاصره ایتدیکی خبر ویرلدیکندن دفع وتنکیلی ایچون موکب همایون درحال بروسه‌دن حرکتله (یکیشهره) واورادن (بولی یه) طوغری یوریدی ٠

جلد ثانیده بیان قلندیغی وجهله اسفندیار بکك اوغللرندن قاسم بك چلبی سلطان محمد زماننده امرای دولت علیه سلکنه دخالت ایتمش اولمسیله بو دفعه دخی رکاب ملوکانه‌ده بولنمشیدی ٠

اسفندیار عسکرینك برطاقی قاسم بکك تشویقیله اردوی همایونه کچمش اولدقلرندن (بولی)

جوارنده ظهوره کلان محاربه‌ده اسفندیار بکلر منهزم و پریشان اولدیلر .

اسفندیار بك میدان حربدن سینوب قلعه‌سنه قدر قاچدی .

اثنای حربده قپوجی باشی (یخشی) بکك اوردیغی بر قلیج صدمه‌سیله اسفندیار بکك قولاقلری صاغر اولدیغی مرویدر .

اردوی همایون اسفندیار بکك هزیمت وفرارندن صکره ایلرولیوب (قسطمونی) و (باقر کورەشی) بلا مزاحم طرف پادشاهیدن ضبط اولندی .

اسفندیار بك حرکات واقعه‌سنك بو صورته نتیجه ویرمسندن طولایی نادم وسینوبده دخی محافظهٔ حیاتنه مقتدر اوله‌میه جغنه جازم اولدیغندن پادشاهك عفوینی دیلمکدن بشقه چاره بوله‌مدی . واسترحام ایچون دیکر اوغلی مراد بکی حضور پادشاهی یه اسرا وبوبابده یازدیغی عریضه‌سنده کریمه‌سی خانمك تزوجیله حرمسرای

ملوکانه‌یه قبولنی رجا ایتدی ·
ارکان دولت الدقلری هدایایه مقابل اسفندیار بکك رجاسنی ترویج ایتدکلرندن سلطان مراد طرفندن دخی قبول بیورلدی · وموکب همایون بروسه‌یه عودت واثناغیده‌ده بیان اولنه‌جغی وجهله افلاق حاکمنك ممالك شاهانه‌یه تجاوزی مناسبتیله بروسه‌دن دخی ادرنه‌یه نهضت ایلدی ·

§

بو اثناده وزیر عوض پاشایه خصماسی خیانت اسنادیله پادشاهی اغضاب ایتدکلرندن و پاشای مشارالیهك نفسنی دشمنلرندن محافظه ایچون البسه‌سی التنده سلاح طاشیمقده اولمسی ارباب نفاقك سوزلرینه تقویت ویردیکندن مشارالیهك کوزلرینه میل چکلدیکی مرویدر ·

§

افلاقه فرقهٔ عسکریه سوقی

سلطان مراد ظفر معتاد اسفندیار بکله اوغراشور

ایکن افلاق حاکمی (درافوله) نك سلستره جانبندن درون ممالك محروسه‌یه کچوب خساراته جسارت ایتدیکی خوادثی اثنده ٠

اناطولیجه اولان اختلال مندفع اولدقجه پادشاهك بالذات روم ایلنه کچملری اویه‌میه‌جغندن حاکم مومی الیهك مجازات لایقه‌سی صکره اجرا اولنمق اوزره اردوی همایونك عودت ومواصلتنه قدر مدافعه ایتمسی افلاق حدودی محافظه‌سنه مأمور امرادن (فیروز) بکه حواله بیوریلوب فیروز بك الدیغی امر موجبنجه حرکتله دشمنی رجعته مجبور ایتدکدن ماعدا افلاق دیاری ایچنه اغار ایدرك درافوله نك تعدیات واقعه‌سنه مقابل افلاق ممالکنك التنی اوستنه کتوردی ٠

متعاقبا پادشاه دخی اسفندیار بك وقعه‌سنده دلخواهی وجهله مظفر اوله‌رق ادرنه پای تختنه رجعت وروم ایلنه القای هیبت بیورملریله درافوله جرئت ایتدیکی اسائتدن طولایی تأدیبات شدیده‌یه

اوغرایه‌جغنی اکلایوب تلاشه دوشدی ·
موکب شاهانه ممالك افلاقه یوریمکسزین غضب
ملوکانه‌یی تسکین ایتمك واستحصال عفو ایلمك
اوزره دراقوله ایکی سنه‌لك جزیه بدلی واغر هدایا
استصحابیله ایکی نفر اوغلیله برلکده‌ادرنه‌یه کلدی ·
وارکانك توسطیله عتبهٔ ملوکانه‌یه یوز سوروب
نائل عفو ومرحمت اولدی ·

§

سنهٔ مرقومه‌ده ارناودلرك دخی طغیانلری ظهوره
کلدیکندن اورنوس زاده (عیسی) بك عساکر
کافیه ایله ارناودلرك تربیه‌سنه مأمور بیورلدی ·

پادشاهك تزوجی

پادشاه جم جاه آسیا واوروپا جهتلرنده تحدث ایدن
غوائلی بروجه مشروح برطرف ایتدکدن صکره
(سکز یوز یکرمی سکز) سنه‌سنده ادرنه‌دن
بروسه تختکاهنه عودتله ملوکانه برسور ترتیب

ومقدمجه قرارلشدیرلدیغی وجهله اسفندیار بکك کریمهٔ محترمه‌لرینی جلب ایدرك کندیلری ازدواج بیوردقلری کبی حجله‌نشین سراپردهٔ عصمت اولان اوچ نفر همشیره‌لرندن برینی اسفندیار بك زاده (قاسم) بکه وبرینی مؤخراً وارنه محاربهٔ مشهوره‌سنده شهید اولان (قره‌جه) پاشایه ودیکرینی دخی وزیر اعظم خلیل پاشانك مخدومی (محمود) چلبی یه تزویج ایتدیلر .

منتشا دیارینك تکرار تسخیری

منتشا بلادی سلطان بایزید یلدیرم زماننده ممالك محروسه یه الحاق بیورلمش ایدیسه‌ده تیمور وقعهٔ معهوده‌سی اثناسنده ینه منتشا اوغللرینك ضبطنه کچمش ایدی .

بوصورتله منتشا حکومتنده بولنان منتشا اوغلی (یعقوب) بکك وفاتی وقوعیله حکومت مزبوره‌یه بالوراثه مالك اولان اوغلی (الیاس) بك بو اثناده ارتحال ایلدی . مومی الیه الیاس بك حین حیاتنده مخدوملری

(اویس) و (احمد) بکلری خدمت پادشاهیده بولنمق ایچون مقدما پای تخته کوندرمش اولمسیله بونلر رکاب شاهانه‌ده بولنورلر ایدی . بونلر پدرلرینك وفاتنی ایشتدکلرنده منتشا حکومتنی ضبط ایتمك افکاریله نزد پادشاهیدن فرار ایتدیلر .

بو بکلرك بو وجهله رخصتسز صاووشملری پادشاهك اغبرارینی موجب اولدیغی مثللو ممالك محروسه‌یه ملاصق ومختلط اولان بوکبی حکومتلرك هر بار مضرتلری چکلمکده اولمسنه مبنی بونلرك ممالك محروسه‌یه الحاقلری ایجابات ملکیه‌دن معدود اولدیغندن فرار ایدن بکلر بالتعقیب طوتدیریلوب توقاد قلعه‌سی محبسنه کوندریله‌رك منتشا ولایتی (سکز یوز یکرمی طقوز) سنه‌سنده (بلبان) پاشایه توجیه ایله ممالك عثمانیه عدادینه الحاق اولندی .

مومی الیهما اویس و احمد بکلر ایکی سنه قدر توقاد محبسنده قالدقلری حالده بر صورتله محبسدن

فرار ایدوب احمد بك دیار بكره واورادن مصره
و اورادنده ایرانه قدر قاچەرق نام ونشانی غیب
ایده بیلمش ایسەده زواللی اویس بك فراریولنی
سوکدیرەمیوب ینه توقاد ضابطلری یدینه دوشمش
و امر پادشاهی ایله قلعه دزداریله برابر اعدام
ایدلمشدر .

ازمیرك تسخیری

دوزمه مصطفی حادثەسنده ازمیر اوغلی جنید
بكك ایتدیکی اسائت دولتجه اونودلمیوب دها مهم
غوائل ملکیه حیلولتیله اکا صره کلمامش ایدی .
جنید بك خطیئات سابقەسنی پادشاهه عفو
ایتدیرەجك برمسلك طوتمق ایجاب ایدرکن بالعکس
ممالك محروسەیه ایقاع خساراتدن وایدین والیسی
(یخشی) بکله چارپشمقدن کیروطورمدی .
بواثنادەده مشارالیه یخشی بكك برادری (سنان)
بکی برحیله ایله اله کتوروب اتلاف ایتدی .
جنید بكك جنایات سابقەسنه منضم اولان سیئات

لاحقه سی اوزر ینــه تأدیبی ؤوالندن ازمیرك استخلاصی ضمننده اناطولی بکلر بکی (اوروج) پاشا أعساكر کافیه ایله مأمور اوله‌رق مشار الیه بخش بك دخی پاشای مشار الیهه ترفیق بیورلدی ٠

(اوروج) پاشــا اردوسی ازمیر اوزرینــه یورینجه جنید بك (ابسله) قلعه‌سنه قاچوب تحصن ایتدیکندن اوروج پاشا دخی محاصره قیدنده اولمایوب ازمـیر اراضیســندن عساکر عثمانیه‌نك ایاغی باصــدیغی یرلری تیمار اولمق اوزره سپاه طــاقمنه توزیع ایدرك رجعت ایتدی ٠

عساکر عثمانیـه چکیلور چکامز جنید بك ینه تجاوزات مضره یه باشــلادیغندن پادشــاه و کلا و ارکانی حضور ینــه کتوروب [بر ازمیر اوغلنك حقنــدن کلمیو بده ممالك محروسه‌مز رعایاســنك انك خساراتنه اوغرادلمســی سزك اهمالــکزدن ایلرو کلیــور] دیه‌رك تکدیر و توبیخ ایتمــیله واوارالق اوروج پاشانك وفاتی وقوع بوله‌رق اناطولی بکلر بکیلکنه (حمزه)

بك تعيين بيورلمسيله اركان دولت پادشاهك تو بيخاتنه قارشو كندولرندن ازالهٔ تهمت بولنده اوروج پاشانك عيش و طربه ميلندن ناشى كيچن سفر ايش كوريله مديسنده شمديكى بكلربكى حمزه بك بهادر وجنك ارى اولديغندن انك سوقيله تلافئ مافات اولنهجغنى عرض و بيان ايتديلر .

بونك اوزرينه حمزه بك قوماندهسيله جنيد بكك اوزرينه قوتليجه بر اردو سوق اولندى .

بواردو ازميره طوغرى يورييوب صاروخان ملحقاتندن (اق حصار) حواليسنه وصولنده جنيد بكك اوغلى (قورد حسن) بك اردويى قارشولييوب محاربه يه كيرشدى ايسهده طيانهميوب كيرويه رجعتله باباسنك جمعيتيله برلشدى . و باباسيله برلكده تكرار عساكر عثمانيه اوزرينه هجوم ايتدى .

قورد حسن بوكليشنده اردونك بر جناحنى بوزمش اولديغندن غلبهسنه مغروراولهرق بوزلمش عسكرى تعقيبه صالديردى .

لكن انك ايرلسندن جنيد بكك جمعيتنه ضعف
وقلت كلديكندن و بكلر بكى حمزه بك بوفرصتى
فوت ايتمه‌يه‌رك همان عسكرى هجوم ايتديرديكندن
جنيد بك طاقتى پريشان و پك چوغى ميدان حربده
بيجان اوله‌رق كندوسيده ازمير قلعه‌سنه قاچدى .
قوردٌ حسن باباسنك فرارندن بى خبر اولديغى حالده
تعقيبدن كيرو دونوب متهورانه اردوى عثمانى
ايچنه كيرنجه كندى اياغيله طوزاغه طوتلمش كرك
زيانكاركبى يقه‌يى اله ويردى .
عساكر عثمانيه قورد حسنى قيد و بندايله درحال
ازمير قلعه‌سنى صاردیلر .
جنيد بك شفقت ابوت سائقه‌سيله شايد الده بولنان
اوغلنه مرحمت ايدرده تسليم اولور ملاحظه‌سيله
حمزه بك جنيد بكه تكليف اطاعت ايتديسه‌ده جنيد
بك اوزالرده اولميوب مدافعه‌يه قيام ايلديكندن
اردوى عثمانى دخى محاصره‌يه دوام ايتدى .
مرويدركه : اثناى محاصره‌ده بر كون جنيد بك

قرق قدر سواری ایله قلعه‌دن چیقوب وبرق خاطف
کبی محاصرینك ایچندن چکوب استمداد ایچون قرمان
اوغلی نزدینه کتمش ایسه‌ده قرمان اوغلی اعانه‌یه
جسارت ایده‌مدیکندن ینه عودتله چیقدیغی
منوال اوزره کمال سرعت وجسارتله اردویی یاروب
قلعه‌یه اکیرمشدر .

جنید بکك شو جسارتی فوق العاده‌در . لکن
چه فائده ایام محاصره ممتد واجلقدن محصورینك
حاللری مشتد اولەرق نهایت استیمانه مجبور
اولدی .

جنید بك و یریلان امان اوزرینه قلعه‌دن اردویه
چیقدی . ایدین والیسی یخشی بك وامرادن
(بالته اوغلی) و (خلیل) بك بالاتفاق حمزه
بکه طویورمقسزین جنید بکی واوغلی قورد حسن
بکی اعدام ایتدیلر .

یخشی بك مقدما جنید بکك الندە تلف اولان
قرنداشنك انتقامنی المق زعمیله اولا قورد حسنی

باباسنك كوزی اوكنده بوغازلمش وصكره‌ده جنید بكی اولدرمش اولدیغی مسطور صحایف تواریخدر .

« جنید بكه اردو قوماندانی طرفندن امان ویرلمشیكن انك اعدامی مغایر شرع شریف اوله‌رق بوندن طولایی امرای مومی الیهمك اوچیده غدار طانمق لازم كلورسه‌ده یخشی بكك قورد حسنی باباسنك كوزی اوكنده بوغازلمسی شیمهٔ انصاف وانسانیته یاقشدیرلمز وحشیانه خونخوارلقدر »

هر نه ایسه بو صورتله ازمیر اوغلی فامیلیاسی منقرض اوله‌رق ازمیر قلعه‌سی وتوابعی تماما داخل سلك ملك عثمانی اولمشدر .

§

پادشاهك روم ایلنه مروری وتكه‌لی اوغلی مسئله‌سی

صرب قرالی (لازارینك) بو ارالق سرحدات ممالك شاهانه‌یه ایراث مضرتدن خالی اولمدیغی وبعض حدود امراسندن اسحق بكك مخدومی (دلی

پاشا) دیمکله شهرت بولان پاشا بکی طوتوب حبس ایتدیکی حضور پادشاهی یه عرض اولندی . بو حوادث پادشاهك صربیه اوزرینه حرکتلرینه باعث اولهرق (سکز یوز اوتوز) سنه‌سی اوائلنده موکب همایون بروسه‌دن حرکتله ادرنه یه مواصلت واورادنده صوفیه یه طوغری نهضت بیوردی .

هر نه زمانکه دولت علیه‌نك روم ایلنجه برغائله‌سی ظهور ایتسه قرمان اوغلارینك اناطولیجه بر فتنه اویاندرملری عادت حکمنده‌در .

ایشته بودفعه دخی پادشاهك صربیه اوزرینه حرکتنی قرمان اوغلی ایشیدنجه مقدما دولت عثمانیه‌نك شمشیر قهر و تأدیبنه اوغرامق قورقوسیله دیار قرمانه فرار والتجا ایدن تکه‌لی اوغلی (عثمان چلبی) بی یکیدن تکه ولایتنه مالك ایتمك افکاریله اوحوالینك آسایشنی اخلال وزیرده تفصیل اولنه‌جغی وجهله ممالك محروسه‌دن (انطالیه) یی حصر وتضییقه جرئتله دولت علیه

ایله منعقد اولان عهد ومیثاقی پامال ایتدی ·
بو حادثه معلوم شاهانه اولدقده کندولری ادرنه تختگاهنده اقامتله هر ایکی جهتك غائله‌سنی ازاله ایچون تدابیر مقتضیه اجراسنی تنسیب وصربیه‌اوزرینه عساکر کافیه ایله روم ایلی بکلر بکیسی (سنان) پاشایی سوق وتسریب بیوردیلر ·
سنان‌پاشا دلاوران عساکر عثمانیه ایله صرب دیارینه هجوم ایدوب اول زمان صربیه‌نك مقر حکومتی بولنان (الهجه حصار) ی ودها سائر دیاری تسخیر ایتدی :
اناطولی احوالنه گلنجه ·
قرمان اوغلی بروجه‌محرر سلطان مرادك روم ایلنده‌کی غائله‌سی اره‌سنده برتاقیه قایمق سوداسیله اولا تکه‌لی اوغلنی بعض اوباش عسکرله تکه دیاری ایچنه گوندروب کندوسیده ارقه‌دن یتشمك ازورة تهیهٔ اسباب سفریه وحربیه‌یه باشلدی ·
تکه‌لی اوغلی تکه اتراکندن خیلی جمعیت پیدا

ایدرك انطالیه یه طوغری یوریدی ·

طرف دولت علیه‌دن انطالیه حکومتنده بولنان (فیروز) بك بواثناده وفات ایتمش بولنمسیله قلعه خلقی باشسز بوغسز قلعه‌نك محافظه‌سندن وکله‌جك دشمنه مدافعه‌دن مأیوس ایدیلر ·

موسی الیه فیروز بکك مخدومی اولوب (قره حصار صاحب) محافظی بولنان (حمزه) بك پدرینك ارتحالندن و قرمان و تکه لی اوغللرینك انطالیه قلعه‌سنه سوء قصدلرندن خبردار اوله‌رق قره حصار محافظه‌سنی معتمد بر آدمنه تفویض ایله در حال انطالیه‌یه عزیمت و قلعه‌نك تقویهٔ استحکاماتنه مسارعت ایلدی ·

تکه‌لی اوغلی عثمان چلبی جمعیت کثیره ایله انطالیه‌یه قریب (استانوس) یایلاسنه کله‌رك اوراده قرمان اوغلنك ورودینه انتظارا توقف ایتدی ·

حمزه بك قرمان اوغلیده کلوب ایکی قوت برلشمکسزین عثمان چلبی‌ایی والدیغی محلده بردن بره

باصوب انی اورتادن قالدرمق تدبیرینی تصور و بونی
کون کورمش بعض ذاتلرله مشورت وتذکر ایدوب
فقط کندوسنك بالذات عزیمتی قلعه نك قوماندانسز
قالمسنی و بوده محاذیری مستلزم اوله جغندن تجویز
ایدلمیه رك بهادران عساکردن انتخاب ایدیلان
برفرقه یی ایلا استانوسه کوندردی ٠

بو بهادرلر ترتیب اولندیغی کبی تکه لی اوغلی طاقنی
خبرسزجه استانوس یایلاسنده باصدیروب عثمان
چلبی یی وحشراتنی قلیجدن کچیردیلر ٠

حمزه بك بو موفقیتی درحال حضور پادشاهی یه
عرض ایتدی ٠ قرمان اوغلی محمد بك یاقدیغی
آتش فتنه یه عثمان چلبینك یاندیغنی ایشیدنجه
ارتق ایش بو مرکزه وارمش یعنی کندوسنك نقض
عهد ایله اشعال نائرهٔ فساده جرئتی نزد سلطنت
سنیهٔ عثمانیه ده معلوم اولمش ایکن برایش بجره بیلمك
زعمیله افکارندن فراغت اتمیه رك کندوسیده انطالیه یه
عزیمتله قلعه یی شدیدا تحت محاصره یه آلدی ٠

محاصره اوچ آی امتداد وقلعه خلقنك تضییقات محاصره‌دن حاللری اشتداد ایتمشیدی .

لکن پادشاهك روم ایلنده دشمنلرینه غلبه ایله برابر فتوحات جدیده‌یه نائل اولدیغی وکلی عساکرله اناطولی‌یه چکمك اوزره بولندیغی حوادثی قرمان اوغلنك مسموعی اولنجه عقلی باشندن کیدوب قلعه‌نك استیلاسندن نومید اوله‌رق قونیه‌یه چکلمکه قرار ویرمش ایسه‌ده بر کره دها جانی دیشنه الەرق قلعه‌یه هجوم ایتمکی قوردی .

بو قورنتی اوزرینه محمد بك هجوم نقطه‌لری تعیین ایتمك اوزره بر آته سوار اوله‌رق قلعه‌نك اطرافنده کزرکن بر معلم طوپجینك اتدیغی طوپ دانه‌سی محمد بکه اصابتله انك وجودینی خردخاش واعوان وانصارینی دوچار پریشانی وتلاش ایتدی .

محمد بکك (ابراهیم بك) و (علی بك) نامنده‌کی ایکی مخدومی بو محاصرده برابر ایدیلر .

علی بك بیوك برادرینك کندی حقنده غلبی ایتمسندن

احترازا قلعه‌یه التجا واوته‌کیده سائر قرمانیلرله قونیه‌یه طوغری فرار ایلدی .

حمزه بك دشمنك بو صورتله انهزامندن طولایی ایفای سجدهٔ شکر ایدرك همان قلعه‌دن خارجه فرلایوب قرمانیلرك میدانده قالان بالجمله مهمات متروکه‌لرینی اغتنام واشیای مغتنمه‌نك نفایسیله مومی الیه علی بکی آستان پادشاهی‌یه تقدیم واعزام ایتدی .

پادشاه قدردان بوخدمتی مقابله‌سنده حمزه بکه تکه سنجاغنی بالتوجیه مرصع قلیج وطونانمش آت ارسالیله دخی تلطیف بیوردیلر .

محمد بکزاده علی بکه دخی التفات ایدوب همشیره‌لرندن برینك تزویجیله شرف صهریتـه مظهر و مؤخرا عهده‌سنه صوفیه سنجاغنك توجیه واحسانیله موقر ایتدیلر .

قرمان اوغلی محمد بکك انطالیه قلعه‌سی محاصره‌سنده نشانهٔ طوپ اجل اولدیغی قونیه‌یه عکس ایتدکده قونیه‌ده بولنان برادری (علی) بك ادعای حق

وراثت ایله قرمان حکومتنی ضبط ایدیوردی ۰

انطالیه محاصره سندن عودت ایدن محمد بك زاده ابراهیم بك ایله دیکر برادری (عیسی بك) عمیلری علی بکك زیربار تحکمنده بارینه مدقلرندن انلر دخی ملجأ فلاکتزدکان اولان دار الامان سلطنت سنیه یه دخالت ایتدیلر ۰

سلطان مراد عاطفت اعتیاد بونلری دخی مظهر حسن قبول وایکیسنه دخی همشیره‌لرندن بر عفیفه‌یی بالتزویج حقلرنده الطاف شاهانه‌لرینی مبذول بیوردقلری مثللو ابراهیم بکك نزدینه عساکر کافیه ترفیقیله عیسی علی بکدن قونیه حکومتنی بالاستخلاص مومی الیهی پدرینك مقامنه اقعاد ایلدی ۰

ابراهیم بك بو لطف وعنایت ملوکانه‌نك قدرینی تقدیر ایله مقدما ممالك محروسه‌دن اولوبده باباسی محمد بکك ید غصبنه کچیردیکی (حمید) ولایتنك بعض محللرینی ینه دولت علیه‌یه ترك واعاده‌یه مسارعت

و بر مدت سلطنت سنیه یه صادقانه مطاوعت ایتدی .

§

قزل قوجه اوغللری وقعه‌سی

رؤسای اشقیادن واماسیه و بوزغاد اره‌سنده واقع چورم صحراسنده خیمه نشین اولان ترکمان طائفه‌سندن قزل قوجه اوغللری نامیله اشتهار بولان درت قرنداش اکثر ترکمان طاقمنك عصر بزك یقین وقتلرینه کلنجه عادتلری اولدیغی اوزره حیدودلق کارمکروهنی مدار انتعاش اتخاذ ایدرك اماسیه وتوقاد جهتلرنده بولنان اهالیٔ مسکونه‌یه ایصال مضرتدن وقطع طرق ایله قتل نفوس وهتك ناموس عباد اللهه جرئتدن خالی اولمدقلرندن بشقه دیار بکر والبستان حاکملری قره ایلوك عثمان بایندری اوغلی (هابیل) وذو القدر اوغلی (حسن) بکلر کبی سلطنت سنیه نك رقباسندن معدود اولان ارباب نفاقی دخی ممالك محروسه علیهنه دعوت وتحریك ایدرلردی .

« یوزغاد سنجاغی نواحیسندن الان قزل قوجه دینیلان ناحیه بوحیدودلرك نام‌لرینه منسوب اولمق کرکدر »

اماسیه والیسی لالا (یورکج) پاشا بر وجه اتی اعمال لطایف الحیل ایله اشقیای مزبوره‌نك وصکارلرینك ازاله‌سنه موفق اولدی . شویله که : پادشاه جانبندن اولمق اوزره مرقوملره ابلهفریبانه تعبیرات ایله بر فرمان یازوب بونده جانیك دیارینك اولوقت حاکمی اولان (الب ارسلان) اوغلی یدندن نزعیله اماسیه ولایتنه الحاقی مراد پادشاهی اوله‌رق بو خصوصك تمشیتنه یورکج پاشا مأمور ایدلدیکندن کندولرینك دخی پاشای مشار الیه معیتنه عزیمتله بالاتفاق غیرت ایتملری مطلوب ملوکانه اولدیغنی و بو خدمتك حسن ایفاسندن صکره ضبط ایتمك اوزره توقاد نواحیسندن (ارتق آباد) لك بر وجه مالکانه کندولرینه احسان اولندیغنی درج ایتدی .

و بو ساخته فرمانی پای تخت مأموری صفتیله برادمنه تودیعا قزل قوجه اوغللرینه ارسال وکندی طرفندن دخی برچوق هدیه‌لر کوندرمکله مرقوملری اغفال ایلدی ٠

بو شقیلر قورقیسزجه جمع وتکثیر حشرات واجرای تعدیات ایچون اللرینه برده فرمان بچیرملرندن ممنون اوله‌رق درحال خیلی سواری اشقیا جمعیله امر پادشاهی‌یه اطاعت صورتده اماسیه‌یه طوغری یوریدیلر ٠

فقط اصل غرض نهانیلری یورکج پاشا ایله ملاقات ایتدکاری زمان فرصت بوله بیلورلر ایسه پاشایه قلیج اوشوروب انی اورتادن قالدردقدنصکره جانب دولتدن اینسیدیلو بده اوزرلرینه قوهٔ کلیه سوق اولنجه‌یه قدر اوحوالی‌یی ضبط واستیلا ایتمك خیال محالی ایدی ٠

پاشا بونلرك قرار وقورندیلرینی اولجه اکلامسیله کندوسنی خسته‌لکه اوروب اوغلی (حضر)

یکی مرقوملرک استقبالنه کوندردی .
حضر بك باباسنك تعلیماتی وجهله مرقوملری مزریفونده استقبال ایله دام اغفاله دوشیره جك مقدمات سردیله اماسیه یه دعوت وجلب ایتدی .
یورکج پاشا کویا اسیر فراش ایمش کبی حرمندن چیقمازدی . حضر بك بونلری متفرقا خاندان قوناقلرینه وسائر خانه وخانلره یرلشدیروب اکلنجه لی ضیافتلر ترتیبیله غفلته دوشیردی . آج کوزلو ترکمنلر بوغازلری دردینه دوشوب ییوب ایچه رك تماميله راحته طالدیلر .
بونلر بوحالده ایکن بر کیجه مرتب اولان عسکر جمله سنی اولدقلری یرلرده باصوب قزل قوجه اوغللرینك دردینی بردن طعمهٔ شمشیر ودیکر اياقداشلرینی کافة درزنجیر ایتدیلر .
یورکج پاشا همان اول کیجه بوترکمانلری حیا برمغاره یه طولدروب مغاره یه دومان ویره رك (عذاب تدخین) ایله اهلاك ایتدکدن صکره قزل قوجه اوغللرینك

چورم صحراسنده بولنان چادرلرینی باصوب نقدر ترکمان اله کچیردی ایسه جمله سنی قلیجدن کچیرمش وکافة مالملکرینی ضبط ایلمشدر .

مغاره ده هلاك اولان نفوس درت یوز قدر جاندر .

« اماسیه لی برقوجه قارینك اوغلی ترزیلك ایله قزل قوجه اوغللری خدمتنده ایمش . بو حادثه ده ترکمانلرله برابر معهود مغاره یه کیرمش اولدیغی مزبوره نك مسموعی اولنجه وقعه دن بر هفته صکره بویوکجی پاشایه کلوب فریاده آغاز و بهمه حال اوغلنك میتنی اولسون چیقاریلوب کندوسنه ارائه اولنمسنی نیاز ایتمش اولدیغندن مغاره نك قپوسی اچیلوب مزبوره نك اوغلی بولنمش وحفظ ربانی ایله هنوز حیاتی باقی اولدیغی اکلاشیله رق والده سنه تسلیم ایدلمش اولدیغی غریبه دن اوله رق تاریخلرده مسطوردر » .

خاطره

قطع طریق فجیعه سنی ارتکاب ایله اضرار عباد اللهه

جرئت ایدن اشخاص رزیله‌نك بعد الثبوت درجات جنایتلرینه كوره شدیدا مجازات كورملری پك لازم وبو قزل قوجه اوغللرینك اشقیای مضره‌دن بولنملرینه نظرا ازالهٔ وجودلری وایاقداشلری اولان تركمانلرك دخی تكرار اجرای شقاوته میدان بوله‌میه‌جق صورتده تفریق جمعیتلری مقتضیات سیاسیه‌دن بولندیغی مسلم ایسه‌ده درت یوز قدر نفوس بشریه‌نك برمغاره‌یه طولدیریلوبده تعذیب صورتیله اولدیرلمسی بروقت اسپانیالولرك ادیان سائره اصحابنی تعصبا آتشه یاقلرینه مماثل برشناعتدر . بودرت یوز ادمك جمله سیده شایان اعدامی ایدی ؟

اویله ایدیسه غرض اذهاق روح وازالهٔ حیات دكلمی اولدیریله‌جك برادمی صولك نفسنده عذاب الیم ایله اولدرمكده نه فائدهٔ سیاسیه تصور اولنه بیلور ؟ اوت : افكار عتیقه‌ده بوكبی شدتلی سیاستلر كویا خلقك كوزینی قورقیدرده او یغونسزلغه دها اوزه‌نلر وار ایسه جسارت ایده‌مزلر كبی برزعم

باطل وار ایدی .
لکن تتبع آثار وتجاریب ایله معلوم اولەیور کە هر قنغی عصردە عدل و شفقت التزام اولنمش ایسە امنیت ومطاوعت برکمال وقنغی عصردە شدت یولنە کیدلمش ایسە ادارۀ مملکت وآسایش رعیت رهین اختلال اولمشدر .
هر کس بیلورکە : شرع وقانونك مغایری اولەرق شدتلی سیاستلرك قوللاندیغی زمانلردە بالعکس خلقك جنایاتە میل وانهماکی دها زیادە و بر قصبەدن بر قصبەیە ابنای سبیل کیدەمز درجەدە مملکك هرجانبی امنیتسز بر حالدە ایدی . ظلمۀ حکامك اشقیانامی ویرەرك سوچلی سوچسز بر طاقم عباد اللهی - چنکالە - اورمق - قازقلمق - مثللو اجراآت مدهشەلری زماننی بز ادراك ایتمدك . اما حکومت قوناقلری حوالیسندە قباحتلی نامیلە خلقك رسما (فلقەیە) یاتیریلوب ایاقلرندن قان فیشقرنجەیە قدر و بعضیلریدە تسلیم روح ایدنجەیە قدر دکنکلر

ایله ضرب اولندقلری وقته یتشدك ·

بویله شدتلی اجراآت اولنورکن خارج بلادده بوجیلرك حیدودلردن ودرون قصباتده اهل عرض کروهنك ادبسز طاقمندن انواع بلا یا یه اوغرادقلرینی دخی کورر ایدك ·

جناب حق عمروشوکت شهنشاهیلرینی مزدادبیورسون ولی نعمت بیمنتمز پادشاهمز (عبد العزیز خان) افندمز حضرتلری کندولری اعدل سلاطین اولدقلری کبی عصر سعادت حصر شاهانه لرینده اکمل واجل ازمان واعصار اولمسیله حمد اولسون شمدی شریعت مطهره وقوانین عدلیهٔ مؤسسه خارجنده کیمسه کیمسه یه اك ادنا مرتبه معاملهٔ عنفیه اجرا ایده مز · وضرب وشدت اصول مقدوحه سنك اقردیسی بیله ایدیله مز ·

بوحال ایله آسایش عمومی واطاعت اهالی بردرجه یه وارمشدرکه اعصار سالفه ده بوزمان جنت نشانك امثالنی ادعا ایدن بوانه ماز ·

نه غریبدر که : هر عصرده اخلاق و افکار بشریه اوعصرك تجلیاتنه تابع و برعصر خلقنك حکمتدن عد ایتدکلری افعال دیکر عصر اولادی عندنده اقبح شنایعدر . نه عبرتدر که : بر زمان ضبط وربط بهانه‌سیله برچوق نفوس بشریه‌یی افنا واموال اهالی‌یی کندی مالی کبی یغما ایدن والیلر انواع مدایح ایله القشلنور و بر زمانکه ایشته سایهٔ عدالتوایهٔ حضرت عبد العزیز خانیده هر دقیقه‌سنی کمال امن وراحت ایله کچیرمکده اولدیغمز شوزمان اماندر . بر قاچ درجه حدهٔ تدقیقاتدن کچدکدنصکره ثبوت جنایتنه حکم ایدیلان بر مجرمك ترتیب وتحدید مجازات قانونیه‌سی تطبیقاتنده خطا ایدن حاکملر شدیدا مسئول طوتیلور .

§

صددیمزه رجعت ایده‌لم :

یورکج پاشا قزل قوجه اوغللرینی ازاله ایتدکدنصکره (عثمانجق) نواحیسندن (زیتون) ناحیه‌سنده

اولوب متانت طبیعیهٔ موقعیه‌سیله شهرتشعار اولان (قوجه قیاسی) نام حصاری (حیدربك) نام امیردن و (جانیکی) دخی (الب ارسلان) اوغلی (حسین بك) دن حرب وجداله حاجت دوشیرمکسزین برصورتله استخلاص ایتمشدر . شویله که :

مومی الیه حیدر بك موقعنك مناعت و متانتنه گوه‌نه‌رك هیچ بر پادشاهه تبعیت و کندوسیده خارجه تجاوزه جرئت ایتمیوب یالکز اره‌صره اوغلی قاسم بکی اوغلی اولدیغنی بیلدیرمیه‌رك سفارت صفتیله ملوك وامرای اطرافه اعزام ایدر وبو طریقله حسن حالده یشار کیدر بر پیر سالخورده ایدی .

یورکچ پاشا ایسه میر مومی الیهی برطریق حیله ایله پنجهٔ قهرینه دوشیرمه‌نك چاره‌سنی ارار دی . نهایت میر مومی الیهك خواصندن (طیفور چلبی) نام شخص ایله الفت و کرمیٔ محبت پیدا ایدوب انك

واسطه‌سیله قلعه‌نك ذخایر انبارلرینی احراق ایتدیردکدن صکره عساکر کافیه ایله بغتةً قوجه قیاسی قلعه‌سنی صاردی .

قلعه هرنقدر مستحکم ایدیسه‌ده بر حبه یه‌جك قالمامش اولدیغندن حیدر بك ضروری قلعه‌یی یورکج پاشایه تسلیمه مجبور اولدی .

یورکج پاشا بوموفقیتی عتبهٔ پادشاهی‌یه عرض ایتدکده پادشاه عدالتپناه حیدر بکك عهده‌سنده وارداتلی تیمارلر توجیهیله بذل لطف ومرحمت بیورمشلردر .

جانیکك تسخیرنده شو وجهله وقوع‌بولمشدرکه :

یورکج پاشا (سکز یوز اوتوز بر) سنه‌سنده بر سور ترتیب ایدوب جانیك حاکمی حسین بکی دعوت ایتدی .

حسین بك بودعوتدن پاشانك غرضی کندوسنی الده کتوروبده دوکونه قربان ایتمکدن عبارت اولدیغنی بیلوردی .

بنساء علیه پاشایه [اکر بنی دعوتدن مرامکز المده بولنان خرابه اورمانلغی الحق ایسه امر پادشاهکدر بکاده البت برمحل کوستریلور] یولده جواب کوندروب دعوته اجابت ایده‌مدی .

پاشابو عدم اجابتی بهانه ایدرك جانیك اوزرینه یوریمك اوزره جمع عسکره تشبث ایتدیکی صرده حسین بك کندوسنك پادشاهه مطیع اولدیغنی وملکتنك تسلیمنه مهیا بولندیغنی تکرار یورکج پاشایه اشعار ومتعاقبا کندوسیده اماسیه یه کلەرك پاشا ایله ملاقات ایدوب فرمانبرلکنی اظهار ایتمش ایسه‌ده پاشا بو سوزلره قولاق اصمیوب میرمومی الیهی مقیدا درکاه پادشاهی یه اعزام واولاد وعیالنی دخی اماسیه یه جلب ایله جانیکك ضبطنه اهتمام ایتدی .

حسن بکك اطاعتی پایتختده دخی یورکج پاشانك اشعاراتیله کورلتی یه کیدوب بوسەده قلعه بندابداش ایسه‌ده برازلق فرصت بولەرق فرار ایتمش وایکی

بيل قدر بر كوشه ده اختفا ايتدكدن صكره ينه كندى اختيار يله پادشاهه دخيل دوشوب بودفعه سلطان مراد مكارم معتادلك لطف وعاطفتنه مظهر اوله رق عهده سنه روم ايلنده بر سنجاق توجيه واحسان بيورلمشدر ٠

§

سلطان مرادك روم ايلنه عبورى

پادشاه شوكت پناه اناطوليجه خيلى اصلاحات مملكيه يه موفق اولملريله روم ايلى جانبنك دخى تنظيم احوالى ايچون (سكز يوز اوتوز بر) سنه سنده كليبولى طريقندن ادرنه يه عبور بيورديلر ٠

صرب حكومتى دائما ممالك محروسه عليهنه سوء نياتدن خالى اولمديغندن هم صرب حكومتى تهديد وهمده عسكر عثمانيه مال غنيمتله ترفيه اولنمق اوزره امراى حدودن (اسحق) بك برفرقه ايله صربيه اوزرينه سوق ومأمور بيورلدى ٠

§

(جسرار کنه) نك بولنديغی محل اورمانلق وبطاقلق وحیدود وقطاع طریق کروهنك یوه‌سی اوله‌رق ابنای سبیل اورادن مرور وعبورده دوچار اهوال اوله‌کلدکارندن شهریار جلیل الاثار محل مذکوری تسویه وتطهیر ایتدیره‌رك یوز یتمش درت کوزلو بر کوپری و بونك برجانبنده ارکنه قصبه‌سنی ودیکر جانبنده دخی برقریه ومذکور قصبه‌ده جامع ومدرسه وعمارت انشاسیله اوراسنی اعمار بیورمشلردر .

§

کرمیان زاده (یعقوب بك) عتبهٔ پادشاهی یه یوزسورمك ارزوسنده اولدیغنی مقدمجه عرض واستیذان ایتمسیله طرف شاهانه‌دن دخی مساعده بیورلمشیدی .

اشبو (سکز یوز اوتوز بر) سنه‌سنده میر مشار الیه بروسه طریقیله روم ایلنه کچوب ادرنه‌ده حضور شهریاری یه مثول وکندوسی قدمای حکمدارندن بر پیرواجب الاحترام بولندیغندن سلطان

مراد حضرتلری طرفلرندن فوق الغایه حرمت ورعایته نائل اولمشدر ٠

میرمشار الیه بر مدتجك ادرنه ده ، معززاً ارام ایله مقر حکومتنه عودت ایتدکدن برسنه صکره وفات ایلمسیله کندوسنك وصایتی وجهله کرمیان ولایتی ممالك محروسهٔ عثمانیه یه الحاق اولنه رق والیلکی امور بك زاده (عثمان چلبی) یه احاله واحسان بیورلمشدر ٠

§

مقدمجه صربیه اوزرینه تعیین اولنان اسحق بك دلخواه وجهله ایش کوره مامش اولدیغندن سائر روم ایلی امراسی دخی عساکرکلیه ایله ینه (سکز یوز اوتوز بر) سنه سنده اسحق بکك امدادینه مأموراً صرب بستانه سوق ایدلدی ٠

اشبو عساکر اول جمله ده (کوکرجنلك) قلعه سنی تسخیر ایدرك اوطریقدن صربیه ایچنه یوریوب مقدما دولت علیه یه کچوبده ویرکوی معین مقابلنده

ینه صرب قرالنه ترك ایدلمش اولان بعض قلاعی ضبط ایتدیلر .

صرب قرالی مملکتك ورطه یه اوغرادیغنی اکلامسیله پادشاهك عفو وامانی جلب ایتمك ایچون طرف شاهانه یه اعتراف قصوری متضمن بر عبودیتنامه و بونکله برابر هدایای عظیمه تقدیمنه مسارعت وجد پادشاهی سلطان بایزید یلدیرم حضرتلریله مقدما کندی خاندانی بیننده قرابت صهریه حصوله کلدیکنی مثال کوستررك کریمه سنك حرم سرای همایونه قبولنی مذکور عبودیتنامه سنده استدعا ایلدی .

قرالك اشبو مستدعیاتی نزد مرادخانیده قبول اولنه رق مقدما دولت علیه یه اعطاسنه متعهد اولدیغی مرتباتی کماکان تأدیه ایتمك اوزره تجدید معاهده و کریمه سی دخی ادخال سلك ازدواج بیورلدی .

بوحالده صرب جهتنده کی عساکر عثمانیه نك اوراجه ایشلری قالمدیغندن بونلر (بوسنه) طرفلرینه

سوق اولنەرق اخذ غنایم واسرا ایلە مستفید ایدلدی ٠

§

چندرلی خیرالدین پاشاسلالەسندن بولنان صدر اعظم (ابراهیم) پاشانك وقوع وفاتندە مبنی صدارت عظمانك مشارالیهك اوغلی اولوب قاضی عسکرلك مسندندە اولان (خلیل) پاشایە توجیهی بو سنە وقایعندندر ٠

سلانیك فتحی

روم ایلی قطعەسنك تأمین وتوسیع حدودی ایچون (سلانیك) قلعەسنك قبضۀ تسخیرە المسی دولت علیەجە تدابیر مهمۀ ملکیەدن معدود ایدی ٠
بناءعلیە ملوك سالفۀ عثمانیەدە اونقطەیە امالۀ نظر اهتمامدن خالی قالمیوب مرحوم بایزید یلدیرم خان حضرتلری برارالق تسخیرینە موفق اولمش ایسەدە تیمور وقعەسندن صکرە دولت علیەنك اوغرامش اولدیغی فترات مناسبتیلە ینە الدن چیقمش وسلطان زمان مراد

ثانی حضرتلری مقدما فتح واستیلاسنه تشبث بیوردقلری حالده یوقاریده تفصیل اولندیغی وجهله اوارالق کوچك مصطفی چلبی حادثه‌سنك ظهوریله ضروری ترك وتأخیر ایدلمش ایدی .

استانبول ایمپراطوریك سلطنت عثمانیه‌یی اشغال واضعاف قصدیله ممالك محروسه علیهنه هرزمان اشعال ایتمکده اولدیغی آتش فساد آثارندن اولمق اوزره بوارالق اوروپا حکمدارلرندن بعضیلرینك دونمالریله سلانیك لیمانیه عسکر چیقاروب اوجهتده بولنان ممالك شاهانه‌نك تخریبنه قویولدقلری استماع اولندی .

بواعدادی مضرت انتمانك دفع وتدمیریله برابر سلانیك فتحی امیدسی دخی استحصال اولنمق اوزره پادشاه ظفرپناه اغر براردو ایله اوجهته توجه بیوردی .
وگلیبولیده تدارك وتجهیز اولنان سفاین دخی سلانیکه سوق اولندی .

اسبو سفرهمایون بیان نامهٔ مخصوص ایله استانبول

ایمپراطور بنه تبلیغ اولنه‌رق حتی دولت علیه ایله دولت ایمپراطوریه بیننده ظاهرا موجود اولان دوستلغه مبنی ایمپراطورك سفاین حربیه ایله اعانه‌سی دخی طلب اولنمش ایسه‌ده سلانیك اووقت ایمپراطورك اقرباسندن بر حكمدارك زیر اداره‌سنده بولندیغندن ایمپراطور اعانه‌دن اعتذار ایتدی ·

موکب همایون برا وسفاین شاهانه بحرا سلانیك قلعه‌سنی محاصره‌یه الدیلر ·

فقط (وندیك) دولتی طرفندن تعیین اولنان دونما سفاین اسلامیه‌یی تبعید ایتدکاری جهتله محاصرهٔ بحریه قابل اوله‌میوب محاصرهٔ بریه اللی کون قدر کمال شدتله امتداد ایلدی ·

نهایت رخصت یغما اعلانیله ایدیلان تشویق اوزرینه جنود ظفر موعود عثمانی (سکزیوز اوتوز ایکی) سنهٔ هجریه‌سی رجب شریفك بشنجی کونی نردبانلر ایله قلعه‌یه هجوم ایتدیلر ·

اعدانك مقابله‌ده اصرار ایدنلری قاعدهٔ حربیه

اوزره طعمهٔ شمشیر وترك كفاح وتسليم سلاح ایلینلری اسیر وسلانیك قلعه‌سی وتوابعی بوصورتله تسخیر ایدلدی ·
اشبو مظفریت جدیده فتحنامه‌لرله ملوك وحكمداران اسلامیه‌یه اعلان بیورلدی ·
پادشاه همایون بخت سلانیك قلعه‌سنك صدمات حربیه ایله خراب اولان برج وباروسنی تعمیر وترمیم و (واردار یکیجه) سندن برطاقم عثمانلو خانه‌لری نقل واسكانیله ومحافظین كافیه اقامه‌سیله اسباب حفظ وحراستنی تتمیم ایتدكدنصكره پای تخت ادرنه‌یه عودت بیوردیلر ·
سلطان مراد بوندن صكره برمدت ادرنه‌ده اختیار اقامتله اجرای آیین عدل وداد ایتدیلر ·
بو اثناده یعنی (سكز یوز اوتوز اوچ) سنه‌سی رجب شریفنك التنجی جمعه ایرتسی كوننده فاتح قسطنطینیه سلطان (محمدخان) حضرتلرینك وجود بهبودلری زیور عالم شهود اولمشدر ·

?

تیمور مشهورك ممالك عثمانیه یه تسلطنه و بونجه فترتلر ظهوریله نتیجه قانلر دوكلمسنه سبب اولان یادكارلردن اولوب خطهٔ آزربایجانده حكمدار و (سكز یوز یكرمی اوچ) سنه‌سنده تارك جدلكاه دنیای بی قرار اولان قره قیونلو (قره یوسفك) اوغلی (قره اسكندر) بك ایله تیمور احفادندن فرمان فرمای ایران وتركستان بولنان (شاهرخ میرزا) بیننده اب و جدلرندن متوارث كین وعداوت اثری اوله‌رق غوغا ونزاع اكسك دكل ایدی ٠

(سكز یوز اوتوز درت) سنه‌سنده دخی بونلرك (سالماس)ده قوردقلری محاربه‌یی شاهرخ قزانوب آزربایجانك التنی اوستنه كتورمسیله قره اسكندر منهزما اورالردن فرار و ملجأ فلا كتزدكان اولان ممالك محروسه‌دن توقاده قرار ایتدی ٠ و باباسی قره یوسف سایهٔ مرحمت یلدیرم خانده حمایه اولندیغی كبی كندوسنك دخی قیش چیقنجه‌یه قدر ظل شفقت پادشاهیده بارندیرلمسنی سلطان مراددن باعریضه

نیاز ایلدی .

بونك باباسی یوزندن سلطنت سنیه نك نه درلو خسارتلره اوغرادیغی مسلم ایسه ده دولت علیه شان عالیسی ایجابنجه کنف الامان حمایته صغنان بو مثللو ملتجیلری بروقتده رد ایتمامش اولدیغندن قره اسکندرك اول بهاره قدر توقادده اسکانیله حقنده لوازم مهمان نوازینك اجرا ایدلسی طرف پادشاهیدن اماسیه والیسی یورکچ پاشایه امر وفرمان بیورلدیغی مثللو کندوسنه مرصع رختلو آتلر وسائر هدیه لر احسانیله شعار مسافر پروری ایفا اولندی .

لکن اسکندر بکله برابر بولنان حشرۀ توابع وحواشی کمال راحتله قیشی چیقارو بده فصل بهاره ایریشنجه حشرات الارض کبی معموره زار ممالکه انتشار وطبیعت ترکانیه لری مقتضاسی اوزره اهالئ مسکونه یه اطالۀ دست خسار ایتمکه باشلادقلرندن بوحالدن یورکچ پاشا عتبۀ پادشاهی یه عرض شکایت ایتدی .

پادشاه دخی اناطولی بکلر بکیسی (امور) پاشانك

عساكر كافيه ایله توقاد حوالیسنه طوغری یوریوب اولا رفق وملايمتله اسکندره ارتق وطننه چکلمسنی نصیحت وتعنداید‌جك اولور ایسه ارائهٔ جبر وشدت ایدرك اورالردن دفع ایدلمسنی فرمان بیورمسیله امور پاشا اولوجهله حرکتله توقاده تقربنده اسکندره نصح وتهدید ایله قاریشق حکیمانه بر مکتوب کوندردی ۰ اسکندربك اناطولی بکلر بکیسنك قوهٔ عسکریه ایله کلیشندن ایشك صوکنی اکلادیغندن مخالفت کوستره‌میوب حشراتنی جمله یقلدی کتدی ۰

فقط بوارازل آزر بایجانه قدر رهکذرلرنده راست کتوردکاری قصبات وقرا اهالیسنی صویوب صوغانه دوندردی ۰

(سکز یوز اوتوز بش) سنه‌سنده پادشاه معالی اکتناه ینه ادرنه پای تختنده سایه پیرا بولندقلری حالده روم ایلی بکلر بکیسی (سنان) پاشایی ارناودلغه مأمور بیوردیلر ۰

پاشای مشار الیه روم ایلی دلاورلریله ارناود دیارینه هجوم ایدوب ارناود عصاتنی قهر وتدمیر وغنایم واسرا ایله عساکر عثمانیه‌یی دلسیر ایتمشدر .

§

مجارستان سفرلری

(هونغری) نك غلطی اوله‌رق عثمانلی تاریخلرنده (انکروس) دینیلان مجارستان طرفلرنجه فتوحات جدیده قزانلمسی دولت علیه‌جه اسباب ترقیدن معدود اولماسیله ایلروده موکب همایون دخی حرکت ایتمك اوزره اولا اورالرك احوالی اوکره‌نمك ایچون اورنوس زاده (علی) بکك مجارستان ایچنه اقین ایتمسی تنسیب اولندی .

میر مشار الیه (سکز یوز اوتوز التی) سنه‌سنده برفرقه ایله طونه‌دن عبور ومجارستانه دخول ایدوب وهله ٔ اولاده مجارلر مقابله‌یه مقتدر اوله‌مدقلری جهتله عثمانلیلر اخذ غنایم واسترقاق اسرا سوداسیله اطرافه

طاغلدی . وهرغازی بر ایکیشر دوشیزهٔ فسونکاری آغوش وصاله چکوب ذوق وصفایه طالدی .
مجارقرالی ایسه عساکر اسلامیه نك بو صورتله تفرقنی غنیمت بیله رك قوهٔ کافیه ایله علی بکك اوزرینه هجوم ایتدی .
علی بکك یاننده بك از عسکر قالمشیدی .
بو حالده دخی علی بك دشمنه جبانتله تسلیم گریبان ایتمیوب دوکوشه دوکوشه سلامت یقاسنه‌سوکوب چیقمش ایسه‌ده عساکر اسلامیه نك بك چوغی اسیر وتلف اولدی .

علی بکك دشمن ممالکی ایچنده اختیار ایتدیکی غفلت مغرورانه وحرکات بیقیدانه‌سی شئامتی اوله‌رق جنود اسلامیه نك او صورتله بلای هزیمت و اسارته دوچار اولیشندن حضرت پادشاه متأثر اولمسیله مجارلودن اخذ ثار وفتوحات جدیده ایله تلافیٔ مافات ایتمك اوزره اغر براردو ایله بالذات مجارستانه سفر ایتمکی قرارلشدیردی .

لکن اناطولی جهتنده قرمان اوغلنك ینه نقض عهد ایله ممالك محروسهٔ شاهانه دن (حمید ایلی) اوزرینه هجوم وحمید والیسی (الیاس) بکی اسیر واورالری تماماً تسخیر ایتدیکی ومجارلونك دخی اوروپا حکمدارلرندن بعضیلریله عقد اتفاق ایدرك روم ایلنه مهاجمه افکارنده بولندقلری حوادث هائله سی بربرینی متعاقب سامعه خراش دولت اولدی .

قرمان اوغلنك مجارلو ایله اتفاق خفیسی اولدیغیده تحقیق ایدلدی .

بویله هرطرفدن باش کوسترن حرکات خصمانه اره سنده پادشاه هیچ برطرفه حرکتی تنسیب ایتمیوب ذات همایونلری مرکز سلطنتده بولنوب ده ایجابنه کوره جهت جهت اردولر سوق ایدلمسنی دها مناسب کوردیکندن اول باول اوروپالونك سیل هجومنه سد حائل اولمق واعدانك روم ایلنه خط حرکتلرینك برنجی نقطه سی اولمسی لازم کلان (کوکرجینلك) قلعه سی انلرك ورودندن اول طوتلمق اوزره روم ایلی

بکلربکیسی (سنان پاشا) بی بتون روم ایلی صنوف عسکریه‌سیله مأمور بیوردیلر .
سنان پاشا (سکز یوز اوتوز یدی) سنه‌سنده ادرنه‌دن حرکتله حرکتنده دخی سرعت کوسترمس ایسه‌ده دشمن دها اول طاورانوب عساکر عثمانیه‌نك وصولندن مقدم کوکرجینلکه مواصلت وقلعه‌نك حصر وتضییقنه مبادرت ایتدی .
سنان پاشا اردوسی کوکرجینلکه قریب برموقع طوته‌رق دشمنك کثرتنه ویوللرك صربلغنه بناء ایلرویه یوریمکدن احتراز ایدردی .
(ودین) محافظی اولوب فرط شجاعت وبسالت اصحابندن بولنان (سنان بك) بکلربکی سنان پاشایه [دشمن قولاغمزك دیبنده کوکرجینلکك استیلاسنه ظفربولمق اوزره ایکن بزم بوراده توقفمز اثر جبانت ومحض خیانتدر] کبی اجی سوزلر سویلیوب بکلربکی سنان پاشا دخی [بورالری سنك داخل حوزهٔ حکومتکدر . ایشك بو برهه‌یه کلسی‌نه

سنك همااليكدن نشأت ايتمشدر . شمدی دشمنك احوالندن بیخبر ایکن کوز قراردوب یوریمك کار عاقل دکلدر باری وظیفهٔ مأموریتك اولدیغی اوزره خصمك قوت وحرکاتنه وقوف حاصل ایدلمك ایچون برقاچ دل طوت کتیر] دیه‌رك سنان بکی تکدیر وتوبیخ ایتدی .

سنان بك ایسه دشمن طوپلرینك صداسیله اردونك اتلری اورکمکده ایکن پاشانك دل ایسته‌مسی مناسبتسز برتکلیف اولدیغنی بیان وشجعان عسکر وسائر امرایه دخی کندوسنه همپااولملرینی ندای تحریض وتشویق ایله اعلان ایدوب همان اسبنه سوار وعازم سمت کارزار اولدی .

سنان بکك ندای تشجیعاتنی ایشیدن عثمانلی قهرمانلری بلا توقف اکا پیرو اولدیلر .

پاشا دخی عسکرك اکثر افرادینك کمال شوق وخواهش ایله دشمن اوزرینه اقوب کتمکده اولدقلرینی کورنجه کندوسیده مجبورا بقیهٔ اردویی یوروتدی .

جنود اسلامیه حرکتلری کوننك کیجه‌سی بلا ارام

یوریـوب علی السحر دشمن اردوسنه چاتدیلر . وایاقنری توزیله رستمانه اعمال سیف و سنانه باشلادیلر .

مجارلر اردوی عثمانینك بویله خیلی مسافه قطعیله بردن بره هجومنی تخمین ایتمزلردی . بناء علیه کندیلرینی طوپلایه مدقلرندن بر طاقی قلیجدن کچوب بر طاقیده طونه یه دوکلدی .

مجار قرالی اردوسنك بتون اسلحه ومهماتنی و کندی اسباب حشمت و ادواتنی عثمانلویه ترك ایدرك بیك زحمتله نهردن طونه کچوب سمت سلامته چیقه بیلدی .

اردوی عثمانی دخی مظفرا ومغتنما عودت ایلدی .

§

قرمان سفری

اجمالا ذکری سبق ایتدیکی وجهله قرمان زاده (ابراهیم بك) اباواجدادندن میراث قلان اخلاق

ردیهٔ عهد شکنی وفرصت جو بی حکمنجه دولت علیه‌نك روم ایلی جانبنده ظهوره گلان مشاغل حربیه‌سنی نیات فسادکاریسنه مساعد گوره‌رك جانب پادشاهیدن مقدما سلانیك فتحی ظفرنامه‌سنی کندوسنه ایصاله مأمور اولان سفیری استخفاف ایتمش اولدیغی کبی ممالك عثمانیه‌دن حمید ایلی ایالتنی دست غصبنه کچیرمش ومجار قرالیله خفیا اتفاق ایتمکه قدر ایلرولمش ایدی .

« بو بحثده مؤرخلر ابراهیم بکك البستان حکمداری ذوالقدر زاده سلیمان بکدن چالدرمش اولدیغی براسب ماده‌سنی اسباب اختلاف صره‌سنده بیان ایده‌یورلر . برآتك بین الملوك منعقد اولان عهودك انحلالنه ومصائب حربیه اختیارینه سبب اوله‌بیلسی غریبدر »

بحثمزه دوام ایده‌لم :

پادشاه ظفرپناه بروجه محرر مجارلو بی هزیمت شنیعه‌یه دوچار و ورو پاده‌کی سائر دشمنلری دخی تصدیق

غائبت دولت عليه يه اجبار ايمسيله قرمان اوغلنكده
تأديبي ضرورسي كلمش اولديغندن اصدقاى وزرادن
(صاروجه) پاشا ادرنه پاى تخت محافظه سنه
براغيله رق موكب همايون قرمان ديارينه صولت
نيتيله كليبوليدن بروسه يه مرور ايتدى .
صنوف عسكريه نك تماماً طوپلانمسى ايچون برمدتجك
بروسه ده آرام اولندقدنصكره حركت اولنه رق
قرمان حكومتنك مركزى اولان (قونيه) محاصره
بيورلدى .
ابراهيم بك عادت مألوفهٔ اسلافى كبى قرمانيانك جان
قورتاران حصن حصين طبيعيسى بولنان (ايچ ايل) ه
قاچمش اولديغندن قونيه قلعه سى باسهوله ضبط
اولنوب موكب همايون اورادن (بكشهرى)
و (سيدى شهرى) طرفلرينه حركتله اورالرى
وايچ ايلدن ماعدا بالجمله بلاد قرمان اله كتورلدى .
پادشاه (بوزقير) جبالنده اردوقوروب ابراهيم بكى
بر حال اله كتورمك اوزره ايچ ايلك صعب وسنكستان

معابرینی اچق واورمانلقلرینی سوکمك ایچون کلی بالطه‌لی وقازمه‌لی عسکر وعمله سوق ایتدی ٠

بو تشبثاتدن ابراهیم بك نتیجهٔ حالی کشف وادراك ایدوب رئیس علماسی بولنان فضلای مشهوره‌دن (مولانا حمزه) یی ومؤرخ (ادریسی بتلیسی) قولنجه (حضرت مولانا جلال الدین رومی) احفاد معالی نژادندن (عارف چلبی) یی لاجل الاستشفاع دربار پادشاهی‌یه بعث واعزام ایلدی ٠

مبعوث مشارالیه ابراهیم بکك عفو جرایمنی رجا ایدوب مبعوثك نزد شاهانه‌ده دخی مقدس ومحترم اولان شفاعتنه بناء میر مشارالیهك تربیه‌سندن صرف نظرله فقط قرمان حکومتندن عزل وتنکیب وبرینه میر مشار الیهك برادری عیسی بکی تعیین ایده‌جکنی بیان بیوردی ٠

چونکه عیسی بك عاقلانه طاورانوب مقدمجه قرنداشنی ترکله موکب پادشاهی‌یه التحاق ایتمشیدی ٠

لکن مبعوث مشار الیه پادشاهدن اوقدرجق عفو

وعنایت یوزی کورنجه نغمۀ نیاز وشفاعتی پرده ارتیروب نهایت پادشاهك مرحمتنی تحریك ایتدیکندن مقدمجه اغتصاب ایتدیکی (حمیدایلی) وسائر بلدان رد ایدلمك وخطۀ قرمان فیما بعد ممالك شاهانه جمله سندن معدود اولمق وایجاب ایتدکجه فرمانبرانه دولت علیه خدمتده بولنمق شرطلریله ابراهیم بکك ینه قرمان حکومتنده ابقاسنه موفق اولدی ·

طرف شاهانه‌دن تبلیغ عفو وامان وایجابی وجهله توثیق عهد وپیمان ایچون مبعوث مشار الیهه ترفیقاً علمای دولت علیه‌دن (مولانا شکراه) نام ذات ابراهیم بك جانبنه اعزام قلندی ·

پادشاه جم جاه ابراهیم بکك حدینی طانیدوب اناطولیجه غائله‌یی بو صورتله بتیردکدن صکره موقتاً ادرنه پای تختنه عودت بیوردیلر ·

§

سلطان مراد حضرتلری دیار قرمانه عزیمتلری اثناده

اورنوس زاده علی بکی بر فرقه ایله ارناودلغه سوق وتعیین بیورمشلر ایدی .

علی بك ارناودلقجه غلبه یه مظهر اوله‌رق کلی غنایم واسرا اخذیله عودت پادشاهیدن اوجه ادرنه یه کلمش بولندیغندن بو موفقیت دخی بوسنه نك مظفریاتنه منضم اولدی .

مجارستانه سفر شاهانه

بوقاریده قرمان اوغلی ابراهیم بکله مجار قرالنك بیننده بر اتفاق خفی منعقد اولدیغندن بحث ایدلمش ایدی . مجارلرك مقدما (کوکرجنلك) اوزرینه کلیشنده ابراهیم بکك اناطولیجه کوستردیکی تخطیاتنه نظیره اوله‌رق موکب پادشاهینك قونیه یه عزیمتنده مجار قرالی دخی روم ایلی طرفنه تجاوزله (الجه حصار)ی محاصره یه مبادرت ایتمش واکرچه مستحفظینك شیرانه مدافعه‌سیله قلعه نك تسخیرینه موفق اوله‌مدیسه‌ده اوطرفلری یغما وغارت وخیلی خسارت ایدرك رجعت ایلمشیدی .

قرالك بو حركاتنه مقابله بالجزا لازم كلوب پادشاه قونیه عودتندن صكره مجارستان اوزرینه بالذات سفر وحركتی تصمیم و (سكز یوز قرق) سنه سنده اورنوس زاده (علی) بكی اولا طلیعه فرقه‌سیله اعزام ایله كندولری دخی ازمدت ایچنده اسباب سفری تتمیم بیوردی ·

علی بك (طمشوار) دن ایلرو كچوب مجارستان ایچنی قرق كوندن زیاده چكنیوب بی حد وقیاس اسیرواموال اغتناميله ادرنه‌یه معاودت وانكروس دیارینك محاسنی پادشاهه عرض وحكایت ایتدی · « علی بكك بودفعه مجارستاندن چیقاردیغی اسرانك عددی فرقهٔ عثمانیه‌نك عددندن زیاده اولدیغی مرویدر » ·

(سكز یوز قرق بر) سنه‌سی بهارنده موكب همایون رفاقتنده (صرب) قرالی وافلاق بكی دخی موجود اولدقلری حالده پادشاه ادرنه‌دن

براردو ایله حرکت ایدرك (ودین) جانبندن طونه نهرینی عبور ایله السیوم (هرمانشتاد) دینیلان (زیبنه) قلعه‌سنه عزیمت ایلدی ٠

اردوی همایون ایکی ایدن زیاده مجارستانی پامال خیول تدمیر والتی قطعه قلعه‌سنی اوردهٔ قبضهٔ تسخیر ایتدیکی حالده مجارلر مقابله‌یه مقتدر اوله‌میه‌رق قلاع ومواقع منیعه‌یه صوقولوب صاقلاندیلر ٠

ایام شتا تقرب ایدوب دشمندن نام ونشان بلورمدیکی جهتله موکب همایون افلاق طریقیله تختگاه ادرنه‌یه چکلدی ٠

افلاق بکی (دراقوله) بوسفر اثنانده حسن خدمت وحین عودتده پادشاهه وجنود اسلامیه‌یه ضیافتلر ویروب اثبات صداقت وعبودیت ایلمشدر ٠

§

ارناودلغه فرقهٔ عسکریه سوقی

ارناوداق حکمداری سلطنت سنیه‌نك توجه وامنیتنی

جلب ایتمك اوزره (اسکندر بك) نام اوغلنی مقدما عتبهٔ شاهانه یه کوندرمش ایدی .
بو اسکندر بك برمدت خدمت خاصهٔ شاهانه ده بولنوب تربیه کورمسیله مقدما باباسنك وقوع وفاتی اوزرینه طرف شهریاریدن باباسنك حکومتیله چراغ بیورلمشیدی .
لکن وطننه رجعتندن صکره لذت شیرینکامیٔ حکومت پادشاهك لطفی اونتدرمش اولدیغندن حدود شاهانه دن بعض ممالکه تجاوزه باشلدی .
بناء علیه بونکده تأدیبنه لزوم کورندیکندن (سکز یوز قرق ایکی) سنه سنده اورنوس زاده لردن (عیسی بك) برسریه ایله ارناودلغه سوق اولندی فقط عیسی بك فرقه سی نصلسه اغتنامانه دوشه رك طاغلمش و اموال و اسرای مغتنمه ایله یوکلری اغرلشمش اولدیغندن اسکندر بك عساکر عثمانیه نك یوللرینی کسوب اوزرلرینه هجوم ایتدی .
عساکر عثمانیه بومهاجمه یی کورنجه اولا الارنده

بولنان اسیرلری قلیجدن کچیردکدن صکره دفع صائله مسارعتله اکرچه خیلی شهید و یرمشلرسه ده دشمنی دخی منهزم و پریشان ایدرك مظفرا عودت ایلدیلر

§

فتح سمندره

مجارلولرك اره صره ممالك عثمانیه یه مهاجماتی صربلو اداره سنده بولنان سمندره طریقندن وقوعه کلوب اورانك تسخیری هم مجارلرك تخطیاتنه برسد سدید وهمده صربلونك دولت علیه اطاعتنده دوامنه سبب اکید اوله جغندن او حدودلره مأمور بولنان (اسحق) پاشانك اخطاراتی اوزرینه پادشاه اشبو (سکز یوز قرق ایکی) سنه سنده عساکر کلیه جمعیله سمندره اوزرینه یوریدی .

افلاق بکی دراقوله بو سفر همایونده معیت شاهانه ده بولنمق اوزره وقوعبولان دعوته مبنی ادرنه یه کلمش ایدی .

فقط مبر ومى اليه نه سببه مبنى ايسه پادشاهى
كوجندرمش اولديغندن كندوسى كليبولى قلعه سنده
وبرابر بولنان ايكى اوغلى دخى كرميان ولايتندن
(اكرى كوز) قلعه سنده حبس و تسجين
ايدلدى ٠

صرب قرالى دخى دعوت ايدلمش ايسه ده كندوسنك
دائما مجاراو ايله ايتديكى اتفاق خفى نزد دولت
عليه ده معلوم اوله رق پادشاهك بودفعه كى سفرى دخى
كندى عليهنه اولديغنى حس ايتديكيچون دعوته
اجابت ايتمدكدن ماعدا سمندره قلعه سنك محافظه سنه
اوغللرينى تعيين ايله كندوسى مجار قرالى نزدينه
فرار والتجايه مجبور اولدى ٠

اردوى همايون كمال قوت وشوكتله سمندره قلعه سى
اوكنه نصب خيام وايكى آى مقدارى قلعه نك شدتله
حصر و تضييقنه دوام ايدرك نهايت محصورلرك
مدافعه يه اقتدارلرى قالمديغندن بالاستيمان قلعه يى
تسليم ايتديلر ٠

دراقوله‌نك اوغللری دردست اولنه‌رق کوزلرینه میل چکیلوب (توقاد) قلعه‌سنه اعزام ایله حبس ایدلمشلردر .

پادشاهه ظفرپناه سمندره‌نك تسخیرندنصکره اسحق پاشایی وکوتاهیه سنجاغی متصرفی امور بك زاده (عثمان چلبی) بی وسائر بعض امرایی فرقه‌لریله (نیکبولی) قلعه‌سنك استیلاسنه مأمورا سوق بیوردیلر .

بو امرا نیکبولی‌یی محاصره‌ایدوب حربه دوام ایتمکده اولدقلری حالده دشمنك بربیوك اردوسی پیاده‌لری اوکده وسواریلری قفاده اوله‌رق ظهور ایتدی .

اسحق پاشا اوجله ایتدیکی تحقیقات اوزرینه جنود اسلامیه‌یی حربه حاضرلامش ایدوکندن دشمنی شدتله قارشولادی .

دشمنك پیاده طاقمی عثمانلولرینك ایاغی آلتنده پامال ایدیله‌رك سواریسنك دخی یوزلری دوندورلدی .

غازیلی قهرمانلری دشمنی تعقیبه دسارتله فرار ایلدی

برچوغی تپه‌لندی . برچوغیده اسیر ایدلدی .
نیکبولی محصورلری کندیلرینه امداده کلان بر بیوك
اردونك بوصورتله هزیمته اوغرادیغنی کورنجه انلرده
تسلیمه مجبور اولدیلر .
پادشاه مظفر علم سمندره ونیکبولی واوراده بولنان سائر
صرب ممالکنی بوصورتله ممالك عثمانیه یه منضم قلدقدن
صکره سمندره حکومتنه (طورخان) بکی تعیین واورالرك
محافظه‌سنه لازم اولان سائر تدابیری اکمال ایدرك پای تخت
ادرنه‌یه عودت ایتدی .
« بعض مؤرخین اشبو سمندره سفرینی (سکز یوز
قرق درت) سنه‌سی وقوعاتندن اولمق اوزره
یازمشلرسه‌ده (مصر) ملکی (طاهر ابوسعید)
طرفندن (سکز یوز قرق ایکی سنه‌سی جماد الاولیسنك
اونی) تاریخیله مؤرخا کلش اولان نامه‌یه سلطان
مراد غازی حضرتلری جانبندن یازیلان جوابنامهٔ
همایونده سمندره مظفریتندن بحث ایدیلوب بوجوابنامه‌یه
دخی بنه دلالت مشار الیهك نبریکی متضمن (سکز

یوز قرق اوچ سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنك یکرمیسی) تاریخلو برجواب کوندرلمش اولمسنه نظراً مظفریت مذکوره (قرق ایکی) سنه‌سی وقوعاتندن اولق لازم کلور »

§

بلغرادك محاصره‌سیله نووه برده‌نك فتحی

حضرت پادشاهك مجارستانجه آرزو ایتدیکی فتوحاتك مدخللی صاییلان (بلغراد) قلعه‌سنی دخی صربلودن السق اوزره (سکز یوز قرق اوچ) سنه‌سنده اول جانبه موکب شاهانه حرکت وعزیمت بیوردی .

و بلغراد قلعه‌سی تحت محاصره‌یه النـدی .

فقط قلعه‌نك اوزمان دخی متانت ورصانتی جهتله اردوی همایونده بولنان طوپلرله تسخیری مشکل و بلکه ممتنع کورندیکندن بونکله بیهوده اوغراشمقدن صرف نظارله جنود اسلامیه (نووه) نمرندن امرار

ومجارستان ایچنه الغار ایتدیرلدی .

بودفعه دخی مجارستاندن غنایم واسرای کلیه الهرق اردوی همایون ادرنه یه متوجهاً عودت ایتدی .

اثنای عودتده کذرکاه اردوی همایونه تصادف ایدن (نوه‌برده) قلعه‌سی بالمحاصره تسخیر اولندی .

§

مزید بکك افلاق جانبنده انهزام وشهادتی

بوقاریده بیان اولندیغی وجهله افلاق بکی دراقوله‌نك اوغللریله برابر اخذ وحبس اولنمسی مناسبتیله افلاق دیاری حکمدارسز قالمشیدی .

مجار قرالی بوفرصتدن وپادشاهك صربیه طرفنده‌کی مشغولیتندن استفاده ایدرك افلاق بویارلرندن برینی افلاق حکومتنه اقعاد ایله اوجهتدن ممالك محروسهٔ شاهانه‌یه ایصال خساراته باشلدی .

پادشاه افلاقدن دفع اغیار ایچون امرادن (مزیدبك) نام سردار قومانده‌سیله افلاقه برفرقهٔ عسکریه سوق ایتدی .

مزید بك دزون افلاقه داخل ودرجنك اول غلبه وظفره نائل اولمسیله کندوسنه غرور کله‌رك حزم واحتیاطی ترك ایله عسکری اقیننه طاغتمش وکندوسی جمعیت قلیله ایله برموقعده قالمش اولدیغی حالده مجارلونك کوندرمش اولدیغی اردو افلاقلو ایله براشوب مزید بکی اولدیغی یرده باصدی ·

مزید بك نزدنده بولنان جزئی عسکرله شجیعانه مقابله ایتمش ایسه‌ده اعدانك کثرتی مناسبتیله باشه چیقه‌مدیغندن کندوسی وعساکر اسلامیه‌نك برطاقی شهید و برطاقیده اسیر اوله‌رق بقیهٔ عساکر دخی منهزماً هزار زحمتله رجعت ایتدی ·

§

مزید بك فرقه‌سنك بروجه مشروح انهزامی خبری اوزرینه پادشاه برفرقه دها ترتیب وتجهیز ایدرك روم ایلی بکلر بکیسی (قوله شاهین) پاشاقوماندەسیله افلاقه سوق وتعیین بیوردیلر ·

بو شاهین پاشا دخی عیاش و کج تدبیر بر ادم اولەرق افلاق ایچنده داخل اولنجه عیش ونوشه طالدی و بو حرکاتك نتیجەسی وخیم اولدیغنی اخطار ایدن امرانك سوزلری قطعا اصغا ایتمدی .

پاشا مستانه ومغرورانه برحالده ایکن مجار عسکرینك کلمکده اولدیغی خبر ویرلنجه مستئ غروردن ایلوب فرار یولنی طوتمق ایستدی .

امرا پاشایی قاچمغه براقیوب دشمنه مقابله تدبیرینی کورمك ایچون برکیجه الیقویمشلرسەده ایرتسی کون شاهین پاشا و بعض حمیتسز امرا طونەدن برو یقەیه قاچدیلر .

کوتاهیه سنجاغی متصرفی عثمان چلبی شجیع وجسور برمرد غیور بولندیغندن ذل فراری ارتکاب ایتمیوب سائر حمیتندن امرا وعسکر ایله دشمنه کوکس کردیلر .

و برکون صباحدن اقشامه قدر عدیقەیه فداکارانه [illegible] ایدیلر .

لكن اصل اردو قوماندانڭ فراری عسكره ضعف وهراس ايراث ايتديكندن نتيجهٔ حربی مجارلو قزاندی . وعثمان چلبی ايله نيجه نامدار امرا و برچوق دلاوران عسكر شهيد اولديلر .

« بعض تاريخلرده شاهين پاشا يرينه شهاب الدين پاشا دينلمشدر » .

اشبو ايكی دفعه كی هزيمتلر (سكزيوز قرق درت وقرق بش) سنه لرنده بربرينی متعاقب وقوعه كلمشدر .

§

قونيه سفری

افلاق جانبنده عساكر اسلاميه نك ايكی دفعه در بوزلمسی قرمان اوغلی ابراهيم بكك دولت عليه عليهنه اولان عداوت مكتومه سنی اظهاره ومجارلو ايله اتفاق نهانيسی احكامنی اجرايه جسارتنی مستلزم اوله رق دامادی بولنان طورغودلی عشيرتی رئيس (حسن) بكی بلاد قرمانه همحدود اولان ممالك عثمانيه يه

تسلیط وبو واسطه ایله نیجه بلادی تالان وتخریب ایتدی .

پادشاه غیرت اکتناه ابراهیم بکی بودفعه اله گتوروب انتقام المق اوزره (سکز یوز قرق التی) سنه سنده دیار قرمانه سفر واردوی همایون ایله قونیه قلعه سی اوکنه نصب اعلام ظفر بیوردی .

شمدی یه قدر دیار قرمان وسائر حکومات اسلامیان اوزرینه وقوعبولان اسفار دولت علیه ده نهب وغارت اصول اعتسافیه سی سبقت اتمامش ایدی .

سلطنت سنیه اوروپاده اعدا ایله اوغراشورکن ابراهیم بکك ممالك عثمانیه حقنده روا کوردیکی حرکات غدارانه وغاصبانه سندن طولایی پادشاه پك زیاده غضبناك اولمسیله بالمقابله بودفعه قرمان دیاری عساکر عثمانیه یه غارت ایتدیرلمشدر .

« هر عصرده ایشته بوقرمان اوغلی کبی برشخص غدارك اراده کیفیه وسیئات ذاتیه سی شآمتنی صوچسز گناهسز بر طاقم فقرای اهالی چکرو (ظــالم غانه

قاعدهٔ زشت او بماند) مدلولنجه برظالمك كوستردیكی
مثال ظالمانه معاملهٔ متقابله یولنده قاعده حكمنده
طوتیلور كیدر » .
صددن چقمیه‌لم :
ابراهیم بك ینه ایچ ایل طاغلرینه قاچوب بوكره دخی
جنایاتنی باغشلتمق ایچون حضرت پادشاهك همشیره‌سی
بولنان حلیله‌سی (سلطان) حضرتلرینی وزیری
مقامنده اولان (سرور) بك وعلما ومشایخدن
بعض ذوات معروفه ایله برابر عتبهٔ پادشاهی‌یه بعث
واعزام ایلدی .
پادشاه همشیره‌لری سلطانك كوزلرندن یاشلر دوكه‌رك
ایتدیكی نیاز واسترحامه وسرور بكك دخی قوهٔ نطقیه‌سیله
سرد ایلدیكی اعتذارات وتعهداته طیانه‌میوب باسكی
منوال اوزره ابراهیم بكی تكرار عفو ایله ادرنه‌یه
عودت بیوردی .

§

اشبو قرمان سفرنده اماسیه والیسی شهزاده (سلطان
علاءالدین) دخی ولایتی عسكریله موكب همایون

معیتنده بولندیرلمش ایدی .
شهزادهٔ مشارالیه مقر حکومتنه عودتنده حلول اجل
موعودیله ارتحال دار بقا ایتمشدر . رحمة الله علیه

§

مجار قرالنك بعض اوروپا حکمدارلریله بالاتفاق روم ایلنه هجومی

صرب بستانك مرکز حکومتی بولنان (سمندره) نك
وسائر ممالك صربیه نك برقاچ سنه مقدم دولت علیهٔ
عثمانیه طرفندن ضبط اولنمسندن واوغللرینك دست
عثمانیانه دوشه رك توقادده حبس وتسجین ایدلمسندن
طولایی صرب قرالی حین فرارندن بری مجار قرالنه
وسائر اوروپا حکمدارلرینه عرض سوزش وشکایت
ایتمکده وقرمان اوغلی ابراهیم بك دخی [سز اوته دن
بن برودن بالاتفاق حرکت ایده لم عثمانلویی اورته دن
قالدیره لم روم سزك اناطولی بنم] کبی خبرلرله مجارلویی
تحریك وتسویل ایتمکده ایدیلر .

مجارلونك افلاق جانبنه تجاوزاتی وابراهیم بككك دخی اوته طرفدن آنفاً بیان اولنان حركات خصمانه‌سی ایشته بو تحریكات واتفاقك ثمرهٔ فسادیه‌سی ایدی .
مجار قرالی پادشاهك قونیه‌ده مشغول بولندیغی اثناده (یانقو) نام سرعسكری قوماندەسیله وصرب قرالی دلالتیله برمكمل اردوسنی بلغراد جانبندن ممالك محروسه‌یه سوق ایتدی .
بو اردو (ازلادی)در بندندن چوب پای تخت ادرنه‌یه كلمك وبتون روم ایلنی ضبط ایتمك زعمیله یوریوب (الهجه حصار) (شهركوبی) (نیس) (صوفیه) واوحوالیده بولنان سائر قلاع وقصبات وقرایی یاقوب ییقدرق راست كتوردكاری اهالینك كیمنی اعدام وكیمنی اسیر ایدرك ازلادی دربندینه طیاندی .
فقط متفقینك اومدقلری قدر پادشاه قونیه‌ده مشغول قالمیوب شمشیر قهرقهرمانیٔ عثمانی ایله قرمان اوغلی یك چابك امانه كتورلمش وموكب شاهانه ادرنه‌یه تیز عودت ایتمش اولدیغندن اردوی همایون ازلادی

دربندده اعدایی قارشولدی .

دشمن اردوسی اردوی همایونه نسبتله قوتلی بولندیغندن پادشاه تدافعی حرکتی دها مناسب کوروب ازلادی دربندینی سد وتحکیم وموسم قیش اولمق مناسبتیله دشمنک کذرکاهی اوله بیله جك یوللره صولر اجرا ایتدیرمرك بوصولرك انجمادیله تجدید و برمز برحاله کلمسندن طولایی دشمن دربندن بری طرفه مرور ایده مدی .

شدت شتانك تأثیراتی برطرفدن و یوللرك قپانمسندن ناشی ذخایر ومأکولات سائره ضروریه نك بر یاندن دشمن اردوسنی بی مجال وعودته اجبار ایتدی .

دشمن اردوسنك رجعتی اوزرینه روم ایلی بکلر بکیسی (قاسم) وتوقاد حاکمی (بلبان) باشلرینه صدراعظم خلیل پاشانك برادری و پادشاهك انشته سی بولنان بولی متصرفی (محمود چلبی) وسائر بعض امرا تعقیبه مأمور ایدلدی .

لکن دشمن اردوسی غفلت ایتمیوب رجعتی فن حربه

توفیق ویریر موافق مقتضیه عسکر تعبیه ایدرك کیدردی

عساکر عثمانیه ایسه بی حزم واحتیاط کمال سرعتله یوریمکده ایکن (نیش) در بندنده دشمن عسکری یوللرك اطرافنی الستیله جریان ایدن محاربه نتیجه سنی مجارلو قزانوب عساکر عثمانیه منهزم اولدی – محمود چلبی دخی قید اسارته دوشدی

دشمن اردوسی بو مظفریتدن شادکام اولهرق طونه یی کچوب مجارستانه رجعت وموکب شاهانه دخی ادرنه پای تختنه عودت ایلدی

حضرت پادشاه بو انکسار وهزیمتدن متأثر اولوب سنهٔ آتیه موسم بهارنده دشمندن انتقام آلمق ایچون تدارکات کلیه یه تشبث ایتمك افکارنده ایدیلر

فقط صرب قرالی برسفیر مخصوص کوندروب کندو منك عفوینی واوغللرینك حبسدن اطلاقنی نیاز ایله برابر مجارلو ایله دولت علیه بیننده مصالحه یه توسط ایده جکنی عرض ایتمش ومحمود چلبینك قید اسارتدن اطلاقی

حقنده حلیله سی بولنان همشیرهٔ پادشاهی دخی سوز وکدازه باشلامش ونیجه سنه‌لردنبرو عساکر عثمانیه محاربات متوالیه ایله یوریلوب تبعه دخی مصائب حربیه ایله ازلمش اولدیغندن صربلو کماکان دولت علیه‌یه بر ویرکوی معین ویرمك و (سمندره) قلعه‌سی ینه صربلویه رد اولنمق شرطلریله عقد مصالحه اولندی ..

و بوسببله صرب قرالنك اوغللری توقاد زندانندن ومحمود چلبی دخی قید اسارتدن اطلاق ایدلدی .

« بو مصالحه‌یه دائر سلطان مراد حضرتلرینك مصر سلطانی ملك اشرف برسبای طرفنه صورت استشاره‌ده یازمش اولدقلری عربی العباره برنامهٔ همایونده انکروس ایله اوچ سنه ایچون عقد صلح ومسالمت اولندیغی وصربلو و بوسنه‌لو اوته دنبرو دولت علیه‌نك خراجکذاری اوله‌رق افلاقلونك دخی بو دفعه جزیه‌یی قبول ایتدیکی مرقومدر » .

§

سلطان مرادك سلطنتدن فراغتی

سلطان مراد ثانی حضرتلری حین جلوسلرندنبرو داخلی وخارجی محاربات متمادیه ووقوعات متتابعه ایله اوغراشمقدن اوصانمش و بوکره اورو پالولر ایله عقد صلح ایدرك غوائل حربیه وخصمانه یه ممکن مرتبه ختام ویرمش ونجل نجیب ادیبی سلطان محمد حضرتلرینك ناصیهٔ حالنده حسن ادارهٔ ملکه استعداد کورمش اولدقلرندن بقیهٔ عمرینی کوشهٔ استراحتده کچیرمك ارزوسیله اشبو (سکز یوز قرق یدی) سنه سنده سلطان محمدی والی بولندقلری مغنیسادن دعوت وجلب ایله سلطنت سنیهٔ عثمانیه یی مشار الیهه تقلید وفراغت وکندولری (اسحق) پاشایی وسائر بعض خواصی برابر الهرق مغنیسایه عزیمت بیوردیلر ·

§.

وارنه محاربهٔ مشهوره سی

سلطان محمد پدری خیاتنده جالس سریر سلطنت اولمش ایسه ده دها نوجوان وفن دقیق حکمرانیده هنوز بی آزمایش وامتحان اوله‌رق اطرافده بولنان اعدا ایسه سلطان مرادك تخت عثمانیی براغوبده مغنیسایه چکلمسنی اختلال دماغنه وفتور همتنه حمل ایله زعملرنجه شوزمانی دولت عثمانیه نك محو وازاله‌سیچون الك مساعد کوردکارندن وجمله دن اول اناطولی قطعه‌سنه هر بار چشم حرصله باققده اولان قرمان اوغلی مفسدی اوروپایه الچیلر کوندروب مجار قرالنی تحریك وتشجیع ایتدیکندن اشبو (سکز یوز قرق سکز) سنه‌سنده (مجارستان) (المانیا) (صربستان) (افلاق) (بغدان) بوسنه) وسائر اوروپا حکومت ومملتلری اتفاق ایدرك پای تخته هجوم وروم ایلی قطعه‌سنده بولنان ملت اسلامیه یی معدوم ایتمك اوزره حدوده یوریمکده اولدقلری ارکان دولتك مسموعی اولدی .

بو دهشتلو حوادث ارکانك عقللرینی باشلرندن

صچرادوب پادشاه نوجاهك جلادت وشوكتی هنوز اعدایه طانیدلمامسیله برابر حداثت سنی وتجربه‌سزلکی جهتله بویله باشلو بر اتفاق خصمانه‌یه قارشو اداره‌ٔ تدابیر حربیه ایده‌بیلسندن نا امید بولندقلرندن قوجه خنکارك جلب ودعوتنه قرار ویردیلر ٠

بو قرار اوزرینه صورت حالی اغبرارینی موجب اوله‌جق بر زمین ایله سلطان محمده عرض ایدوب پدرلری سلطان مراد جانبنه اعدای متفقه‌یه مقابله ایچون همان تشریفلرینی متضمن دعوتنامه‌یازدردیلر ٠ سلطان مراد اشبو برنجی دعوته قولاق اصمامش ایسه‌ده ارکان دولت [اعدای دین بیضهٔ اسلامی شکست ایتمك قصدیله دیار اسلامه هجوم کوستردکلرندن اکر پادشاه ایسه‌کز محافظهٔ ملك وملت ایچون مقابله ومدافعه‌یه وایفای فریضهٔ جهاده مجبور واکر پادشاهلغی کندیکزه مال ایتمیورسه‌کز اولو الامر طرفندن امر غزایه مأمور اولدیغکزدن بهمه حال تشریف بیورملیسکز] بولنده دفعی مشکل مقدمات

معتوله‌یی مشتمل برعریضهٔ عمومیه تقدیمیله سلطان مرادك عاجلاً روم ایلنه گچملرینی نیاز وابرام ایتدیلر ·

سلطان مراد اشبو استدعای عموومی‌یه جواب ویره‌مدیکی کبی ایشك اهمیتی پك اغر اولدیغنی دخی اکلادقلرندن همان اناطولی جانبی عسکرینی معیتلرینه جلب وجمع ایدرك سیر سریع ایله کلیبولی قصبه‌سی قارشوسنه کلدیلر ·

لکن متغلبین طرفندن ترتیب وتجهیز اولنان دونغا اق دکز بوغازینی طوتمش اولمسیله قارشودن کلیبولی‌یه گچلمنك امکانی بوله‌مدیلر ·

بناءً علیه اناطولی حصاری طرفندن گچمك اوزره قره دکز بوغازینه شتاب ایتدیلر ·

صدر اعظم خلیل پاشا پادشاهك کلیبولیدن گچه‌میوبده قره دکز بوغازینه کله‌جکارینی روش حالدن استکشاف ایدرك روم ایلی عسکرینی بالاستصحاب اناطولی حصارینك قارشوسنه کلمش وشاید دشمن

طرفندن موکب شاهانه‌نك مرورینه ممانعت اوله‌جق اولور ایسه مدافعه ایچون ساحله طوبلر دیزمش وسلطان مرادی کوزتمکده بولنمش ایدی ٠

سلطان مراد امنا بوغازدن روم ایلی جانبنه عبور ایله ایکی طرفك قوتنی برلشدیروب ادرنه‌یه واصل اولدی ٠

متفقینك دخی طونه‌دن مرور ایدرك (وارنه) یه کلدکلری تحقق ایتدیکندن سلطان محمدی ادرنه‌ده بالابقا کندولری بلا توقف مقابلهٔ اعدایه توجه بیوردی ٠

متفقین اردوسی بلغراد طریقندن ممالك شاهانه‌یه کیروب هرنقدر حدود قهرمانلری بونلری زده‌لمکدن کیرو طورمدیلر ایسه ده او یله مکمل بر اردو یه قره‌قول حکمنده بولنان حدود محافظلرینك مدافعه‌سی سد ممانعت اوله‌میه‌جغندن اعدای متفقه وارنه‌یه قدر خط حرکتلرینه تصادف ایدن ممالك محروسه‌یی چکنه‌یه‌رك کلمشلر ایدی ٠

اردوی اسلام دخی وارنه‌یه بالوصول ایکی طرف کمال شدتله محاربه‌یه کیرشدیلر .
متفقین اردوسی کرك عددجه کرك الات حربیه‌جه مکمل ومنتظم اولوب حتی یالکز یتمش بیك زرهلو سواریلری وار ایدی .
جنود اسلامیه هرنقدر شجیعانه مقابله‌دن کیرو طورمدیلرسه‌ده امرا وعسکرك برچوغی شهید ومجروح اوله‌رق اناطولی بکلر بکیسی (قره‌جه پاشا) دخی شهید دوشمسیله دشمن طرفی غلبه کوستروب عساکر عثمانیه هزیمت وفراره یوز طوتدی .
لکن پادشاه کوه تمکین قپوقولی دینیلان یکیچری طاقی وفراری ارتکاب اعیان بعض جیتمندان ایله برتپه‌نك باشنده ثبات ایدوب ظهور نصرت غیبیه تمنیسیله شجعان عسکری دفع وتدمیر اعدایه تحریض وتشویق ایتمکده وجانب دشمندن یغمور کبی اتیلان طوپ وتفنك دانه‌لرینه کوکس کرمکده ایدی .
محارقرالی اردوی اسلامك پریشانلغی وپادشاهك جزئی

قوتله قالدیغنی اکلایوب پادشاهی اسیر ایتمك زعمیله بالذات هجوم کوستردی .

بو حالده دخی قوجه سلطان مراد یاوری لطف ربانی یه اعتماد ایدرك ثباتنه قطعا خلل کتورمدی .

« خیراه افندی تاریخنك بو بخشنده سلطان مراد قاچه جق اولدیسه ده قره جه بك اتنك دیزکننه یاپشوب نصیحت ایدرك قاچمغه براقدی یولنده برطاقم مقالات سرد ایدلمش ایسه ده تواریخ معتبره ده بو یله برروایت کوریله مدی . خصوصیله قره جه بك اوجه شهید اولمشیدی . اولمسه ده بونجه محاربانده سیف قهرمانیسیله قهر اعدایه مألوف اولان سلطان مراد ثانی کبی شیر بیشهٔ وغا بر پادشاه حرب ازمایه کور، قره جه بکك نصیحتنه محتاج اوله جق قدر ثباتسزلق کوسترمسی مستبعد دکلیدر ؟ »

هرنه ایسه :

مجار قرالی غرور غلبه ایله علم عثمانی اوزرینه ات قالدیروب زعمنجه پادشاهی حرب اسیری ایتمك ایچون

قوشمقده اولدیغی حالده پادشاه یکیچری دلاورلرینه [شو مغرورك کندی اردوسندن ایریلوب باده سرخوش کبی کلیشی علامت ادبار بدر . تا اورته کره کیرمیجه مقابله کوسترمیوب اره کزه النده‌ن صکره قلیج اوشوروب اتلافنه غیرت ایدیکز] دیه‌رك قوماندە ویردی .

فی الحقیقه قرال جنون احوال یکیچریلرك ارەسنه قدر صوقولدی . صوقولدی اما فی الحال بلاسنی بولدی .

یکیچری قهرمانلرندن (قوجه حضر) نام دلاور بر سیف رستمانه ایله قرالی اتندن دوشیروب ودرعقب باشنی کسوب رکاب همایونه کتوردیکندن بر مزراغه طاقیله‌رق اعلان اولندی .

بو سرفلاکتزده‌نك مزراق اوزرنده کورنمسی دشمن عسکرینه مورث دهشت و بالعکس اوجله فرار یولنی طوتان اسلام سواریلرینه موجب قوت وغیرت اولوب بو حالی اوزرینه ظهوره کلان فداکارانه محاربه‌نك

نهایتنده اردوی دشمن منهزم و پریشان و جند مسلمین غلبهٔ کامله یه نائلیتله بختیار وشادمان اولدی .

روم ایلی بکلر بکیسی (داود) پاشا عثمانلی سواریلریله دشمنی تعقیبه مأمور اولوب متفقینك بوزغون عسکری علی التولی ایکی کون ایکی کیجه طونه نهرینه قدر تعقیب اولنمسیله قیریلان قیریلوب بقیة السیوفی اسیر ایدلدی .

میدان حربدن فراری ارتکاب ایدن روٴسای عسکریه نك قتل واعداملریله اجرای سیاستلرینی پادشاه مراد ایتمش ایسه ده مظفریت واقعه نك صدقه سی اولمق اوزره ارکان دولت عفولرینی رجا و شفاعت ایتدکارندن اعداملرندن صرف نظرله فقط بعض تأدیبات ایله اکتفا اولنمشدر .

اشبو مظفریت جلیله یی یار واغیاره و خصوصیله قرمان اوغلنه طویورمق اوزره قرالك سر مقطوعی بروسه یه کوندریلوب تشهیر اولندیغی مثللو اسیر ایدیلان زرهلو مجازاتلولرندن یکرمیشر اوتوزر نفری

مطنطن ظفرنامه‌لرله ملوك وحكمداران اسلامیه‌یه ارسال ایدرلمشدر .

ظفرنامه‌لر ادرنه‌ده جالس سریر سلطنت اولان سلطان محمد جانبندن یازیلوب بونلردن شاه ایران (شاهرخ) میرزایه یازلمش اولان (سكزیوز قرق سكز) سنه‌سی رمضان شریفنك اواخری تاریخلو ظفرنامه‌نك برصورتی (١) رقیله ذیل جلده ترقیم اولنمشدر .

« تاج التواریخده بو ملحمهٔ كبرانك (سكز یوز قرق سكز) سنه‌سی رجبنك یكرمی طقوزنجی صالی كونی وقوعبولدیغی مسطوردر »

« بدایت ظهوردولت عثمانیه‌دن برواوروپالو عثمانلویی محو ایتمك وهیچ اولمزسه روم ایلی قطعه‌سندن سوروب چیقارمق اوزره برقاچ دفعه اتفاق عمومی صورتنده قیام ایتدكاری مثللو بنه اوافكار باطله سوقیله اشبو وارنه وقعه‌سنی ظهوره كتوردیلر خداوندكار سلطان

مراد اولك شهادتنی منتج اولان (قوصوه) محاربهٔ مشهورهسنده نصل تجلیل اولدیلرسه اكا ثانی اولان بووقعهٔ عظیمه‌ده دخی اولصورتله رذیل اولدقلرندن وزیرده ایراد اولنه‌جغی وجهله برقاچ سنه صكره ینه قوصوه‌ده‌وقوعه كلان محاربه‌یی دخی غیب ایتدكلرندن بوندنصكره ارتق تجاوزی حركته تصدی ایده‌میوب بالاخره رفته رفتــه اوروپادن خیلی اقالیمی دولت علیه‌یه تركه مجبور اولمشلردر . »

§

سلطان مراد ثانینك تكرار سریر سلطنت عثمانیه‌یه جلوسلری

سلطان مراد غزا اعتیاد یوقاریده تفصیل ایدیلان وارنه‌وقعهٔ هائله‌سنده دخی اعدای متفقه‌یه غلبه‌ایدرك ملت اسلامیه وسـلطنت سنیهٔ عثمانیه‌یی پك بیوك بر ورطه‌دن قورتارمسیله توجهات قلوب عامه برقات دهـا جانب عالیلرینه منجذب اولدیغی حالده كمال

شوکتله وارنه‌دن ادرنه‌یه بالمعاوده ادرنه خارجنده نصب اوتاغ همایون بیوردیلر .
وزرا وروٴسانك وبالعموم عسکری طائفه‌سنك حال وقالرندن نجل جلیل عالیلرینك حداثت سنی مناسبتیله مظهر حسن قبول اوله‌مدقلرینی اکلایوب تکرار تخت عالیٔ عثمانی‌یه جلوس ایتمك افکاری لایح ضمیرلری اولدی .
فی الحقیقه ازهر جهت اقتدار حکمسر ایسنی عالمه تصدیق ایتدیرن برپدر کامل افسر حیاتده اولدقجه هنوز آثار اداره‌سنی فعلا اثباته اختلاس وقت ایده‌میان برشهزاده‌نك کوکبهٔ سلطنتی ولو که استقبالده تنویر آفاق مدنیت ایده‌جکی خواص عندنده کشف ایدلمش اولسه‌ون ینه انظار عمومیه‌یه بك اوقدر پارلاق کورینه‌میه‌جکندن فاتح حضرتلرینك دخی بالاخره فعلیاتیله ثابت اولان اهلیت مادرزاد وجلادت رستم نهادلری بو دفعه عسکری طرفندن تقدیر اولنه‌مامشیدی .

صدراعظم خلیل پاشانك القاآتی اوزرینه سلطان محمد دخی حق ابوته حرمتهٔ برکره پدرلرینه تخت سلطنتی قبول ایتملرینی تکلیف ایلمکی مناسب کوروب بوخاطره‌یی وزرا وارکانه اجدی ·

ارکان دولتك ایسه بوصورت الك زیاده آرزو و چارهٔ حصولنی جستجو ایتدکاری بر ماده اولدیغندن سلطان محمدك بوتدبیرینی القشلیوب [پدر عالیکز ذاتا غوائل سلطنتدن مجتنب وکوشهٔ انزوا کندولرینه اعز مطالبدر قبول ایتمیه‌جکلرنده شبهه یوق یا برکره تکلیف ایله شرط بونی یرینه کتیرمش اولورسکز] دیه‌رك کندی امل درونیلرینی سزدرمکسزین تشویق ایله ایتدیلر ·

بناء علیه سلطان محمد پدر عالیلریله ادرنه‌نك خارجنده ملاقات ایتدکاری زمان بو تکلیفی درمیان ایتدکده سلطان مرادك دخی مضمرینه موافق کلدیسه‌ده اولا اولاقبولسزلك کوستروب نهایت ارکانك ابرام ورجالرینه بناءملاحظه‌یه تعلیق ایتدی ·

سلطان مرادك بوندن غرضى دخى افراد عسكريه نك افكارينى لايقيله يوقليوب اكلامق ايدى .
ايرتسى كون صيدوشكار ناميله قيره چيقوب وعسكرى دخى سوركون اوى بهانه‌سيله معيتلرنده كوتوروب برصحراده كيفيت جلوس استمزاج يولنده عسكرك افكارينى صوردى .
كافهٔ عسكر همان اوراجقده كمال ممنونيتله بيعته مسارعت ايتدكلرندن ايرتسى كونى سلطان مراد ثانى حضرتلرى ادرنه سراينه داخل اوله‌رق ثانياً تخت عالى بخت عثمانى‌يه جلوس وشهزاده سلطان محمدى ينه مغنيسا حكومتنه تعيين واعزام بيورديلر .
«بعض مؤرخين وارنه عودتنده سلطان مراد برمدتجك مسافرت طريقيله ادرنه‌ده اقامت ايتدكدن صكره ينه مغنسايه عزيمت وعودت ايدرك برسنه صكره ادرنه‌ده ظهور ايدن بر حريق كبير مناسبتيله خلقجه وعسكرجه سلطان محمدك اداره‌سندن خشنودسزلق حصوله كلمش وبونك اوزرينه اركانك نهانى دعوتنه مبنى سلطان مراد ادرنه‌يه بالورود

ایکنجی دفعه اولمق اوزره جالس سریر سلطنت اولمشدر . کبی برروایت ایده‌یورلرسه‌ده وقوعاتك سیاق وسباقنه نظرا بوروایت قوت المامشدر » .

موره جانبنه سفر همایون وقوعی

استانبول امپراطورینك برادری (قسطنطینك) زیر حکومتنده بولنان (موره) قطعه‌سی روم ایلی جهتنجه بحر سفیدك کلیدی مقامنده اوله‌رق اورانك فتح وتسخیری دولت علیه‌جه اهم اولمغله برابر وارنه اتفاقنده وندکلونك کلیبولی بوغازینه سفاین سوقیله سلطان مرادك اناطولیدن روم ایلی‌یه مرورلرینی تصعیب ایدامسندن طولایی وندیك ممالکنده‌دخی عثمانلو قلیجنك ضیاسی کوسترلمك وفرنکلردن اخذ انتقام ایدلمك ایجاب ایدوب بوده اولا موره‌نك الده بولندیرلمسنه موقوف ایدی .

بناء علیه پادشاه کیتی ستان (سکز یوز اللی) سنه‌سنده مدت مدیده موره حدودنده مأمور بولندیغی

ایچون او حوالی احوالنه واقف اولان مشهور غازی طورخان بکی طلیعه سرداری تعیین و کنـدولریده موکب همایونلریله موره جانبنه حرکت بیوروب موره نیم جزیره سنی روم ایلنه وصل ایدن اوچ میل مقداری قره نك مدخلنده واقع (کرمه) قلعه سنی محاصره ایتدی ٠

ذکر اولنـان اوج میل مقداری اراضینك عرضی دخی بربرینی قوورچند قطعه قلعه لرله تحکیم ایدلمش اولدیغی کبی بو قلعه لرك یکدیگر ینك بینی دخی خندقلرله کسیلوب صوایله طولدیرلمش اولدیغندن اورادن موره ایچنـه کچلمك محال حکمنده کورینوردی ٠

کرمه قلعه سی اشـبو قلعه لرك الك متینی ایدی ٠ فن قلعه کشایی و جلادتده ملکه کسب ایتمش اولان سلطان مرادك همت جهانگیرانه سـنه بو استحکام دخی طیانه مدی ٠

عثمـانلو قهرمانلری بالاقدام قلعه خندقلرینی طپرافله طولدیروب وطوپ و تفنکه اهمیت و یرمکسزین یوریش

ایدوب تسخیری پك مشكل كورینان منذ كور قلعه‌لرك جمله‌سنی تسخیر ایتدیلر .

كرك بو قلعه‌لردن و كرك اطرافندن عساكر عثمانیه النه غنایم و اسرای كلیه كیردیكندن و موره‌لولر دخی طالب صلح و امان اولدقلرندن دها ایلرویه كیدلیوب بالمصالحه موكب پادشاهی ادرنه‌یه عودت ایلدی .

ارناودلغه سفر همایون

ارناودلق حكمداری بولنان (اسكندر) بكك عمی زاده‌لرندن حمزه بك (سكز یوزاللی برسنه‌سنده) ادرنه‌یه كله‌رك حضور همایونه مثول‌ ارناود رؤسامی شوارالق اسكندر بكدن یوز چویرمش اولدقلری جهتله دولتجه عساكر كافیه سوقیله كندوسنه اعانه اولندیغی تقدیرده (اقچه حصار) وسائر ارناودلق ممالكنك سلطنت سنیه ایچون ضبطنی تعهد ایتدی .

ارناودلغك استیلاسی ذاتاً دولت علیه‌جه مقتضیات ملكیه‌دن بولندیغندن پادشاه بالذات حركت (واقچه حصاری) حصر وتضییقه همت ایتدیلر .

حصار مذکور قلاع متینه‌دن ایدی ٠

بناء علیه محاصره ایکی ای امتداد ایدوب نهایت قلعه‌نك صویی کسیله‌رك صوسزلق محصورینك جاننه کار ایتدیکندن قلعه پادشاهه تسلیم اولندی ٠ ارناودلغك ایشه یارار اکثر محللری دخی بو سفرده تسخیر اولنوب موکب همایون ادرنه‌یه دوندی ٠

§

قوصوه محاربه‌سی

بوقاریده تفصیل وحکایه اولنان وارنه وقعه‌سنده مجارلو ومتفق بولنان سائر اوروپالو اوغرادقلری هزیمت محجوبیتنی ازاله ایتمك وتکرار حرکت متفقانه ایله عثمانلودن اخذ ثار ایده بیلمك ایچون اشبو (سکز یوز اللی ایکی) سنه سنده جمعیت کلیه ایله مجار بانلرندن اولوب وارنه محاربه‌سنده دخی سرعسکر اولان (یانقو) قومانده‌سنده اولدقلری حالده بلغراد یولندن درون ممالك شاهانه‌یه یوریدیلر ٠

پادشاه دخی اوجه تحقیق کیفیتله موجود قوتی ایله

صوفیه جانبنه عزیمت ایدوب بتون عساکر اسلامیه نك اجتماعنی بکلمکده ایدی .

بو صره ده اعدای متفقه عدادندن اولان افلاقلو حدود خاقانیه دن (نیکبولی) اطرافنی غارته قو یولمش اولدقلرندن حدود امراسی بالاتفاق شبخون طریقیله نیکبولی طرفلرنده دشمنی صاردیلر .

واعمال سیف وسنان ایله برطاقنی قلیجدن کچیردکدن صکره برطاقنیده اسیر ایتدیلر .

امرانك درجنك اول بو مظفریتلری بشارتی صوفیه ده پادشاهه واصل والنان اسیرلر دخی اردوی همایونه داخل اولنجه سلطان مراد غازی حضرتلری بونی موفقیت آتیه ایچون فال بالخیر عد ایدرك ارتق متفقینك بیوك اردولری اوزرینه یوریمکی تنسیب وعساکر اسلامیه یی طاقم طاقم حضورندن امرا ایله دشمنله حین ملاقاتده قوریله جق صف حربی میمنه میسره قاعده سی اوزره بالذات ترتیب بیوردی .

« قرمان زاده ابراهيم بك يوسفر اعانه وامداد يولنده برمقدار عسكر كوندرمش ايدى .
معاينه اثناسنده قرمان عسكرى پادشاهك منظورى اولدقده چونكه بونلر قالتاق اكراو وقايش اوزنكيلو پژمرده قيافت مسخره هيئت برطاقم درنتى تركمان اتلوسى اولدقلرندن حضرت پادشاه استهزا تبسميله قرمان سردارينه خطاباً [عسكريمزك اكلنجه‌سى يوغيدى قرمان اوغلى كرم ايدوب بو خدمتى ايفا ايلمش] ديه‌رك ظريفانه تعريض بيورمش اولدقلرى مرويدر » .
صددده رجعت ايده‌لم :
پادشاه انجم سپاه صفوف حربيه ترتيبنى بعد الاكمال صوفيه‌دن حركتله (قورشونلو كليسا) موقعنه وصوللرنده اعدا اردوسنك (قوصوه) صحراسنده اولديغى خبر الەرق اوطرفه يوريديلر .
سنهٔ مذكوره (شعبانك درد نجى) كونى طرفين بر برينه مقابل اولدى .

گچنکی وارنه محاربه‌سنده عساکر عثمانیه‌نك ابتدا منهزم اولیشی ترتیباتده یولسزلق وقوعندن نشأت ایتمش اولدیغی تجربه ایدلمش ایدی .

بودفعه پادشاه صاغ وصول جناحلرینی وپیشدار ودمدار واحتیاط قوللرینی لایقیله ترتیب بیوردقلری کبی اردوی همایونك ارقه‌سنه مهمات عربه‌لرینی دیزدیروب وقابکاهك اوکنه علی الاصول طوپلری قوردیروب هیئت اردویی براستحکام شکلنه قومشیدی بونظام ایله علی الصباح محاربه‌یه ابتدار واوکون وایرتسی کون متوالیاً جنك وپیکار اولنه‌رق ایکنجی کونی نسیم ظفر عساکر اسلامیه‌یه یاور اولمسیله متفقین اردوسنه پریشانلق دوشدی . متفقین اردوسی سرعسکری بولنان (یانقو) برتقریب ایله میدان حربدن قاچمش ایسه‌ده (له) و (چه) بکلری کرفتار دست عثمانیان ومتفقینك نیجه امرا وافراد عسکریه‌سی کشتهٔ تیغ خونفشان اولدی .

شهریار ظفرآثار اشبو غزای غرایه دخی دوست

ودشمنك بكنه جكى صورتده موفق اوله رق باشوكت والاجلال قوصوه دن ادرنه پای تختنه عودت بیوردیلر ·

اوروپالولر غازی سلطان مرادك هر زمان اعداسنه مقابله وغلبه یه اقتدار قهرمانیسنی وارنه وانی متعاقب اشبو قوصوه وقعه لرنده لایقیله مشاهده ایدوب اویله قورنقیلری کبی عثمانلونك اوروپا قطعه سندن تبعیدی ممکن اولمدیغنی اکلا دقلرندن و (بزانتن) ایمپراطورلغنك اسکیلك حیثیت موهومه سندن ماعدا برشرف وشوکتی قالمدیغی حالده حکم حکومتی دخی عثمانلویه قارشو کمال مذلتله یالکز استانبول شهرینه محصور وقرمان اوغلی وسائر اسلام حکمدارلری ایسه حضرت پادشاهك باندفعات سله ئ ادبیله مقهور اولدیغندن بوندن صکره خیلی زمان اعدا هیچ برطرفدن باش چیقاره مدی ·

سلطان مراد دخی وفاتلرینه قدر ایکی اوچ سنه کمال آسایش وراحتله پای تختده سربرارای عدل وداد اولدی ·

بوارەده دخی الان ادرنەده معمور ومشهور اولان ابنیهٔ خیریەلرینی اکمال ایله برابر (سکز یوز اللی اوچ) سنەسنده مطنطن سور ترتیبیله البستان ومرعش حکمداری سلیمان بکك کریمهٔ عفیفەلرینی مخدوم شوکت موسوملری سلطان محمده تزویج ایتدیلر .

§

سلطان مراد ثانینك وفاتی

مرویدرکه (سکز یوز اللی بش) سنهٔ هجریەسی محرمنك غرەسی کونی غازی سلطان مراد سیروتفرج ایچون صحرایه چقمشلر ایدی .

عودتلری اثناده (ادە) کوپریسی اوزرنده بر درویش پادشاهه نظر ایدوب [ارتق سلطنت زندکانی پایانه ویتك اجل باب وآستانه ایرشمشدر . بویهوده غائلەلری ترك ایله یول تدارکاتنده بولنمایسك] کبی سوزلر سویلمسیله پادشاه بوسوزلردن متأثر اولەرق سرایه وصولنده کندولرینه شدتلی برباش اغریسی عارض اولدی . بونك اوزرینه ولیعهدلری سلطان محمده

ویرلك اوزره اوجه ترتیب ایتمش اولدقلری وصیتنامه یی میدانه چیقاروب مضموننك اجراسنه سلطان محمدی وصی وصدر اعظم خلیل پاشایی ناظر تعیین وجمله وزرایی اشهاد ایدرك سلطان محمدك سریعا مغنیسادن جلبنی امر ایلدیلر .

پادشاهك صداعی کتدکجه تزاید ایدوب اطبا تدبیر مداواتنده تقصیر ایتمدیلرسه ده بحکمة الله تعالی مداوات ومعالجات قطعاً تأثیر ایتمدیکندن ماه مذکورك اوچنجی کونی روح پرفتوحلری گلشنسرای علیینه روان اولدی .
نعش مغفرت نقشلری پادشاه جدیدك تشریفلرینه قدر اون اوچ کون کتم وحفظ اولنه رق بعده بروسه یه ارسال واوراده کی ابنیهٔ خیریه لری جوارنده تربهٔ مخصوصه لرینه دفن اولنمشدر . رحمة الله علیه

§

پادشاه مشار الیهك یوقاریدن بری ایراد اولنان غزوات ووقوعات مهمه ده کوستردکاری همت جمیله عاو قدر عالیلری درجاتنی تعیین ایده جکندن اوصاف جلیله لرینی

بوراده تکراره حاجت کوریله‌مز .
پدر امجدلری برنجی سلطان محمد تعدد شرکای سریر سلطنت مناسبتیله داخل ملکی هرج ومرج ایدن اختلالاتدن دولتی تصل قورتارمش ایسه پادشاه مشار الیه دخی دوزمه مصطفی وشهزاده چلبی مصطفی وقعه‌لری کبی ایکی بیوك فساد داخلینك ازاله سنه اوصورتله موفق اولدقلری مثللو سلطنت سنیهٔ عثمانیه نك کچیرمش اولدیغی مخاطراتك اك مشهورلرندن صاییلان وارنه وقوصوه محاربه‌لرینی قزانمقله اوروپالونك محو دولت قصدیله صورت قطعیه‌ده ایتدکلری اتفاق عمومیلرینی حکمسز براقش و بوجهتله نجل اسعدلری ایکنجی سلطان محمدك استانبول فتحنده موفقیتلرینك اسبابنی حاضرلیوب کتمشدر .
ولادتلری (سکز یوز التی) واون سکز یاشنده اولدقلری حالده جلوسلری دخی (سکزیوز یکرمی درت) تاریخلرنده واقع اولسیله مدت حیاتلری (٤٩) وزمان سلطنتلری (۳۰) سنه التی ای اولمش اولور .

S

فصل ثانی

فاتح سلطان محمدك مدت سلطنتلری اولان {۳۱} سنه‌لك وقوعاتی شاملدر

فاتح قسطنطينیه ایکنجی سلطان محمدك جلوسی

غازی سلطان مرادك وفاتی وقوعنده وکلای دولت اختلال ظهورندن احترازاً عوامدن کتم کیفیتله درحال مغنیساده بولنان شهزادهٔ عالی‌تبار (سلطان محمد) حضرتلرینه خبر کوندرمشلرایدی .
مشار الیه پدرلرینك وفاتندن اون‌اوچ کون مرورنده یعنی (سکز یوز اللی بش) سنه‌سی محرم الحرامنك اون التنجی کونی ادرنه پای تختنه بالوصول یکرمی ایکی یاشنده اولدقلری حالده یدنجی پادشاه اوله‌رق بالارث والاستحقاق سریر شوکت مصیر عثمانی‌یه جلوس بیوردیلر .

پادشاه جم جاهك مقدما وفاتلری وقوع بولان برادرلری بیوك (سلطان احمد) (سلطـان علاء الدین) (سلطان حسن) و (سلطان اورخان) دن ماعدا ادرنه ده حیـاتده كوچك (سلطان احمد) نامنده هنوز نابالغ كوچك بر برادرلری وارایدی .
اشبو جلوس همـایونده اوشهزادهٔ نامراد دخی اوزمانلرك الجای حكمیله رهرو عدم آباد اولمشـدر . رحمة الله علیه .

§

پادشاه حشمت پناه بوندن اول پدرلری حیاتنده بر مدتجك سریر آرای سلطنت اوله رق اصول ادارهٔ حكمرانیـده سبق معلومات ایله كسب ملكه واقتدار وحتی معزولیت تاجیسیله بیله تجربت كرم وسرد روزكار ایتمش فوق العـاده پادشـاهلردن بولندیغیچون بالجمله ملـوك وحكمداران اطراف سفرا وهدایا بعث وتقدیمیله جلوس همایونلرینی تبریكه مسارعت ایتدیلر .
هر عثمانلو پادشاهنك جلوسی عقیبنده حركات خصمانه

وغاصبانه به قالقشمق تاانقراض واضمحلالارینه قدر قرمان فاملیاسنك خصایص ردیه سندن دکلیدر ؟ .

ایشته بودفعه ده قرمان اوغلی ابراهیم بك یادکاری دولت علیهٔ عثمانیه نك دها عنفوان طفولیتنده بیله آبا واجدادینك نائل اوله مدقلری آماله فاتح کبی تقلیب دول استعدادینه مالك بر صاحبقرانك وقتنده کویا کندیسی واصل اوله جقمش کبی اظهار خصومت مجنونلغنی اختیار ایتدی .

شویله که :

(کرمیان) (منتشا) و (ایدین) اوغللرندن بردن بدری بابالرینك حکومت منقرضه لرینه دسترس اتمك اطماعیله الهالوب وهر بریني بر طاقم اوباشه سردار ایدوب (کوتاهیه) (منتشا) و (ایدین) مملکتلری اوزرلرینه تسلیط ایلدی .

ابراهیم بکك شو حرکاتندن بحثله تأدیب وتنکیلیچون کندوسنه مأذونیت ویرلمسنی اناطولی بکلر بکیسی (عیسی) بك طرف پادشاهی یه عرض اتمش ایسه ده

عيسى بكك بو اختلالى دفعه اقتـدار وكفايتى اميـد اولنه مديغندن عزل اولنه رق برينه ركاب وزراسـندن (اسحق) پاشا اناطولى بكلر بكيسى تعيين وعساكر كافيه ايله ايلرويه سوق واعزام قلندى .

متعاقبا پادشاه دخى بالذات قرمان ديارينه توجه بيوردى . بو سفر همايونده دخى طبق قرمان اسفار سابقه سى كبى ابراهيم بكك سطوت پادشاهى يه مقاومت ايده ميه رك ايچ ايلنه فرارينى و ينه برطاقم رجاجيلرك توسطلريله عفو عالى يه مظهر يتنى منتج اولديغندن پادشاه سعادت اكتناه قونيه دن بروسه يه متوجها عودتله برابر بكلربكى اسحق پاشايى منتشا اوغلى اوزرينـه تعيين بيورمش والياس بك دخى فرار ايديكندن اورالرك آسايشى اعاده اولنمشدر .

اناطولى بكلربكيلرى اوزمانه قدر (انقره) ده اقامت ايتمكده ايديلر .

(قرمان) (كرميان) و (منتشا) اوغللرينك بعدما ممالك شاهانه يه تجاوز ايده مامللريچون برسد حائل

اولمـق اوزره اناطولی بكلربكيلكی مقری بودفعـه
کوتاهیه یه تحویل واسحق پاشا اورایه اعزام وتسبیل
ایدلدی .

§

اشبو قونیه سفری عودتنده موکب شـاهانه بروسه یه
کلورکن برطار محلده یکیچری طاقمی بخشش المق اوزره
پادشاهك اوکنه طوروب بعض مرتبه یولسزلغه جرئت
ایتمش اولدقلرندن یکیچری اغاسی (طوغان) بك
عزل اولنه رق یرینه مصطفی بك تعیین قلندیغی مثللو
بابا باشیلری دخی قویا تأدیب بیورلدی .

§

استانبول فتحی مقدماتی

شهریار اسکندر اقتدار قرمان عودتنده بروسه ده برقاچ کون
ارامدن صکره ادرنه یه کچمك ایچون (کلیبولی) قارشوسنه
کلمشلر ایدی .

فقط دشمن سفاینی بوغازی طوتمش اولدقلرندن قره

دكز بوغازندن طولاشمغه مجبور اولەرق مرحوم يلديرم
بايزيدخانك يڭه استانبولك تسخيرى مطالعه سى اوزرينه
انشا يورمش اولدقلرى الان (اناطولى حصارى)
ديديكمز (كوزلجه حصار) دن روم ايلى حصارينك
بولنديغى ساحله ڪچديلر ٠
قسطنطينيه نك فتحى على همتلرى ايجابنجه پادشاهان
آل عثمانك اوته دنبرو اقصاى امللرى اولوب يوقاريلرده
بحث ايدلديكى وجهله سلطان يلديرم بايزيد اول
وسلطان مراد ثانى حضراتى استانبولى برقاچ دفعه
تحت محاصره يه الدقلرى حالده بر سبب حيلولتيله
شاهد امل انلره چهره كشا اولەمامش وسلطان مراد
ثانى حضرتلرينك برافدقلرى وصيتنامه ده استانبول
فتحنك لزومى اقدم وصايادن اولمق اوزره توصيه
اولنمش ايدى ٠
بناء على ذلك فاتح سلطان محمد حضرتلرى جلوسلرى
كوننددنبرو بو وصيت واجب الانفاذك اجراسنى برنجى وظيفه
عد ايتدكلرندن و بوارالق ايمپراطور (قسطنطين

درا‌قوزه) دخی اولاد یلدیرم خانیدن مرحوم امیر سلیمانك حفیدی اولمق اوزره نزدنده بولنوبده انی ممالك محروسهٔ عثمانیه یه فتنه القاسنه واسطه ایدرك دولت علیه یی تهدید ایتمك زعمنده بولندیغی (اورخان چلبی) ایچون مخصصات طلبیله پادشاهی اغضاب ایتمكده بولندیغندن پادشاه کوزلجه حصاردن قارشویه کچنجه اوراجغه برقلعه یاپسی اسبابنك استکمالنی صدر اعظم خلیل پاشایه فرمان بیوردیلر ٭

خلیل پاشا فن دیبلوماسی یه موافق لسان تعلیمیله استانبوله برسفیر مخصوص کوندروب ایمپراطور قسطنطین درا‌قوزه‌دن رخصت رسمیه طلب ایتدی٭ اووقت (غلطه) فرنکلر اداره‌سنده بولنمسیله ایمپراطور قلعه یاپلمق ایستنیلان محلك فرنکلره متعلق اولدیغنی و کندوسنك بوتکلیفه مداخله یه صلاحیتی اولمدیغنی ورخصت ویره‌جك اولسه فرنکلره کندوسنك بوزشمسی لازم کله‌جکنی معرض اعتذارده بیان ایله دولت علیه سفیرینی اعاده و پادشاهی بوتکلیفدن

فراغت ایتدیرمنك چاره‌سنی بولمق ایچون طرفندن دخی مخصوصاً سفیرلر اعزام ایلمدی ٠

پادشاه قسطنطینك سفراسنی مقابلهٔ خطابنه اه‌رق [بزم غرضمز ایمپراطورك رضاسنی کوزتمك ایدی ٠ مادامکه بوراسی فرنکلره متعلق ایمش انلرك تحصیل رضاسنه بزجه لزوم یوقدر] دیه‌رك دفع ایدوب همان کلی عمله و معمار جلبیله روم ایلی حصارینك انشاسنه شروع ومباشرت بیوردی ٠

اوج ماهده و بر روایتده قرق کونده حصار ختام بوله‌رق اسباب محافظه سی اکمال اولندقدن صکره پادشاه فلك بارکاه سنهٔ اتیه اول بهارنده استانبولی محاصره ایتمك واوقیش ادرنه‌ده تمیم اوازم حربیه بیورمق اوزره ادرنه تختکاهنه چکلدی ٠

روم ایلی حصارینك انشاسی اثناده امرای عساکر عثمانیه‌دن اق چایلی اوغلی (محمد بك) طرف پادشاهیدن الدیغی امر اوزرینه استانبولك اطرافنه اقین ایدوب راست کتوردیکی حیوانات سوریلرینی

اغتنام واننه كچيرديكى رومليرى اسير ايتمشدر .
ايمپراطور قسطنطين فاتح حضرتلرينك نيت قطعيه سى
استانبولى المغه منحصر اولديغنى تشبثات واقعه
قويه سندن اكلامسيله بو دفعه دخى دولت عليه يه زياده
ويركولر ويرمك صورتيله نيت پادشاهينك تحويلى
يولنده پك چوق تهالك ومذلت كوستروب صدر اعظم
خليل پاشانك همت ومعاونتنه دخى التجا ايتمش ايسه ده قورى
بر عنواندن عبارت قلان حكومت ايمپراطوريه نك ارتق
بقاى استقلالنه مدار اولاجق مرتبه ده روملرده قدرت
ومكنت ونه ده پادشاهى نيت قطعيه سندن كچيرمكه
كيسه ده جرئت يوغيدى .
* بوراده بعض مؤرخين خليل پاشايى ايمپراطوردن
رشوت الديغى ايچون تسخير قسطنطينيه افكارى
عليهنده بولنمقله اتهام وحتى ايمپراطور پشمش بالقلرك
ايچنه التون طولديروب رشوت اوله رق پاشاى مشار اليهه
كوندرمش ولو نقل كلام عوام ايده يورلر .
فقط پاشاى مشار اليه بدايت ظهور دولت عليه دنبرو

سلطنت سنیه یه خدمات مشکوره‌لری مشاهده اولنان چندارلی خلیل خاندانندن وعقلای وزرادن اولمسیله ایمپراطورك رشوتنه قاپیلوبده فتح قسطنطینیه کبی ملت اسلامیه‌جه اعاظم فتوحاتدن بولنان بر امر جلیلك علیهنده بولنمسی واباعن جد نعمتیله پرورده اولدیغی ولی نعمتنه اهانت ایتمسی صحیح ایسه پك غریبدر » . !! بحثمزه دوام ایده‌لم :

پادشاه ادرنه‌یه بالوصول اوقیش استانبول فتحنه اقتضا ایدن اسباب ومهمات وسفاین حربیه‌نك تدارکات وتهیه‌سیله اشتغال ایتدی .

وبرچوق عادی طوپلردن ماعدا بهری اوچر یوز قنطار باقردن اولمق اوزره ایکی عدد غایت بیوك طوپ دوکدردی .

بوطوپلرك بری هنروارن ارکان دولتدن (صاریجه پاشا) ودیکری مجارلو (اوربان) نام مهندس معرفتلریله دوکلمش اولدیغی مرویدر .

استانبولك فتحى

وقتا كه (سكز يوز سكسان يدى) سنهٔ هجريه سنك اول بهارى ايرشدى . موكب همايون ايكى يوز بيك صنوف عسكردن مركب اولمق اوزره سنهٔ مرقومه ربيع الاولنك اون ايكنجى جمعه كونى ادرنه دن حركتله ماه مذكورك يكرمى التنجى جمعه كونى استانبول خارجنه مواصلت وطوپلر وعساكر عثمانيه طاقم طاقم مواقع مقتضيه يه تعبيه وتعيين اولنه رق محاصره يه مباشرت ايدلدى . واوجه ترتيب وتجهيز ايتديريلان دونمای همايون دخى اثناده محاصره ده ايرشدى .

حكومت ايمپراطوريه وار قوتنى بازويه كتوروب وجنويزلر طرفندن ايديلان ياردمدن دخى قوت الوب حرب ومدافعه يه قيام كوستردى .

الان اثرى مشهود اولديغى وجهله استانبول حصارى اووقت قره طرفندن ايوانسراى ساحلندن يدى قوله يه وارنجه ايكى قات متين بدن ومتعدد برجلرله تحكيم اولنمش وصو ايله مملو درين بر خندق ايله دخى دكزدن

دکزه کسلمش اولدیغندن او عصره کوره استانبول ممتنع التسخیر کبی کورینوردی .

لکن پادشاهك همت کوه انداز قهرمانیلرینه قارشو حصارك اوقدر متانتی فائده و یرمدی .

شویله که :

فاتحك ادرنه ده دوکدردکاری معهود بیوك طوپلرك هر بری بشر یوز اوقه لق مرمر کله اتار غایت جسیم شیلر اوله رق بونلر هر نقدر کونده یدی سکز دفعه دن زیاده اتیله مز ایسه ده هر اتلدقجه مملکت شدید زلزله یه اوغرامش کبی تملندن صارصیلور ودانه لر ینك اصابت ایتدیکی برج و باروی حصار تار مار اولور ایدی .

هر ملتك اکمال دور ترقی ووقوف ایله حال هرمه واصل اولدقجه عارضهٔ طبیعیه سی اولدیغی و جهله رومارك او اثناده مبتلا اولدقلری ضعف قوا وسوء تدبیر وارا مناسبتیله فاتح کبی شدید الشکیمه بر صاحبقرانك صدمهٔ سطوتنه قارشو استانبولك برچوق مدت طیانه میه جغی میدانده ایدی .

بونکله برابر بیك بش یوز سنه لك بر حکومت امپراطوریه نك زوالی واستانبول کبی کرهٔ ارضك مرکز منفردی صایلان بر شهر شهیرك بر اداره دن دیکر اداره یه انتقالی امور عظیمه دن اولدیغندن ینه بر مدتجك طیاندی . چونکه جنویزلودن متعدد سفاین ایله یاردمجی عسکر کله رك درون تملکته صوقولمش و فتحنامه دن منفهم اولدیغی اوزره غلطه ده کی فرنکلر سلطنت عثمانیه ایله مصالح ایکن انلر دخی خفیاً استانبوله معاونتده قصور ایتمامش اولدقلرندن حکومت امپراطوریه بونلردن جسارت الوب محاصرین طوپلرینك اجدیغی رخنه لر درحال قپادیلور ایدی .

برده استانبول لیمانی زندان قپوسندن قارشو قارشویه بر زنجیر ایله اسداید لمش اولمسیله مملکتی بحراً حصر وتضییق ایتمك قابل اوله مدیغندن فتح وتسخیر مسئله سی برازمشکلاشدی . صدراعظم خلیل پاشا بوحاله باقه رق بو محاصره نك مقدمکی محاصره لر کبی نتیجه سز قاله جغنه ذاهب اولمسندن ویاخود مؤرخلرك افاده لری

منلو ایمپراطوردن الدیغی رشوتلره حقوق ولی نعمتی فدا ایدرك کندوی نتیجه سز براقق ایستمسندن هرندن ایسه کندوسنه همزبان اولنلرله برابر پادشاهی محاصره‌دن فراغته تشویق ایتدیلر .

پادشاه قوی العزم ایسه فتح قسطنطینیه شرفنی قزانمغه قویاً جزم ایتمش اولدیغی حالده علم وعرفان مزیتیله عظمای مشهوره ومعدوده‌دن بولنان (اق شمس الدین) و(ملا احمد کورانی) حضراتیله وزرای بنامدن (زغنوس پاشا) خلیل پاشانك خلافنده بولنه‌رق پادشاهك عزم وافکارینه قوت ویردیلر .

حضرت فاتح غلطه‌ده‌کی فرنکلرله معاهده‌لی اولدیغیچون عساکر اسلامیه غلطه طپراغنه اایاق باصه‌میوب ومعهود زنجیرك قیرلمسیده قابل اوله‌میوب فقط اردوی همایونده بولنان هنرورانك اوزمانده‌کی آثار بدیعه‌لرندن اولمق اوزره هوان طوبلری ایجادیله بك اوغلنك اوستندن لیمانده بولنان دشمن سفاینی اوزرینه خمبره

اتيله‌رق دشمنی اشغاله بول بولندیغی مثللو فاتحك سانحهٔ قریحهٔ ملهمه‌سی اوله‌رق برکوزل تدبیر ایله بحراً دخی امر محاصره اجرا ایدلدی ·
یعنی طوله باغچه‌دن بك اوغلنك ارقه طرفندن قزاقلر ایله قره‌دن حرب سفینه‌لری یوریدیله‌رك قاسم پاشا دره‌سندن لیمانه ایندیریلوب بوسفاین بر برینه ربط ایله برطابیه شکلنه قونلدیغندن استانبول ایچنه یاغمور کبی کله یاغدیرلغه باشلندی ·
بوحالده محصورین مملکتك هرطرفنی کوزه‌دوب قورومغه مجبور اولدقلرندن ایمپراطور محافظینك برقسمنی لیمان طرفنده‌کی نقطه‌لره تقسیم ایدرك او جهتدن دخی مدافعه‌یه جبالمق ولیمانه ایندیریلوب بده مملکته اتشلر صاچمقده اولان سفاین عثمانیه‌یی برحیله ایله یاقدرمق افکارینه دوشمش ایسه‌ده — هیهات — بو بیهوده غیرتك حرکت مذبوحانه‌دن هیچ فرقی یوغیدی ·
بوصره‌ده حضرت فاتح انشته‌لری اسفندیار بکزاده

قاسم بکی غیر رسمی صورتله ایمپراطوره کوندروب استیمان طریقنی ارائه ایتمشلرسه ده روملر اتفاقسزلقلرندن ومتصف اولدقلری کبر ونخوت هنوز دماغلرندن امید اثرینی کسه مامسندن ناشی استیمانه پردرلو تنزل ایده مدیلر , اوله جق اولور , ایشته اولدی ·

نتیجه :

درون مملکتده کی محافظینك حصارك هرطرفنه انقسامندن طولایی محاصرین طوبلرینك اجمقده اولدیغی رخنه لر قپادیله مز اولدیغندن — شاهد فتح مبین — زیور آغوش مسلمین اولمغه رام اولدیغنی جناب فاتحك قلبی حس ایدنجه محاصره نك اللی دردنجی و (سکز یوز اللی یدی سنه سی جمادی الاولاسنك یکرمنجی صالی) کونی علی الصباح مملکته یوریش اولنمق اوزره یوم مذکورك کیجه سی مزراقلر اوچنده موملر واردو چادرلرنده فنارلر ومشعله لر یاقدیر یلوب صباحه قدر عسکره شنلك ایتدیرلدی ·

بو کیجه بر کیجه ایدیکه — ایرتسی کون ارایش خجله کاه

سلطنت اولان عروس كلچهرهٔ بلدهٔ طيبه شرفيچون موم دونغاسى ايديلوردى ٠
صباح اونجه طرف پادشاهيدن هجوم امرى ويريلوب اقشامدن برو يوريشه حاضرلنان دلاوران عثمانيدن بر بلوكى ادرنه قپوسيله طوپ قپوسى بيننده اچيلان كدكاردن ايچرويه صچرايوب در جنك اول اوجهتك محافظه سنده بولنان فرنك عسكرينك رئيسلرى اتلاف اولنديغندن فرنك طاقمى فراريولنى طوتدى ٠ عساكر عثمانيه نك عمومى دخى طاقم طاقم كدكاردن ومؤخراً كشاد اولنان قپولردن درون مملكته كيرمكه باشلادى ٠
حضرت فاتح دخى النده شمشير صاعقه بار قهرمانى ضياريز واوكنده علم ظفر توأم عثمانى موج انكيز اولهرق ايچرويه يورديلر ٠
ايمپراطور دراقوزه الان خرابه سنى مشاهده ايتديكمز وتكفور سرايى ديديكمز سراينده بولنديغى حالده عساكر اسلاميه نك مملكته دخولنى ايشيدنجه مدافعه

زعمیله بانده‌کی عساکر خاصه‌سنی بالاستصحاب طوپ قپوسی طرفنه قوشدی .
یولده جنود موحدینك برکوچك فرقه‌سنه تصادف ایدوب بونلرك قلتی مناسبتیله ایمپراطور طاقمی بوفرقه‌یی اورته‌لرینه الوب کسمکه باشلدیلر .
بالذات ایمپراطور دخی (عزب) طائفه‌سندن مجروح برنفرك باشنی کسمك قصدیله اوزرینه یوریدکده نفرمجروح یاره‌لو اسلان کبی ایمپراطوره شیرانه صولت و برسیف قهرمانی ضربیله ایمپراطوری افتادهٔ زمین مذلت ایتمکله برابر درحال باشنی کسدی .
ایمپراطورك قتلنی وعساکر اسلامیه‌نك کلیا درون بلده‌یه دخولنی کوروب ایشیدنلر اولوره فنا حالده جان قورقیسی دوشدرك کیمی کلیساره وکیمیسی ابنیه بوجاقلرینه صوقولمغه مجبور اولدیلر .
بو یله جبر وقهرایله برمملکته استیلا وقوعنده هردولت وملتك اصول جاریهٔ حربیه‌لرندن اولدیغی و جهله

عساكر عثمانيه‌يه رخصت ويريلوب اوچ كون استانبول سبى ويغما وجنود مسلمين انواع غنايم ايله اغنا اولندى .

اوچ كون صكره مناديلر واسطه‌سيله صنوف عسكريه قتل وغارتدن منع ايديلوب مملكتك اعادهٔ آسايشيله برابر ابنيهٔ عموميه وميريه‌نك ضبط ومحافظه‌سى اسبابنه تشبث بيورلدى .

دولت ايمپراطوريه‌نك اركان ورؤساسى دخى تحرى وتفتيش اولنه‌رق باش وكيل (نوطراس لوقاس) طوتيلوب توابعيله برابر حبس وتوقيف وبو صره‌ده اورخان چلبى دخى اله كچيريلوب اعدام ايدلدى .

محاصره هنكامنده بعض روم رؤساسى بحر اسلورى‌يه قاچه‌رق قپانمشلر ايدى . استانبولك تسخيرينى متعاقب بونلر سلورى قلعه‌سنك مفتاحلرينى عتبهٔ پادشاهى‌يه تقديم ايله استيمان ايتدكلرندن هم سلوريك وهمده استانبول نواحيسنك ضبطى ضمننده مأمور بيورلمش اولان (قرجه بك)

روملر يدنده بولنان (برغوس) و (بوغادوس)ى دخى بلامحاربه ضبطايتدى .

ايشته بو زمان بيك بشيوزسنه لك (بزانس) دولتى جناب فاتحك همت بيهمتاى جهانگيرانه سيله كليا منقرض اولمش اولدى .

(اياصوفيه) عبادتخانهٔ مشهورى جامع شريف هيئتنده قونبله رق پادشاه غزا آگاه ايلك جمعه نمازينى اوراده اداو (لتفتحن القسطنطينيه فلنعم الاميراميرها ولنعم الجيش ذلك الجيش) حديث شريفنك ماصدقى اولمسندن طولايى الطاف ربانيه نك تحميدات وتشكراتنى ايفا بيوردى .

كليسالرك بعضيسى روملره ترك ايديلوب ديكرلرندن خرستيانلغه متعلق نقوش واصنام محو وازاله ووضع محراب ومنبر ايله تزيين اولنه رق اكثريسى جوامع ومساجده تحويل و بعضيسى دخى مهمات حربيه وضعنه تخصيص اولندى .

غلطه ده مستقلا حكومت ايدن جنويزلولر فتح عقيبنده

پادشاهه عرض اطاعت وسلطنت سنیه نك قبول تابعیتنه مسارعت ایتمش اولدقلرندن اوراسنك دخی اسباب ضبطی اكمال ایدلدی ·

اشبو فتح جلیل بلیغانه فتحنامه لرله ملوك اطرافه اعلان بیورلمشدر ·

بو فتحنامه لردن ملا احمد كورانی انشاسیله سلطان مصر (ملك اینال) طرفنه یازلمش اولان عربی العباره ظفرنامه خلاصهٔ ترجمه سیله برابر اخرجلده (۲) رقیله ذیل ایدیلور ·

ذكر اولنان فتحنامه ده تصریح اولنمش اولدیغی وجهله غلطه ده كی جنویزلولر استانبول محاصره سنده بی طرف قالمق اوزره فاتح حضرتلریله معاهده لی بولندقلری حالده بعد الفتح مقتولین واسرا ایچنده بونلردن دخی محارب ادملر كوریله رك بو جهتله عهدلرنده ثبات ایتمدكلری اكلاشلدیغندن بو اسألرندن طولایی اجرای مجازاتلرینه ارادهٔ پادشاهی تعلق ایدنجه قبول ذمت ورعیتله فاتحك سیف تأدیباتندن قورتلمشلردر ·

خليل پاشا دولت منقرضهٔ ایمپراطوری‌یه طرفدارلق تهمتیله حبس ایدیلوب مقام وزارت عظمایه (محمود پاشا) گتورلمش و قرق گون صکره خلیل پاشا اعدام ایدلمشدر .

« خلیل پاشانك فتح قسطنطینیه علیهنده بولنمق کبی عموم مسلمینك نفرینه شایان اولان بر جنایتی حقیقة مرتکب اولدیغنه حکم ایتدیرر صورتده بزم تاریخلرده روایت قویه‌یه تصادف اولنه‌مدی . فقط پاشانك اصل قباحتی (وارنه) وقعه‌سندن صکره حضرت فاتحك تخت سلطنتی ینه پدرلرینه ترك ایلیه‌رك برمدتجك مزارت عزل ایله تلخکام اولمرینه سببیت ویرمسی اولمق گرکدر . »

شهنشاه ظفر دستگاه بعد الفتح یکرمی گون قدر استانبولده اقامتله یرلولردن دیار اخره هجرت ایتمیوب‌ده قبول ذمت ایدنلر ایچون - اوزمانلرده و بلکه یقین وقتلرده هیچ بر دولت غالبه طرفندن مثلی سبقت ایتمامش صورتده - امتیازلر احسان و عظمای

رؤسای روحانیه‌دن (جنادیوس) نام ذاتی مستقل بطریق تعیینیله دخی روملر حقنده بخش الطاف بی پایان بیوردیلر .

وصدمات حربیه‌دن خراب اولان برقاچ حصارك تعمیراتنی وحالا اکثر خلقك لسانده (اسکی سرای) تعبیریله یاد اولنان شمدیکی باب سرعسکرینك بنسه باشلاتدردیغی سرایك اتمامنی استانبول محافظی تعیین ایتدکلری (سلیمان بك) نام ذاته تفویض ایدرك کندولری تختگاه ادرنه‌یه چکلدیلر .

اثنای محاصره وفتحده روملردن اویله پك چوق ادم تلف اولمامش ایسه‌ده استانبول اووقت شمدیکی قدر غلبه‌لك اولمدیغی کبی براونك برچوغی دخی محاصره هنگامنده وفتحدن صکره اوروپا ویونانستانه طاغلمش اولدیغندن استانبولی معمور ایتمك اوزره پادشاه اناطولی جانبندن خیلی خانه‌لر نقل ایتدیروب اسکان ایتدیرمشدر .

§

ابو المغازی سلطان محمد غازی حضرتلرینک فتح قسطنطینیه مناسبتیله مهابت شمشیر عدو تدمیرلری جهانه ولوله ویردیکندن بتون ملوك وحکمداران تبریك مظفریت وسیله سیله ابراز خلوصه قالقشدقلری کبی (ویلق اوغلی) دینیلان صرب قرالی دخی مرحوم غازی سلطان مراد ثانی حضرتلرینک زمانی فتوحاتندن اولوب بدءینه مرحوم مشار الیهك اواخر مدت سلطنتلرنده مجاراونك معاونت وقوتیله استرداد ایتمش اولدیغی بعض ممالك صربیه‌یی مظهر امان اولمق اوزره سفیر مخصوص واسطه‌سیله پادشاه ظفر اکتناهه عرض واعاده‌یه مسارعت کوستردی .

اما شهریار عالی همت صربستاندن آبا واجدادینك تسخیرینه موفق اولدقلری بلاد وقلاعدن مؤخراً صربلویه یچین محللر کاملاً رد اولنمدقجه قناعت ایتمیه‌جکلرینی اکلاتدقلرندن صرب قرالی پادشاهك بوتکلیفنی قبول ایده‌مامکله برابر بعض مرتبه حرکات خصمانه‌یه تصدی ایتدی .

و(اسکوب) طریقی صرب بلونك تسلطاتندن قپاندی ٠ بونك اوزرینه فاتحك غضبی هیجان ایدرك بتون عساکر عثمانیه نك اجتماعنی بکلمکسزین پای تختنده وجوارنده موجود اولان عسکری بالاستصحاب درحال صربستان اوزرینه یوریدی ٠

ویلق اوغلی پادشاهك نقطهٔ هجومی (سمندره) قلعه سی اولمق ظنیله سمندره ده بولنان نقود واشیای نفیسه سنی (استرویجه) قلعه سنه قالدیروب کندوسی فاملیاسیله مجارستانه قاجدی ٠

موکب شاهانه ایسه طوغریجه استرویجه قلعه سنه توجه ایدوب واثنای راهده بقیهٔ عساکر عثمانیه بلوك بلوك موکب شاهانه یه ایریشوب قلعه محاصره یه النادی ٠ محاصره خیلیجه امتداد ایدرك طرفیندن برچوق تلفات وقوعندن صکره نهایت محصورین مقاومت ایده میه رك قلعه یی پادشاه همایون طالعه تسلیم ایتدیلر ٠

بوظفرده صرب قرالنك مالملکی دست اغتنام عثمانیانه کچدی ٠

شهریار بختیار (استرویجه) قلعه سنك فتحی متعاقب اوجوارده بولنان (امولا) حصارینی دخی تسخیر ایدوب و (فیروز بك زاده) قوماندەسیله سوق ایتدیکی اقنجیلر واسطەسیله صرب بستانی یغما ایتدیروب اندنصکره ادرنه ده تختگاهنه عودت بیوردیلر .

§

اینوس فتحی

پادشاه سعادت پناه ادرنه نشر آثار معدلتله مشغول ایکن (فره جك) قاضیسی عتبهٔ پادشاهی یه کلوب (اینوس) خلقنك ممالك محروسهٔ شاهانه دن اوجوارده بولنان (ایبصاله) و (فره جك) اهالیسنه تعدیلرندن تظلم وشکایت ایتدی .

اوزمان اینوس دولت منقرضهٔ ایمپراطوری یه منسوب بر پرنسك ادارەسنده ایدی .

استانبول فرار یلرندن دخی خیلی نفوس اوراده تجمع ایتمش اولدیغندن ممالك محروسه نك قولتوغنده او یله

برعلتك و جودى ذاتاً حضرت فاتحك ذهننه خدشه
ويرمكده ايكن فره جك قاضيسنك شكايتى اوراسنك
تيز الدن تسخيرينك لزومنى تأكيد ايلديكنه بناء شهريار
معالى آثار خواص بندكانندن (يونس بك) ى جلب ايله
سريعاً استانبول ليماننده اون قطعه (قدرغه) [١]
دونادوب سمت توجهنى كيمسه يه بيلديرمكسزين اينوسه
طوغرى يورىسنى امر ايدرك كندولرى دخى عساكر
موجوده يى بالاستصحاب اينوس اوزرينه توجه بيورديلر .
موكب شاهانه براً و يونس بك قدرغه لرله بحراً اينوسى
حصر وتضييق ايتلريله محصورين مقاومته مقتدر اوله ميوب
بالاستيمان بلكتى تسليم ايتديلر .
اينوسك جوارنده بولنان (طاشور) اطه سى دخى
يونس بكك بحراً تضييقيله النديى وموكب شاهانه
اينوسدن ادرنه يه عودت ايلدى .

---

[١] قدرغه متعدد كوركلرله يوريديلور بر نوع حرب
سفينه سى اولوب اووقتلر دولت عليه نك اكثر سفاين
حربيه سى بوجنس ايدى .

« بعض تاریخلر اشبو اینوس وطاشوز وقوعاتنی استانبول فتحنی متعاقب یازوب آنفاً بیان اولنان صربستان سفرینی بوندنصکره یازمشلردر . »

تکرار صربستان سفری

بواره‌لق صرب قرالنک وفاتی وقوعبوله‌رق جانشینی اوله‌جق ارککك اولادی قالمدیغی جهتله صرب حکومتنك محلول حکمنده بولندیغی وضبط واستیلاسی سهولتلی اوله‌جغی اوحوالی حدودینه مأمور بولنان اسحق بك زاده (عیسی بك) طرفندن عرض وانها اولندیغندن پادشاه انجم سپاه (سکز یوز التی طقوز) سنه‌سی اول بهارنده ادرنه‌دن حرکتله (اسکوب) طریقندن صربیه‌یه مهابت نما اولدیلر .

موکب همایون (قره طوه) طاغنی اشدیغی اثناده عیسی بك اردوی همایونی استقبال ایدرك خاکپای شاهانه‌یه یوز سورنجه میر مشارالیهك اوحوالی احوالنه وقوف تامی بولنمق ملابسه‌سیله ایلرویه کیدوب اول

باول تسخیری لازمه دن اولان (نوه برده) قلعه سنك تسلیمنی تکلیف ایتمك و تسلیم اولنمیو بده محاصره سنه لزوم کورینه جك اولور ایسه سریعاً حضور شاهانه یه بیلدیرمك اوزره مأمور بیورلدی ·

عیسی بك امر پادشاهی موجبنجه نوه برده قلعه سنك اوکنه واروب محافظنی مقابلهٔ خطابنه جلب ودعوتله — فاتح قسطنطنیه سلطان بلند آستان حضرتلرینك صربیه نك تماماً استیلاسی مقصودلری اولدیغنی وقرالك بلا ولد وفاتی جهتله صاحبسز برحکومت ایچون اویله بر پادشاه فلك بارکاهه قارشو مقاومت قیدنده بولنمق عبث وبیهوده اوله جغنی بیان ایله قلعه نك همان تسلیم اولنمسنی تکلیف ایتمش ایسه ده — محافظدن قرالك یرینی طوته بیله جك قزی بولندیغندن بلا محاربه قلعه نك تسلیمی قابل اوله میه جغی جوابن الەرق درحال طرف پادشاهی یه عرض حال ایتدی ·

بو خبر اوزرینه موکب شاهانه کمال سرعتله نوه

برده اوزرینه یوریوب قلعه شدیدا محاصره اولندی .

محاصره یدی کون امتداد ایدرك نهایت محصورین طیانه میوب جانلرینه امان الهرق قلعه نك تسلیمنه مجبور اولدیلر .

نوه برده قلعه سنك محاصره مناسبتیله خراب اولان محللری تعمیر ومحافظ وقاضی تعیینیله اسباب محافظه واداره سی تدبیر ایدلدکدن صکره جوارنده بولنان (تربیجه) و (بحوری) قلعه لری وبعض قصبات وقرا دخی تسخیر اولندی . واقنجیلر سوقیله صربیه نك پك چوق یرلری غارت ایتدیرلدی .

جناب فاتح بوفتوحاتی اجرا ایله برابر جدا مجدلری غازی وشهید سلطان مراد اول حضرتلرینك (قوصوه) ده کی شهادتکاهلرینی زیارت واورادن سلانیکه وبرقاچ کون سلانیکده ارامدنصکره استانبوله عودت بیوردیلر .

« ایشته جناب فاتح بودفعه کی تشریفلرنده استانبولك

الك برنجی نقطه سنده واقع اووقت (زیتونلق) وبعد الاعمار (یكی سرای) دینیلان محل دلاراده كی سرای همایون قدیمك انشاسنه مباشرت بیورمشلردر . »

§

بلغراد سفری

انكروس دولتی اداره سنده اولوب متانت وحصانتله مشهور اولان (بلغراد) قلعه سنك فتح وتسخیری ممالك عثمانیه نك تأمین حدودیله سلطنت سنیه نك اوروپاده استقرارینه مدار اعظم اوله جغندن حضرت فاتح علو همتلری ایجابنجه بو امر عظیمه دخی موفق اولمق نیت عالیه سی اوزرینه اوجه (الهجه حصار) ده محاصره طوپلری دوكدیروب قدرغه لره تحمیلا روم ایلی بكلر بكیسی (قره جه پاشا) قوماندە سنده اوله رق طونه نهرندن بلغراده سوق ایتدی . كندولری دخی (سكز یوز التمش) سنه سی بهارنده عساكر كلیه ایله توجه بیوردی .

بلغراد قلعه‌سی برا و نهرا محاصره اولنه‌رق تسخیری قوهٔ قریبه‌یه کتورلمش ایکن مجارلونك کلی سفاین حربیه‌سی انلرك عشری نسبتنده اولان سفاین اسلامیه اوزرینه آتشلر صاچه‌رق ظهور ایدیویردی ٠

ومجار قرالی (هونیادك) دخی حسابسز عسکرله کلمکده اولدیغی خبری النه‌دی ٠

قره‌جه پاشا اردوی همایونك برقسمنی بلغرادك قارشوسنده بولنان اطه‌یه کچیرو یده قرال اردوسنه معارض ومقابل وقلعه ایله قرال اردوسی بیننه سد حائل اولمق اوزره پادشاهدن رخصت طلبنده بولنوب فقط پاشانك بوتدبیری لغرض سائر امرا طرفندن جرح اولندیغندن محاصره‌یه دوام و دشمن اردوسی ایرشمکسزین قلعه‌نك فتحنه اهتمام اولنمسی تنسیب ایدلدی ٠

بوارده فاتحك تشجیعاتی ثمره‌سی اوله‌رق دلاوران عساکر عثمانیه فی الحقیقه اورمجك کبی قلعه دیوارلرینه

صاریلوب حتی بشیوز قدر بهادران قلعه‌نك ایچنه
اتلمش ایسه‌ده‌چه فائده که دشمن اردوسی کمال دهشتله
کاوب ذکری مسبوق اولان اطه‌یه یرلشدکدنصکره
بونلردن قلعه‌یه صوقیلان قوهٔ امدادیه اردوی همایونك
هجوم خطلرینی کسدیروب عساکر عثمانیه‌نك کیروسی
ایچرویه کیره‌مدیکندن قلعه‌یه کیرمش بولنان مسلمین
دوکوشه دوکوشه جملة واصل سر منزل شهادت
اولدیلر .
خارج قلعه‌ده ایسه طرفین بیننده حرب و پیکار
بردرجه‌ده کسب شدت ایتدی که حضرت شهریار
جلادت شعار اوزرلرینه زره و مغفر القسرین
فدا ایجه سنه بالذات میدان حربه اتیلوب شمشیر صاعقه
باریله نیجه دشمنك خرمن حیاتنی آتشلره یاقدی .
وطرفیندن بك چوق نفوس تلف اولسندنطولایی طونه
نهرندن صو یرینه قانلر اقدی .
اثنای پیکارده عساکر دشمندن بر شخص حضرت
فاتحك اوزرینه حمله ایدوب فقط فاتح چابك طاورانه‌رق

شخص صائلك قفاسنه برسيف قهرمانی عشق ایدرك تاحلقومنه قدر بچدی ٠

لكن دشمنڭ اردوسی اردوی همایونك اضعافی اولەرق شجعان مشهورەدن بكلربكی قرەجه پاشا ویكیچری اغاسی حسن پاشا وسائر رؤسا شهید وسفاين اسلاميه دخی دشمن دونغاسنك مهاجماتيله پریشان ونابدید اولدیغندن نقدر چالیشلسه غلبه امیدی قالمدیغی كبی تهلكه امارەلریده كورندی ٠

بناء علی ذلك خواص بندەكان ـ شیر ژیان كبی میدان محاربەده جولان ایدن ـ حضرت فاتحك اتنك دیزكنه یاپشوب انواع تسلیت ونصیحت ایله حدت وسورتنی تسكین ایدرك فاتحی حرب میداننده سمت سلامته چیقاردیلر ٠

بو محاربەده فاتحك اياغننه قورشون اصابتيله جريحه دار اولدقلری دخی مسطور صحايف تواریخدر ٠

هرنه حال ایسه بوسفرده اعدانك كثرت ووفرتی

وتوفیق وطالعك عدم موافقتی جهتیله عساکر اسلامیه مظفر اوله میوب نتیجهٔ غالبیت دشمنده قالدیغندن حضرت فاتح کلی شهدا و برچوق طوپ ومهمات براقدقلری حالده ادرنه‌یه رجعت بیوردیلر ·
« بو وقعه‌ده مجار قرالی (هونیادی) نك رفاقتنده‌ اوروپانك هر ملتندن مرکب اوله‌رق او جیوز بیکدن زیاده عسکر بولندیغی واردوی همایونك یوز اللی بیك عسکردن عبارت اولدیغی مرویدر · »

§

اماسیه ومغنیسا وایکلرنده بولنان شهزادکان جوان بختان (سلطان بایزید) و (سلطان مصطفی) حضراتنك امر مسنون ختانلری هنوز اجرا اولنمامش ایدی · شهریار شوکت شعار بلغراد انهزامندن طولایی قلوب مؤمنینه عارض اولان اکداری ازاله وهمده اعدای سلطنته شان وعظمت دولتی اعلان واراءه بیورمق ایچون مشار الیهمانك ختانلری بهانه‌سیله (سکز یوز التمش بر) سنه‌سی بهارنده ادرنه‌ده غایت طنطنه‌لی برسور همایون ترتیبیله برماه قدر

اجرای سرور وشادمانی اولنمشدر .

§

سنهٔ مذکورهده اورنوس زاده (عیسی بك) ارناودلغه وودین سنجاغی بکی دیکر (عیسی بك) دخی مجارستانه برر فرقه ایله اقینه تعیین اولهرق بنه غزاوجهاددن خالی قالمامشدر .

§

موره سفری

شهریار معالی آثار ادرنهده بولندقلری حالده تجاردن سیروزلی برذات دیوان عالی یه کلوب — تجارتله موره ملحقاتندن (باباو بدره) یه کیدرك اورارده ذکور واناثدن برچوق اسرای مسلمینك اعدا یدنده انواع حقاراته مبتلا اولدقلرینی مشاهده ایتدیکنی — کمال سوز وکداز ایله پادشاهه عرض وحکایه ایلدی .

پادشاه غیرت پناه بوذاتك افاداتندن پك متأثر اولهرق اسرای مسلمینی دشمندن قورتارمقله برابر موره ممالکنی

سراپا استیلا ایله روملردن اخذ انتقام ایتمك اوزره اردوی همایونك اجتماعنی فرمان و (سکز یوز التمش ایکی) سنه‌سی بهارنده (سیروز) و (یکی شهر) طریقلریله موره جانبنه سوق موکب سطوت نشان بیوردیلر ·

وزیر اعظم محمود پاشا دخی اناطولی عسکری و بیك قدر یکی چری ایله صربیه اوزرینه مأمور ایلدی · جناب فاتح اولا رهگذرده واقع (فلکه) قلعه‌سنی صاروب حرباً وجبراً فتح و تسخیر وعموم اهالیسنی بستهٔ زنجیر ایتدیلر ·

فلکه‌نك جوارنده بولنان محللر اهالیسی مقابله ومقاتله ایچون تجمع ایتمشلر ایکن فلکه خلقنك اوغرادقلری فلاکتدن عبرت الەرق پادشاهه دخالت ایلدیلر ·

موکب شاهانه اورادن (باف اووه) حصارینه یوریوب اوراسیده استیمانا و (منجلق) و (قورفو) و (طوقاق) و (باباوبدره) قلعه‌لری کورینان لزومه مبنی محاصره اولنه‌رق بونلر حرباً استیلا اولندی ·

موره نیم جزیره‌سنك اكثر محللری بوسه‌فرده ممالك محروسه‌یه الحاق اولندقدن صکره موسم شتانك حلولی مناسبتیله اردوی همایون (اسکوب) شهرینه عزیمتله حضرت فاتح اوقیشی اسکوب شهرنده امرار بیوردیلر .

وزیر اعظم محمود پاشانك حرکاتنه‌ده نقل کلام ایده‌لم : پاشای آصف لقا طرف شاهانه‌دن الدیغی امر وتعلیمات موجبنجه انکروس دیارینه دخول ایدوب ره‌راستنده بولنان (رصاو) (اموله) (صوه) (کروچه) و (پرانجه) نام محللری بعد التسخیر (سمندره) قلعه‌سنی تحت محاصره‌یه الدی .

« اشبو سمندره قلعه‌سی مقدما مرحوم سلطان مراد ثانی حضرتلری طرفلرندن فتح اولنمش ایکن یوقاریده ذکر اولندیغی وجهله خلیل پاشا برادری محمود بکك قید اسارتدن تخلیصی مقابلنده خاقان مشار الیهك اواخرینه مدتلرنده صربلویه ترك اولنمش و بالاخره مجارلویه چکمشدر . »

سمندره بر هفته قدر شدتله طوپه طوتلدقدنصکره روم ایلی امراسنك سرامداننددن (اسحق بك) واحد بکرزاده (علی بك) نام ذاتلر واسطه‌سیله محصورلره تکلیف صلح واطاعت ایدلمش ایسه‌ده محصورین صلحه یناشمدقلرندن محاصره تکرار تشدید اولندی .

نهایت عساکر اسلامیه درون حصاره هجوم ایله مملکت استیلا وسبی ویغما وفقط ایج قلعه متین ومستحکم اوله‌رق محافظلری دخی قویا مقابله ایلدکلرندن وایج قلعه‌نك تضییقاتیله وقت غیب ایتمکی باشا مناسب کوره‌مدیکندن اوراجه بوقدرله اکتفا اولنه‌رق اردو سمندره‌دن چکلدی .

محمود پاشافاتحك بلغراد محاصره‌سی اثناده بلغراده قارشو یاپدرمش اولدیغی (حواله) نام قلعه‌یی تعمیر ایتدیرد کدن و (استرویجه) قلعه‌سنی واوحوالیده بولنان (رودینك) معدننی بداعدادن

استخلاص ایتدکدنصکره (نیشه) عودت و براز مدت نیشده عساکر اسلامیه یی بعد الاراحه (کوکرجنلك) قلعه سنی محاصره یه مبادرت ایلدی . قلعه خلقی خیلی مقاومت کوسترمشلرسه ده محاصره اوزادقجه هرطرفدن صیقیلوب حتی طونه نهرندن صو المغه ده عساکر اسلامیه میدان ویرمدکلرندن مضایقه لری کسب شدت ایدرك بالاستیمان قلعه یی پاشایه تسلیم ایتدیلر .

پاشا کوکرجنلکده اقامتله سجعان امرای حدودندن منت بکزاده (محمدبك) ی اقنجی عثمانلی دلاورلرینه سردار تعیین ایدرك مجارستان ایچنه صالدردی .

محمدبك فرقه سی کمال سرعتله مجارستانك ایچنی چاپقاپوب کلی اموال واسرا اغتنام و برموقعده تصادف ایدن ایکی یوز نفر زرهلو مجار سواریلرینی هیئت مخصوصه لریله حیا در زنجیر ایدرك سالما طونه دن عبور ایله صدر اعظم اردوسنه التحاق وانظمام ایتدی .

محمد بك فرقه‌سی طونه‌دن كچیرمكسزین استیصال ایتمك اوزره مجارلونك اللی بیك زرهلی سواریسی تعقیب ایتدیلر .

لكن عساكر عثمانیه طونه‌یی كچمش بولندقلرندن مجارلر مأیوسا دوندیلر .

بو اثناده حضرت فاتح مظفرا موره‌دن عودتله اسكوبده پاشا اردوسنك عودتنه منتظر ایدیلر پاشای محمود السیر دلخواه پادشاهی وجهله مجارستانجه نائل ظفر اولمسیله اسكوبه عزيمتله خاكپای شاهانه‌یه مثول وخدمات واقعه‌سی نزد ملوكانه‌ده مشكور ومقبول اولدی .

حضرت فاتح عساكر اسلامیه‌یی اسكوبدن وطنلرینه صالیویرمك مراد بیوردیلرسه‌ده وزیر آصف تدبیر مجارلونك اخذ انتقام داعیه‌سیله ممالك شاهانه‌یه هجوم ایتمك قصدنده اولدیغنی حس ایتمسیله عسكرك طاغیلمسی مناسب اولمیه‌جغنی عرض ایتدیككندن

عساکر موجوده بالتوقیف دشمنك صحت حرکاتی اکلاشلمق اوزره جاسوسلر کوندرلدی . بر یاندنده مقابله تدارکاتنه تشبث بیورلدی .

فی الحقیقه مجارلرك بلغراد بولندن کلی جمعیتله اندرون ممالکه یوریمکده اولدقلری خبری النديغندن در حال اناطولی عسکری طلیعه اولمق اوزره ایلرویه سوق اولندی .

موکب شاهانه حرکته حاضرلنمقده ایکن دشمن اردوسنك (تحته لو) موقعنه قدر کلوب یغما وغارت سوداسیله اطرافه منتشر اولمسندن طلیعه فرقه‌سی واوحوالیده بولنان سائر عساکر اسلامیه استفاده ایدرك همان هجوم ایله مجارلرك پك چوغی قلیجدن کچیرلمش ورؤسا وافراد اعدادن کلی اسیر النمش اولدیغی بشارتی وارد ومتعاقبا النان اسیرلر دخی درکاه ظفر پناهه واصل اولدیغندن حضرت فاتح بو سفر همایونلرنده من کل الوجوه موفق اولدقلری حالده عساکر

اسلامیه نك وطنلرینه عزیمتلرینه رخصت احسانیله
پای تخته عودت بیوردیلر .

§

سمندره نك كلیا فتحی

بوقاریده سبق ایتدیكی وجهله وزیر اعظم محمود پاشا
سمندره نك واروشنی ضبط ایتمش ایسه ده ایچ قلعه نك
فتحنه ظفر بوله مدیغندن حالیله ترك ایلمشیدی .
جناب فاتحك طبع كشور كشالرینه بو صورت كران
كاوب (سكز یوز التمش اوچ) سنه سنده سمندره یی
تماما استیلا ایتمك اوزره اردوی همایونلریله
ادرنه دن حركت و (صوفیه) ده نصب خیام جلادت
بیوردیلر .
سمندره ایسه مجارلودن صاتون الق صورتیله بواثناده
بوسنه قرالنك ضبطنده ایدی .
بوسنه قرالی موكب پادشاهینك حركتی سمندره نك
تسخیری چون اولدیغنی تحقیق ایدرك كندو سنده
پادشاهه مقابله اقتداری اولمدیغندن در عقب سفیر

مخصوص واسطه‌سیله خاکپای شاهانه‌یه تقدیم ایتدیکی عریضه‌سنده ـ اکرچه سمندره اشترا طریقیله یدضبطنه کچمش ایسه‌ده بونی پادشاهه تقدیمه مهیا بولندیغنی و فقط بو مقابله‌ده (شهرای بوسنه) نك کندوسنه احسان بیورلمسنی ـ نیاز ایتدی ·

چونکه اووقت بوسنه سرایی ممالك محروسهٔ عثمانیه سلکنه داخل اولمش ایدی ·

قرالنك عرض و تکلیفی طرف پادشاهیدن بالقبول سمندره‌نك ضبط و تسلمی دخی اجرا اولندی ·

فقط بوسنه قرالنك دولت علیه‌یه هرسنه اعطاسنه متعهد اولدیغی ویرکودن عدم ایفا سببیله عندالحساب کورینان بورجی سمندره‌نك وارداتنه تقابل ایتمسندن طولایی بوسنه سراینك تسلیم واعطاسنه مساعده بیورلمدی ·

دیکر روایته کوره :

بوسنه قرالی طرفندن سمندره‌نك محافظی بولنان ذات

وزیر اعظم محمود پاشانك [۱] برادری اولمسیله پاشا اوجه قرنداشیله خفیاً بالمخابره قرنداشنك افكارینی دولت علیه لهنده جلب ایتمش وموكب پادشاهی صوفیه‌ده دهشت نما اولنجه محافظ مومی الیه پادشاهه مقابله قابل اوله‌میه‌جغندن بحثله اردوی همایونك صدماتنه اوغرامقسزین خوشلقله قلعه‌نك عثمانلی یه ترك وتقدیمنی قرالدن استیذان ایدرك قرالده عجز وضعفی جهتیله ناچار تسلیم امرینی ویرمش وسمندره قلعه‌سی بوصورتله تسلیم اولنمشدر ٠

§

شهزاده جم سلطانك ولادتی

(سكز یوز التمش درت) سنه‌سی صفرینك یكرمی یدنجی جمعه ایرتسی كیجه‌سی صلب پاك پادشاهیدن برشهزادهٔ مسعود قدمنهادهٔ عالم شهود اولەرق (جم سلطان) تسمیه اولنمشدر ٠

---

[۱] محمود پاشانك اصلی اسرادن واسلاوجنسندندر ٠

بوجم سلطانك احوال عبرت انكيزى باطنه تعالى
دردنجى جلدده ايراد اولنه جقدر .

§

اماصره نك فتحى

قره دكز ساحلنده بولنان (اماصره) قلعه سى جنويزلك
زير تصرفلرنده اوله رق بونلرك قورصان سفينه لرى
ممالك محروسه دن (بولى) سواحلنه وسياحت بحريه
ايدن تجار مسلمينه تسلط وتعرضدن خالى اولمدقلرندن
پادشاه عالى همم اماصره نك ضبط واستيلاسيله فرنكلر
يوزندن تبعهٔ ملوكانه يه ايرشمكده اولان خساراتك
ازاله سى مقصديله كندولرى عساكر كافيه استصحابيه
درسعادتدن اناطولى جانبنه مرور و بولى يه طوغرى
توجه بيوردقلرى مثلاو دونتماى همايونلرينى دخى
اوصوله سوق وارسال بيورديلر .
موكب شاهانه براً ودونتماى همايون بحراً اماصره يى
بردن بره صاردقده محصورين مقاومته مقتدر

اولمیه جقلرینی اکلادقلرندن بالاستیمان قلعه‌یی تسلیم ایتدیلر .

پادشاه ظفر پناه اماصره‌نك حکمدار واهالیسنی طاقیله استانبوله واناطولیدن (افلغان) نام محل خلقنی دخی اماصره‌یه نقل ایله اوراسنك تدابیر انضباطیه‌سنی بعدالاتمام پای تخته عودت ایلدیلر .

§

سینوبك فتحی

یوقاریلرده بعض وقوعاتندن بحث ایلدیکی وجهله (قسطمونی) (سینوب) وحوالیسنده حکومت ایدن بقیهٔ طوایف ملوك اسلامیه‌دن (اسفندیار) خاندانی اوته دنبرو دولت علیه‌یه رقابت ومیدان بولدقجه ایراث مضرت ایده کلوب بونلر سلطنت سنیه‌نك دفعاتله سلهٔ تأدیبنه اوغرامش اولدقلری حالده بردرلو اوصلانمدقلرندن حالا حکمدار بولنان (اسماعیل بك) هرنقدر برویرکوی معین اعطاسیله

ظاهرا دولته مطاوعت کوسترسه‌ده نهانی قرمان اوغلیله عثمانلی علیهنه اتفاق وممالك محروسه‌یه نشر تخم نفاق ایدردی .

پادشاه کشور کشا ایسه ممالك شاهانه‌لری جوارنده اولوب هرزمان غائله‌لری جکیلان بو کبی طوائف ملوکك حکومتلرینه ارتق برنهایت ویره‌رك کلمهٔ اسلامیه‌یی تفرقه‌دن قورتارمق نیتنده بولندقلرندن اسفندیار ممالکنك کاملاً استیلاسی اسبابنك استکمالنی وزیر اعظم محمود پاشایه فرمان بیوردیلر .

اسماعیل بکك برادری (قزل احمد بك) مقدمجه قرنداشیله بینلرنده ظهور ایدن وراثت حکومت منازعه‌سی اوزرینه عتبهٔ پادشاهی‌یه التجا ودخالت ایتمشیدی .

محمود پاشا تنفیذ ارادهٔ شاهانه‌یی تسهیل ایچون قزل احمد بکی بولی سنجاغنه تعیین ایله برابر ملك موروثنی برادرندن الیویره‌جکنی وعد ایتدی .

دیار اسفندیار اهالیسی ایکی فرقه‌یه بولوبده اسماعیل

بکلك قوت واقتداریني قیرمغه کافی بویله بر تدبیر حکیمانه یاپلمدقدن صکره (سکز یوز التمش درت) سنه سنده یوز پاره سفاین تجهیز اولنه رق (طربزون) اوزرینه سوق اولنه یوز شایعه سیله قره دکزه چقارلدی ٠

واسماعیل بك تمامیله اغفال اولنوبده حقیقت حالی آکلامامق ایچون طرف شاهانه دن کندوسنه [طربزونك محاصره سی ضمننده دونمای همایون سوق اولندیغندن بونلرك سینوبه وصولنده ایجاب ایدن زاد وذخیره لرینك تدارك وتسویه سنه معاونت بیورلمسی , ودونما قوماندانه لزومی قدر اقچه و یرلمش ایسه ده شایت کفایت ایتمیه جك اولورسه کورهٔ نحاسی محصولندن اوله رق هر سنه طرفکزدن خزینهٔ جلیله مزه ارسالی مقرر اولان و یرکوی معینك دونما لوازمنه صرف ایدلمسی , ودونمانك بالایجاب سینوبده ارامنده عزب عسکرندن یولسز حرکت ظهور ایتدیکی تقدیرده ادبسزلك ایدنلرك تأدیب وتربیه لرینه مأذون اولدیغکزدن مقتضای یکجهتینك اجراسی مطلوبمزدر ٠]

مألنده برنامهٔ همایون دخی یازلدی . حضرت فاتح جمع عسکر وتمشیت مصالح سفر ایچون محمود پاشایی ادرنه‌یه کوندروب کندولری (مداینه) طریقیله بروسه‌یه کچه‌رك اوراده محمود پاشانك ورودینه انتظار ایتدیلر .

محمود پاشا برازمدت صکره روم ایلی عسکریله ورود ایتمسیله موکب همایون انقره‌یه طوغری یوریدی .

اثنای راهده قرمان‌زاده ابراهیم بکك معیت شاهانه‌ده بولنمق اوزره مخدومی قوماندەسنده اوله‌رق کوندرمش اولدیغی برمقدار عسکر اردوی همایونه التحاق ایتدی .

اسفندیار زاده اسماعیل بك دخی لاجل الاستقبال مخدومنی کوندرمش ایسه‌ده اشبو سفر همایون انك علیهنه اولمق جهتیله مخدومی اخذ وتوقیف اولنه‌رق اقدمجه عهده‌سنه بولی سنجاغی توجیه اولنوب معیت شاهانه‌ده بولنان قزل احمد بکه اسفندیار ولایتنك توجیه واحسان اولندیغی اعلان واحمد بك درحال

طليعهٔ اردوی همـايون اولمق اوزره ديار اسـفنديارە سوق واعزام اولندی ٠

اسماعيل بك قرنداشـنك هجومندن حقيقت حاله اكاه اولنجه ولايت خلقی ذاتاً كندوسـندن پك خشنود اولمدقلری جهتله عسـكر طو بلايوبده قارشـو طوره بيله جكنی عقلی كسمديكندن سينوب قلعه سنه قاچوب قپانمش ايسه‌ده وزير اعظم محمود پاشا دخی عساكر كليهٔ عثمانيه ايله ارقه‌دن ايريشوب قزل احمد بكله برلشه‌رك سينوبی محاصره ايتديلر ٠

وزير آصـف تدبيرقان دوكلمكسزين اسماعيل بكی اله كتورمك طريقـنی التزام ايتمسيله اسمـاعيل بكی مكالمه‌يه دعوت واسماعيل بك دخی قلعه برجنه كله‌رك مكالمه‌يه موافقت ايتدی ٠

پاشا سرد مقالات معقوله وتأمينات قويه ايله مير مشار اليهی اطاعت وتسليمه رام ايدوب سينوبی بلامحاربه ضبط ايلدكدن صكره اسماعيل بكی سـينوبه قريب برموقعده نصب اوتاغ شوكت ايدن حضرت فاتحـك

حضور همايونلرينه تقديم ايلدى . پادشاه مكارم اكتناه اسماعيل بكى حكمداران حيثيتنه موافق صورتده حسن قبول ونوازشه مظهر وكندى طلبى وجهيله (بروسه يكى شهرى) (اينه كول) و (يارحصار) قضالرى محصولاتنى مدار معاش اولمق واولاد وعياليله اورالرده اقامت ايتمك اوزره مير مشار اليهه تخصيص و مقرر بيوروب مخدومنه دخى بولى سنجاغنى توجيه ايتديلر .

ديار اسفنديار تماماً ممالك شاهانه يه الحاق اولنه رق قزل احمد بك اوحوالى عسكرينه سردار تعيين بيورلدى .

§

قيونلى حصارك فتحى

آق قيونلى امراسندن قره عثمان بايندر بكك حفيدى اولوب ياورئ بخت وطالع ايله ممالك ايران وكردستانه مالك اولان (اوزون حسن خان) سلطنت سنيهٔ

عثمانیه‌یی کوزینه کسدیروب و (طربزون) ده حکومت ایدن (ژان قومنن) نام پرنسك قزینی تزوجله حاصل ایتدیکی قرابت صهریتدن دخی قوت الوب ممالك محروسهٔ شاهانه‌یه تسلطه باشلادیغی صره‌ده بندکان دولت علیه جمله‌سندن (قیونلی حصار [*]) حاکمی (حسین بك) ی برشکارکاهده علی الغفله طوتدیره‌رق قیونلی حصاری زیر تصرفنه کچیرمشیدی .

حضرت فاتح ملکنده بویله براجنبینك تسلطندن و بندکانندن برینك طوتلمسندن طولایی متأثر اولمسیله روم دلاورلریله قیونلی حصاره واروب بالمحاصره حصارك استخلاصی ایچون اناطولی بکلر بکیسی حمزه بکی مأمور بیوردیلر .

حمزه بك قیونلی حصاری محاصره وتضییق ایتمش

---

[*] اشبو قیونلی حصار قره‌حصار شرقی سنجاغنده اولوب الحالة هذه قویله حصار دینیلان محل اوله‌رق اوزماننر لواء مزبورك مرکزی ایمش .

ایسه‌ده تسخیرینه موفق اوله‌میوب فقط اوحوالیده بولنان مدن وقرایی عسکره یغما ایتدیرمش اولدیغندن اوزون حسن دخی بالمقابله ممالك عثمانیه درونه غارتکران عشایری صالدیروب عباد اللهی اضرار ایتدی ٠

بوحوادث سینوب فتحی اثناسنده حضرت پادشاهك مسموعی اولەرق درحال سینوبدن حرکت وقیونلی حصار اوزرینه عزیمت بیوردیلر ٠

حسن خان فاتحك سطوت قهرمانیسنه مقاومت ومقابله‌یه کوونه‌مدیکندن ارزنجان طاغلرینه صاوشدی ٠

فقط حیدود کبی کیجه‌لری اردوی همایونی باصوبده برایش کوره بیلمك زعمیله عمزاده‌سی (خورشیدبك) ی کزیده عسکرینه سردارایدرك موکب شاهانه‌اوزرینه صالدردی ٠

خورشیدبك قرانلق بر کیجه‌ده اردوی همایونی باصمق اوزره الغار ایدرکن (کدك احمد پاشا) قوماندەسنده

بولنان چرخه‌جی فرقه‌سنه تصادف ایده‌رك احمد پاشا غایت شجیع ومدبر و حسن اداره‌ٔ عسکریه‌یه مقتدر بولندیغیچون کوزل برمناوره ایله خورشیدبك فرقه‌سنی شجیعانه قارشولیوب آق قیونلی ترکمانلرینی عثمانلی قلیجنه قوربان ایتـدی ٠

خورشیدبك اردوی همـایونی شبخون ایده‌یم دیرکن بالعکس اردوی همـایونك چرخه‌جی فرقه‌سـنك صدمه‌سنه طیانه‌میوب فناحالده منهزم ودلخون اوله‌رق اوزون حسن خانك یانـنه قدر قاچدی ٠

بونك اوزرینه حسن خان حضرت پادشـاهه حربا مقابله‌دن بسبتون نومید اولدیغندن صلح و مسالمت طریقیله شمشیر صاعقه‌بار عثمانیدن قورتلمق مسلکنی التزام ووالده‌سی (ساره) خاتونی (چشکزك) حاکمی (کرد شیخ‌حسن) ایله برابر طلب صلح‌وامان ایچون درکاه پادشاهی‌یه بعث واعزام ایلدی ٠

بواره‌ده ایسـه قیونلی حصار محصورلری جناب فاتحك جلالت شیرانه‌سـنه تحمل ایده‌میه‌رك قلعه‌یی تسلیم

ایتمش اولدقلرندن اوزون حسنی بولوب تنکیل وتدمیر ایتمك ایچون موکب همایون (کوه‌شکوه) و(کوه‌بلغار) طرفلرینه یورتمش ایدی .

ساره خاتون کوهٔ بلغارده موکب همایونه ایریشوب اوغلی حسن خان جانبندن استدعای عفو ومصالحه واوزون حسن وزیراعظم محمودپاشایه رجای توسطی متضمن بشقه‌جه برتحریرات خفیه کوندرمش اولدیغنه مبنی اودخی ساره خاتون ایله همزبان اوله‌رق پادشاهی قبول صلح ومسالمته ارضا واماله ایتدیلر .

§

طربزون قلعه سنك تسخیری

جناب شهریار اسکندراقتدار دارای عجمله عقد مصالحه ایتدکدنصکره اوحوالیده بولنان مشهور صعب‌المرور طاغلری آشه‌رق (طربزون) قلعه‌سی اوزرینه توجه بیوردیلر .

جناب فاتح ساره خاتونی والده‌سی کبی سوه‌رك

اولدقلرندن طربزونه کیدرکن برابر استصحاب ایدرك دائما مشارالیهایی (شاه انا) تعبیریله تلطیف بیوررلردی ·
« طربزون طاغلرینك صرپلغندن و سوارا کچلمك تهلکه‌لو اولمسندن طولایی پادشاه اکثریا پیاده یورمکی اختیار ایتمکده اولدقلرندن برکونینه پیان یوررلرکن ساره خاتون فاتحه [شاه اوغلم طربزون قلعه‌سی بوقدر زحمت اختیارینه ووجود همایونکزك پیان یورمك درجه‌سنه قدر اتعابنه دکرمی ؟ خصوصیله بورالرجه قحط و غلا بر کمال اوله‌رق عسکرك ذخایر وعلف تدارکندن عجز واضطرابلری میداندهدر ·] یولنده خطاب ایدوب — لکن — طربزون حکمداری ساره خاتونك کایننك باباسی بولندیغندن ساره خاتونك شو افاده‌سی فاتحی عزم و نیتندن فراغت ایتدیرمك ایچون شفقت امیت صورتنده بردسیسه‌ایدی ·
پادشاه دل آگاه ایسه دسیسهٔ خفیه‌یه انتقال ایدرك ساره خاتونی شو طرزده برمقالهٔ حکیمانه ایله سکوت وتصدیقه مجبورایتدی · [شاه انا الزده بولنان سیف

صارم اسلام ایله دائما غزا وجهاده مأمورز . زحمتسز نائل ظفر اولـمق ممکن دکلدر . بو قدرجق تعب ومشقت بزی مأموریتمزی اجرادن کیرو براقه‌ماز] .

خلاصه : اردوی همـایون طربزون قلعه‌سـنك اطرافنه بالوصول قلعه یی محاصره‌یا بدلندی .

قلعه حکمداری ساره خاتونك موکب همایونده اولدیغنی خبر اله‌رق پادشاهی محـاصره‌دن فراغت ایتدیرمك ایچون ساره خاتونه مراجعت واودخی رجا وشفاعت ایتمش ایسه‌ده جناب فاتح بو رجایی سکوت ایله کچشدیروب قلعه‌یی تضییقه دوام ایتدیلر .

بو صره‌ده سینوبده بولنان دونـمـای همایون ظهور وورود ایتمسیله بحرا دخی محاصره‌یه ابتدار اولندی .

طربزون حکمداری مقاومتدن مأیوس اولوب باشنی سیف قهر پادشاهیدن قورتارمق ایچون استدعای عفو وامان‌دن بشقه چاره بوله‌مدیغندن ارکان سلطنتك وساطتیله مرحمت پادشاهی‌یه دخالت وبالاستیـمـان قلعه‌نك تسلیمنه مسارعت ایلدی .

حکمدار قاملیاسیله برابر استانبوله نقل اولنه‌رق قلعه‌نك ضبط ومحافظه‌سی اسبابی بعد الاکمال موکب همایون برا درسعادته عودت ایتدی .

اثنای عودتده قزل احمد بکه (موره سنجاغی) توجیه بیورلوب مشار الیه تشریف شاهانه‌یه قدر بولیده لوازمات ذاتیه‌سنی تدارك وتسویه ایتمك واورادن ینه موکب همایونه بالالتحاق روم ایلنه کچمك اوزره طرف پادشاهیدن رخصت استحصالیله ایلرویه عزیمت ایلمشیدی .

احمد بك نصلسه آتیسنجه امین اوله‌ماسندنمیدر ؟ ندر ؟ بولیدن قرمان اوغلی نزدینه قرار وقرمان اوغلنك اعانه سیله دیار عجمه صاویشوب اوزون حسن خانك یانده قرار ایتمشدر .

بو احمد بك سلطان بایزید خان ثانی عصرینه قدر دیار ایرانده قالوب عصر مشار الیهده ینه دولت علیه‌یه دخالت ایدرك مناصب عالیه ایله مظهر لطف وعاطفت اولمشدر .

حضرت فاتح قزل احمد بكك فرار يني ايشيدنجه برادری اسماعيل بكك دخی بو مسلكه سلوك ايتمسنی محتمل كوروب اسماعيل بكی اولاد وعيالیله بوليدن قلبه يه قالديرمش ومير مشار اليه آخر عمرينه قدر كمال آسايشله قلبه ده يشاديغی كبی اولادی مناصب دولت عليه ده استخدام بيورلمشدر ٠

اسماعيل بك بوليده ايكن قرمان اوغلی اردوی همايونك طربزون طرفلرنده كی مشغوليتی فرصتدن بحثله اسماعيل بكی عصيانه تحريك ايلمش ايسه ده اسماعيل بك انجام كاری ملاحظه ايدرك قرمان اوغلنك تحريك وتسويلنه الدانمش اولديغی مرويدر ٠

افلاق سفری

حضرت فاتح ديار اسفندياری وطربزونی منوال مشروح اوزره استيلا واوزون حسن خانی قدرت ومكنت سلطنت عثمانيه يی تصديقه اجبار ايتدكدن

صكره استانبوله عودتله سر برآرای شوكت اولدقلری اثناده روم ايلی محافظه‌سنه مأمور (اسحق) پاشا خاكپای شاهانه‌يه مثول اوله‌رق افلاق و بوده‌سی بولنان قازقلو و بوده‌نك [١] موكب شاهانه اناطولی جانبنده ايكن حدود اهاليسنه تجاوزات وتعدياتی وقوع‌بولديغندن بحث وشكايتله تأديبی لزومنی عرض ايتدی ٠

اسحق پاشانك افاداتنه نظراً و بوده‌نك تأديبی لازم كورسه‌ده اول امرده درجهٔ اطاعتی اكلاشلق اوزره و بوده‌نك بركره درسعادته دعوت ايداسی تنسيب اولنديغندن و بوده‌يه دعوتنامه يازلدی ٠

برطرفدنده عسكر جمعنه تشبث بيورلدی ٠

و بوده‌نك كلان جوابنامه‌سنده خاكپای شاهانه‌يه

---

[١] بو و بوده‌نك اصل اسمی (دراقوله) اولوب النه كيرديكی مسلمان اسيرلرينی قازيغه اورديغی ايچون اسلام بيننده قازقلو و بوده لقب مكروهيله شهرت آلمشدر ٠

یوز سورمك جاننه منت ایسه ده افلاق خلقی کندوسنه تمامیله مطیع اولمدقلرندن مقر حکومتندن ایریله‌جق اولور ایسه اهالینك مجاراوبه تبعیت ایتلری ملحوظ اولدیغی بیان وحین غیبوبتنده مملکتی محافظه ایتمك اوزره امرای دولت علیه‌دن بری تعیین واعزام بیورلدیغی حالده درگاه پادشاهی یه عزیمته مهیا بولندیغی عرض واتیان اولنمشدر .

شو جواب ظاهر حالده مطاوعت رنگنی کوسترمسیله (نیکبولی) محافظی بولنان (حمزه بك) افلاقه کیدوب ده وبوده نك درسعادته بولنه‌جغی مدتده افلاق ممالکنك محافظه‌سنه باقمسی فرمان بیورلدی .

حمزه بك حسب الاراده برشدت شتا اثناسنده حدود عسکریله افلاقه متوجهاً حرکت ایدوب اوارالق طونه نهری طوڭمش اولدیغندن ایرتسی کون یوز اوزرندن قارشویه کچمك اوزره بر کیجه نهرك بری کنارنده بیتوتت ایتشیدی .

مکر غدار وبوده نك اوصورتله مطاوعتکارانه جواب

كوندريشندن غرضى دولتى اغفال ايمش . ناكاه كيجه لين جمعيت عظيمه ايله فرقهٔ عثمانيه اوزرينه هجوم ايدرك عسكرك برچوغنى و حمزه بكى شهيد ايتدى .

وحمزه بكك راس مقطوعنى علامت ظفر بوانده مجار قرالنه كوندروب دولت عليه يه عصيانى اعلان ايلدى .

بوفاجعه فاتحك مسموعى اولنجه آتش غضبلرى علو ريز اوله رق اوجه اسحق پاشانك افاده سى وقوعنده احتياطه رعاية ترتيبات عسكريه يه باتشبث اكمال ايدلمش وموسم بهار دخى ايرشمش بولنديغندن (سكز يوز التمش التى) سنه سنده موكب همايون افلاق اوزرينه يورېدلدى .

موكب شاهانه طونه معبرينه مواصلت ايتدكده وزير اعظم محمود پاشا طليعه فرقه سيله ايلرويه كيدوب اردوى همايون دخى متعاقباً قارشويه كچدى .

اورنوس زاده على بك قوماندەسنده اوله رق سوق

ایدیلان اقنجی فرقه‌سیده افلاق ممالکنی چکنمکه باشلادی .

بو اثناده تصادف نوعندن بر محاربه وقوعه کلمشدر . شویله که :

بغدان و یوده‌سی پادشاهه مطیع وافلاقلو ایله اره‌سی بوزوق اولدیغندن اردوی همایونك حرکتی مناسبتیله بغدانلونك دخی افلاقه تجاوز ایتمسندن احتراز ایدرك قازقلو ویوده احتیاطاً بغدان حدودینه براردو ترتیب وتعیین ایتمشیدی

موکب شاهانه بالتصادف بغدان حدودینی بکلیان اشبو افلاق اردوسی موقعنده اوغرامش اولدیغندن وافلاقلولر ایسه موکب همایونی وهلهٔ اقنجی طاقمی ظن ایدوب حاضر ایاقلرینه کلمش بر شکار اولامق سوداسنه دوشدکلرندن کورکورینه موکب همایون اوزرینه هجوم ایتدیلر .

حضرت فاتح درحال رکاب شاهانه‌لرنده بولنان صنوف عسکریه‌یی میمنه میسره اصولی اوزره ترتیب ایدرك

عثمانلو بهادرلری آتشلر ساچغه باشلاینجه افلاقلو اقنجی طاقی قیاس ایتدکاری عسکرك اردوی همایون اولدیغنی اکلایوب فراره یول ارامشلرسه‌ده بوکاده مقتدر اوله‌مدقلرندن یدی بیك قدری تلف وباقیسی کاملا اسیر اولدی ·

قازقلو ویوده بغدان حدودینه مأمور ایتدیکی اردوسنك اول صورتله محو اولدیغنی ایشتدکده کندوسی عصرینك مشهور بهادرلرندن معدود اولدیغی جهتله کبر ونخوتی غلیان ایدرك وهرنه اولور ایسه اولسون دیه‌رك اردوی همایون ایله چارپشمغی قوردی · وبر کیجه وارقوتیله موکب همایون اوزرینه یوریدی ·

پادشاه آکاه ایسه دشمنك تصور وحرکتنی اولجه بالتحقیق اردوی همایونی صف حرب هیئتنه قویوب مهیا بولندرمش ایدی ·

ویوده هرنقدر شجیعانه حرب ایتمش ایسه‌ده نتیجهٔ نافعه حصل ایده‌میوب او کیجه صباحه قدر دوام

ایدن محاربهٔ خونریزانه‌ده افلاقلونك اکثریسی محو وتلف اولدی .

قازقلو ویوده ناچار بقیة السیوف عسکریله میدان حربدن فرار ایدرك میخال زاده علی بك قوماندهسیله برفرقه عثمانلی سواریسی بونی تعقیب ایتدیکندن افلاق ایچنده بارینه‌میوب مجارستانه قدرقاچدی .

بومحاربه‌دنصکره افلاقك هر طرفی عساکر عثمانیه طرفندن دوز ایله اثر عصیان قالمیه جق بر حاله کتورلدی .

پادشاه ظفر اکتناه بعدازین افلاق مماکی علی الاطلاق ممالك دولت علیه‌دن معدود اولمق شرطیله قازقلو ویوده‌نك برادری اولوب خیلی مدتدنبرو آستانهٔ دولتده بولنان (رادول) بکی افلاقه ویوده تعیین ایدرك پای تخته عودت بیوردیلر .

مدللو جزیره‌سنك تسخیری

دولت علیهٔ عثمانیه استانبول کبی برمرکز صحیح سلطنته

نائل وارتق کندوسیچون برا و بحرا توسیع دائرهٔ شوکت وعظمت ایده‌بیلك استعدادی حاصل اولمش اولدیغندن ممالك شاهانه‌یه متصل حکمنده وروملردن بر پرنسك زیر حکومتنده بولنان جزایر یونانیه‌دن (مدللو) جزیره‌سنك تسخیری مناسب کورلدی .

بناء علیه (سکز یوز التمش التی) سنه‌سنده استانبول لیماننده تجهیز اولنان دونمای همایون جزیرهٔ مزبوره‌یه سوق اولندیغی مثللو حضرت فاتح دخی بروسه‌یه کچوب اورادن مدللو اطه‌سی مقابلنده بولنان (ایازمند) ساحلنه اردوی همایونلرینی قوردیلر .

بوصره‌ده دونمای همایون دخی بالوصول اردودن اطه‌یه عسکر کچیریله‌رك مدللو قلعه‌سی شدیداً محاصره التنه النمدی .

جزیره حکمدارینك مقابله ومدافعه‌یه اقتداری قالمدیغندن وزیر اعظم محمود پاشا وساطتیله استیمان ودخالت وقلعه‌نك تسلیمنه مسارعت ایتدی .

مدللو جزیره‌سی بوصورتله ممالك عثمانیه‌یه الحاق

اولنه‌رق یرلو اهالیسی ینه یرلرنده ابقا وجزیره‌نك محافظه واداره‌سی تدابیری اتخاذ واجرا ایدلدکدن صکره موکب شاهانه پای تخته چکلدی .

§

بوسنه سفری

(بوسنه) حدودینه مأمور بولنان میخال زاده (علی بك) بوسنه حکمدارینك تجاوزاتندن شکایت ایتمکده اولدیغی مثلاو بوسنه لونك دولت علیه‌یه ایفاسنه متعهد اولدیغی ویرکوی معینك اخذی ضمننده طرف سلطنتدن اعزام قلنان مأموری حکمدار طرد وتحقیر ایتمش اولدیغندن جناب فاتح حکمدارك تأدیباتنی اجرا ایتمك اوزره (سکز یوز التمش یدی) سنه‌سنده (اسکوب) طریقیله جانبنه توجه بیوردیلر

موکب شاهانه (وچترین) موقعنه واصل اولنجه بوسنه قرالنك جمله ممالك محروسه‌دن (اغاج حصار)

نام قصبه‌یی احراق بالنار ایتمش اولدیغی میخال زاده علی بك طرفندن اشعار اولنوب پادشاهك بو خبردن حمیت تبعه پرور یلری حرکت ایدرك بران اول قرالك حقندن کلمك ایچون وزیر اعظم محمود پاشایی اردوی همایونك طلیعه فرقه‌سیله ایلرویه سوق ایتدیلر

محمود پاشا رهکذارنده بولنان (لوفجه) حصار ینی برقاج کون ظرفنده تسخیر ایدرك قرالك بولنـدیغی موقعی بولمق اوزره ایلرولدی .

قرالك (بابجه) نام حصاره تحصن ایتدیکی پاشانك مسموعی اولنجه اورایه متوجهـاً الغار ایلمش ایسه‌ده قرال بابجه‌یی ترکله متانتله مشهور اولان (صوقول) قلعه‌سنه قاچمش اولدیغندن پاشا دخی تعقیبه مسارعت کوستردی .

فقط قرالك صوقوله‌ده طورمیوب (کاوج) قلعه‌سنه صاوشمش اولدیغی پاشانك صوقوله وصولنده اکلاشلدی .

صوقول ایله کاوجك بیننده غایت صرب یوللر

وهولناك بردربند اولەرق بورالردن عسكر امراری تهلكەلو اولەجغندن ایلروسنە كیدلمیەرك باجە قلعەسنە رجعت ایدلمسی مناسب اولەجغنی رؤسای عسكر رأی ایتمشلرسەدە محمود پاشا قرالك تدمیری امرنده اولان امر و فرمان پادشاهی یە مغایر حركت ایدەمیەجكندن تهلكە سوزینە قولاق ویرمیوب طورخان بك زاده (عمر بك) ی تحقیق وكشف احوال ایتمك ودشمندن بر (دل) الماق اوزره ایلرویە سوق ایلە برابر كندوسی دخی معیتندە بولنان فرقە ایلە بر كیجە ایچندە مذكور دربندن مرور ایتدی .

عمر بك دشمن طاقمندن الینە كچیردیكی ادملری بالاستنطاق عساكر اسلامیەنك معهود دربندن و (ورباس) دینیلان نهردن مرورلرینی قرال محال حكمندە كوردیكیچون قیدسز و احتیاطسز برحالدە بولندیغنی تحقیق ایتمسیلە بوادملری درحال محمود پاشایە كوندرمكلە برابر فرصتی غیب ایتمامك اوزره ورباس كوپریسندن كچەرك قرالك بولندیغی قلعەنك اوزرینە یوریدی .

قرال عمربك فرقه سنى كورنجه قوهٔ موجوده سيله هجوم ايدرك عساكر عثمانيه يى اورته يه الدى ·
عمربك شجيعانه طاورانمش ايسه ده عساكر عثمانيه نك ازلغى وقرال عسكرينك چوقلغى مناسبتيله انهزامه يوز طوتدى ·
بو صره ده محمود پاشا دخى نهر كنارينه ايريشوب عمربك فرقه سنك تهلكه ده بولنديغنى مشاهده ايتدى ·
نهرك كوپريسى محاربه موقعنه اوزاق اوله رق پاشا شايد كوپريدن طولاشه جق اولسه عمربك فرقه سنك محو اوله جغنى اكلامسيله همان عثمانلى قهرمانلرينى يوزه رك نهردن كچيروب شدتله دشمن اوزرينه هجوم ايتديردى ·
دشمن ميدان حربده عساكر عثمانيه نك هجمهٔ دليرانه سنه طيانه ميوب منهزما قلعه لرينه صوقولدقلرندن پاشا درعقب قلعه يى تحت محاصره يه الدى ·
قلعه نك تضييقاته طيانه ميوب جبرا النه جغنى و كندوسيده يقه سنى اله ويره جكنى قرال اكلاديغندن بالاستيمان قلعه يى و نفسنى وزير اعظمه تسليمه مجبور اولدى ·

محمود پاشا بوقلعه‌نك امر محافظه‌سی اسبابنی بالاکمال قرالی دخی برابر اله‌رق قرالك برادرینك زیردست محافظه‌سنده بولنان (اورجای) نام قلعه‌یه متوجهاً حرکت ایلدی .

اورجای خلقی قرالك فلاکت واسارتندن خبردار اولمریله کندولرینك مقاومته قالقشملرندن بر فائده اوله‌میه‌جغنی اکلادقلرندن انلردخی تسلیم اولدیلر .

بواثناده موکب همایونك (یایجه‌یه) یه واصل اولدیغی تحقیق ایدلدی .

وزیرظفرسمیر بوسنه قرالیله قرنداشنی حضورشاهانه‌یه کوتوروب مظفریاتنی عرض ایتدی .

یایجه قلعه‌سیده حضرت فاتحك امان طریقیله مسلم دست جهانکیرانه‌سی اوله‌رق بورانك سکنه‌سی کاملاً استانبول نواحیسنه نقل اولندی .

وزیراعظم محمود پاشا بوسنه قرالی ینه بوسنه قطعه‌سنك بعض محلارینه حکمدار تعیین ایتدیرمك وعدیله اله کتورمش اولدیغندن بوراسنی پادشاهه عرض

ایتدکده قرالك جبراً اله کتورلسی ممکن ایکن بلا لزوم اوصورتله وعد لطف ایتمسندن طولایی جناب فاتح پاشانك خدمتنی تقدیر ایتمامکله برابر قرالی دخی طعمهٔ شمشیر جلادت و بوسنه قطعه‌سنی کاملاً وعلی الاطلاق ممالك محروسه‌یه الحاقه همت بیوردیلر .

« قرالك اعدامی علمای مشهوره‌دن اولوب بوسفرده اردوده قاضیٔ عسکر بولنان (مضفك) لقبیله معروف اولان (علی بسطامی افندی) طرفندن ویریلان فتوایه مستند اولدیغی مرویدر » .

پادشاه مظفرسپا بوسنه قطعه‌سنی تسخیردنصکره بوسنه‌یه متصل اولوب هرسك اوغلی دینیلان برحکمدارك ادارهٔ مستقله‌سنده بولنان (هرسك) دیارینك استیلاسیچون وزیر اعظم محمود پاشایی مأمور ایدرك کندولری پای تخته عودت ایلدیلر .

محمود پاشا هرسك قطعه‌سنه یوریدکده هرسك قرالی بقیه‌سی اله ویرمکدن احترازاً جزایر بحر سفیددن برجزیره‌یه فرار ایتمش اولدیغندن محمود پاشا هرسك ممالکنی دخی سراپا اله کتوردی .

قرال ملك وحكومتنك كلياً النذن چقديغنى ايشيدنجه اوغلنى دربار مرحمت آثار پادشاهى يه كوندروب استدعاى لطف وعاطفت ايتمسيله هرسك قطعه سنك بعض محللرى بالتفريق قرالك زير حكومتنه و يريله رك سائر يرلرى ممالك محروسهٔ عثمانيه يه الحاق بيورلدى ·

« بو قرالك اوغلى سراى همايونده اليقونيله رق خدمت خاصهٔ پادشاهيده كسب تربيت و بالاخره رتبهٔ جليلهٔ وزارت وشرف صهريتـه نائليتـله دولت عليـه ده (هرسك زاده احمد پاشا) ناميله اشتهار بولمشدر كه صره سى كلدكجه خدمات واقعه سى نقل اولنه جقدر · »

قرال مومى اليه پك چوق وقت صـاغ قالميوب حين وفاتنده هرسك قطعه سنك تمامى طبيعى ادارهٔ مستقله دولت عليه يه داخل اولمشدر ·

§

قرمان اوغلى ابراهيم بكك وفاتى اوزرينـه قرمان حكومتنك اختلالى

قونیه حکمداری بولنان قرمان زاده ابراهیم بکك یدی نفر اولاد ذکوری اولوب الك بیوکاری بولنان (اسحق بك) بر جاریه‌دن متولد اوله‌رق دیکر التی نفری که (پیر احمد) (قرمان) (قاسم) (علاءالدین) (سلیمان) و (نوره صوفی) ناملریله موسومدر بونلر مرحوم سلطان مراد ثانی حضرتلرینك همشیرهٔ محترمه‌لرندن وجوده کلمشلردر .

ابراهیم بك اکبر اولادی اولان اسحق بکه دیکرلرندن زیاده اعتبار و توجه کوستروب کندوسنك وفاتندن صکره قرمان حکومتنده اسحق بك برلشه بیلمك مطالعه‌سیله مناعت طبیعیهٔ موقعیه‌سی مشهور اولان ایچ ایل جهتنی اکا توجیه ایتمشیدی .

(سکز یوز التمش سکز) سنه‌سنده ابراهیم بك دوام حیاتندن امید قالمیه‌جق درجه‌ده خسته‌لنوب اسملری دمنجك تعداد اولنان التی کوچك برادرلر ـ بابالرینك وفاتی حالنده اسحق بکك قرمان حکومتنی ضبط ایله کندولرینی طرد ایده‌جکنی ـ ملاحظه و اوبجه حکومت

قرمانیه‌یی کندولری الله الق اوزره بالاتفاق قونیه‌یی محاصره ایتدیلر .

و بابالری یی اجل ایله پنجه‌لشورکن مملکتدن قاچیروب مملکتی ید تصرفلرینه الدیلر .

ابراهیم بك خسته حالنده قونیه‌دن فرار ایله (کول حصار) ه کیرمك اوزره ایکن دشمن جانستان اجله دوچار وعازم دارالقرار اولمشدر .

اولاد سته‌دن (پیر احمد بك) قونیه‌ده کرسیٔ حکومت قرمانی‌یه جالس اوله‌رق بیوك برادری اسحق بك ضروری ایچ ایلنه چکلدی .

(سلیمان) و (نوره صوفی) بکلر دخی احمدبکدن یوز بوله‌مدقلرندن حضرت فاتحك آستان شفقتنه التجا ودخالت ایتدیلر .

اسحق بك اکبر اولادبولندیغی حالده پدرینك مقامنی غیب ایدیشندن دلکیر اولدیغندن مداخلهٔ اجنبیه قوتیله بر ایش کوره بیلك سوداسیله شاه ایران اوزون حسن‌خانه عریضه وهدایا تقدیمیله انك اعانه‌سنی

استدعا و عساکر کافیه امدادیله باباسنك مسندینه
نائل ایدیله جك اولور ایسه ایراندن قونیه یه قدر هر
مرحله ایچون بیکر التون ویره جکنی عریضه سنده
تصریح وابنا ایلدی .

اوزون حسنك دیار رومه مداخله ایتمك پاردسزیله
جانبنه منت ایکن بو یله اجرت قدمیه تأمنیله برابر
ایدیلان دعوتدن ممنون اوله رق بالذات قونیه یه عزیمته
مسارعت کوستردی

پیر احمد بك اوزون حسنه مقاومتدن عاجز اولدیغیچون
همان یانندهکی دیکر برادرلریله برابر قونیه یی ترکله
دربار شوکت قرار پادشاهی یه صاوشدی .

اسحق بك اوزون حسنك سایه سنده بلامزاحم قرمان
کرسیٔ حکومتنی ضبط ایتدی .

لکن اوزون حسن طبیعت غاصبهٔ ترکمانیا سی حکمنی
اجرا یعنی قرمان بلادینی اجنه جق صورتده تاراج
ویغما ایدرك سرکردکانی سلکنه چکن (قزل احمد
بك) ی کویا اسحق بکی محافظه ایتمك ایچون برمقدار

عسكرله قونيه دن براغوب كندوسى وطننه كيتدى . طرف پادشاهيدن پيراحمد بكه عساكر كليه ترفيقيله قونيه نك ضبط ايتديريله جكنه دائر اسحق بك برحوادث المسيله ذاتا اوزون حسنك امدادندن اوقدر كارلى چقمامش اولديغى حالده شمدى دخى دولت عليه ايله بحيه لشمك بتون كندى حقنده مضر اوله جغندن كندوسيده برصورتله حضرت پادشاهه ربط سلسلهٔ عبوديت واوسايه ده كسب راحت ايلك مطالعه سيله مشاهير علمادن صارى يعقوب زاده (احمدچلبى) نام ذاتى مخصوصا عتبهٔ پادشاهى يه بعث واعزام وبرادرلرينه صحابت يورلمامق شرطيله (اق شهر) و (بك شهرى) قضالرينى دولت عليه يه ترك ايده جكنى مبعوث مشار اليه واسطه سيله عرض واعلام ايتدى .

اسحق بكك شو معروضى نزد شاهانه ده قرين قبول اوله ميوب جناب فاتح اسحق بكه چاوش باشى (احمد بك) سفارتيله شووجهله برجواب كوندردى [پيشكن ايتمك ايستديككز محللر الى ابتدا دولت عليه نك مبايعهٔ شرعيه

صورتیله داخل سلك ملكی اولدیغی کبی اخیرا دخی دفعاتله حربا وجبرا ضبط ایدلمش یرلردر . اکرچه برادرلریکزك تسلطندن امین اولمق ایسترسه کز (چهار شنبه صوبی) حد فاصل اعتبار اولنه‌رق بروجانبی سلطنت سنیه‌یه ترك اولنملیدر] .

چهارشنبه صوبی حدفاصل اعتباریله بروطرفلر دولت علیه‌یه ترك اولندیغی تقدیرده حکومت قرمانیه ایچ ایلی طرفنه منحصر قالمق لازم کله جکندن اسحق بك بوتکلیفی قبول ایتمدی .

ایتمدی اما بالاخره ایچ ایلده دخی ایاق طوتدیره‌مدی . چاوش باشی احمد بك قونیه دن جواب رد ال‌ه‌رق پای تخته عودت ایدنجه جناب فاتح پیر احمد بکی عساکر کلیه ایله قونیه اوزرینه سوق واعزام بیوردقلرندن پیر احمد بك دیار قرمانه دخول ایدرك ایچ ایل قصباتندن (ارمناك) ده اسحق بکله بالتقابل ظهوره کلان محاربه‌ده اسحق بك طاقمی پریشان ومنهزم و کندوسی فرار ایله اوزون حسن خان نزدینه عازم اولدی .

ویر احمد بك سایهٔ قدرتوایهٔ حضرت فاتحده تکرار حکومت قرمانیه یی قزاندی ٠

احمد بك اشبو لطف پادشاهی یه مقابل (آق شهر) (بك شهری) (ایلغین) وسائر بعض ممالکی سلطنت سنیه یه عرض وتسلیم ایلمش واز برمدت دولت علیه یه صادق قالمش ایسه ده اوده تك طورمیوب متعاقبا خنکاری اغضاب ایتدیکندن انجامی نافرجام و حکومت قرمانیه بوندن صکره چوق سورمیوب رهین حد ختام اولمشدر ٠ تفصیلی اشاغیده کله جکدر ٠

§

مجارلونك اوروپالو ایله اتفاقی وموره سفری

سلطنت سنیهٔ عثمانیه نك رفته رفته اوروپایه یایلمقده اولمسندن اوروپالولر ذاتا اورکمش اولدقلری حالده (موره) یی و (بوسنه) یی دخی استیلا ایتمسی اوزرینه بسبتون تلاشه دوشدکلرندن (سکز یوز التمش طقوز)

سنه‌سنده مجارلرایله وندکلووسائر اوروپا حکومتلرندن
بعضیلری دولت علیه‌علیهنه تکرار براتفاق خصمانه
عقد ایلدیلر .
تفصیلی شویله که :
وندیك‌دونتماسی (موره) اوزرینه یوریوب مقدما دولت
علیه طرفندن ضبط ایله هدم اولنسان وروم ایلی ایله
موره‌نیم جزیره‌سنك بینی فاصل بولنسان (کرمه)
حصارینی یکیدن انشاد وموره‌ده‌د ولت علیه یدینه
کچمش اولان محللری استردادایله عثمانلوبی اورادن
ابعاد ایتمك ومجار دولتی‌دخی (بوسنه) یی عثمانلودن
قورتاره‌ق صورتنده قرار ویردیلر .
بواتفاق‌اوزرینه مجار ووندیکلرك تشبثات وحرکاتی
حضرت فاتحك معلومی اولنجه بویله یکدیکرینه
مسافه‌جه معکوس ایکی طرفدن باش کوسترن ایکی
متفق دشمنك قنغیسنك مقابله ودفعی اقدم اولدیغی
واولانه طرفه کیدلمك‌مناسب اوله‌جغی مذاکره‌اولنه‌رق
— چونکه کرمه حصاری اعمار اولنوبده موره‌نك

مدخلی اعدا طرفندن قپادیلور ایسه - موره الدن چقمش اوله جغندن دشمن اورایه کلزدن اول موره جانبنه کیدلمك تنسیب اولدی .

بناء علی ذلك موکب همایون مؤخرا حرکت ایتمك اوزره وزیر اعظم محمود پاشا تدابیر سفریه یی اجرا وحدودده بولنان امرایه تعلیمات مقتضیه یی اعطا ایدرك طلیعه فرقه سیله موره یه عزیمت ایلدی .

لکن عساکر اسلامیه نك وصولندن اول فرنکلر موره یه چیقوب کرمه حصارینی تعمیر وتحکیم ایتدکدن صکره موره محافظی بولنان (سنان بك) قپامش اولدیغی (کورفوس) قلعه سنی محاصره ایلمشلر ایدی

سنان بك فناحالده صیقیلوب شاید برمدت دها تدافعی حرکتله محصور قاله جق اولسه قلعه یی فرنکلرك استیلا ایده جکنی اکلادیغندن خدعهٔ حربیه یولنه سلوك ایله بر کیجه یوز قدر کزیده عثمانلو دلاورینی بغتةً فرنکلر اوزرینه هجوم ایتدیردی .

فرنکلر قلعه خلقنك خارجه هجوم ایتمك احتمالنی هیچ

خاطرلرینه کتورمدکاری ووزیر اعظم اردوسنك قریب محله کلدیکی معلوملری او ادیغی جهتله کیجه لین اوزرلرینه کلان عسکرك صدر اعظم اردوسی اولدیغنه ذاهب اوله‌رق بواوهام ایله یوزقدر عساکر اسلامیه نك مدافعه سنه مقتدر اوله میوب منهزم وپریشان اولدیلر . محمود پاشا دخی بوارالق واصل اوله‌رق (کرمه) حصارینی باسهوله تسخیر وفرنکلری تعقیب وتدمیر ایتدیککندن بونلرك بقیة السیوفی کوج ایله سفینه‌لرینه بینوب صاوشدیلر .

محمود پاشا بومظفریتی درحال عتبهٔ پادشاهی یه عرض واعلام ایدنجه ارتق موره جانبنه عزیمت شاهانه یه لزوم قالمدیغندن مجارلونك بوسنه جهتنه تسلطنی منع ایتمك اوزره اردوی همایونك توجهی بوسنه یه تحویل اولندی .
صوفیه مرحله سنه مواصلت اثناسنده — موره‌دن منهزما فرار ایدن وندیك سفاینك اخذ انتقام قصدیله (مدللو) یی محاصره ایتدکاری — خبری ورود ایتمسیله جناب فاتح صوفیه ده باتوقف محمود پاشانك

سريعا كليبولی يه عزيمتله اورادن دونمای همايون ايله مدللونك امدادينه يتشمسنی امر واشعار بيورديلر .
محمود پاشا فرنكلری موره دن قاچردقدنصكره موره توابعندن اولوب اوز مانه قدر دشمن يدنده قلان (قارلی ايلی) ناحيه سنده (مسيری) (مسيراط) (اوندار) و (يلدوز) نام قلعه لری ودها سائر محللری فتح ايتمشيدی .
مدللو اوزرينه مأمور يتنه دائر طرف شاهانه دن شرفسنوح ايدن امری النجه موره نك اسباب محافظه سنی بالاكمال موره دن حركت وسير سريع ايله كليبولی اسكله سنه بالوصول دونمای همايونه كيروب مدللو جزيره سنه عزيمت ومواصلات ايلدی .
فرنكلر دونمای همايونك حركتنی خبر الدرق اولجه مدللويی براغوب صاوشمش اولدقلرندن پاشا جزيره نك استحكاماتنی تعمير وتجديد ايلدكدنصكره بالمعاوده صوفيه ده خاكپای شاهانه يه يوزسوردی .
بوسنه يه تجاوز ايدن مجارلو بوسنه دن يالكز (يايجه)

قلعه‌سنی استیلا ایدوب دیگر قلاع و ممالکه ظفر بوله‌مامه‌قسزین رجعت ایتمش اولدیغندن وایام شتا دخی حلول ایلمکده بولندیغندن بایجه قلعه‌سنك استردادینه سنهٔ آتیه‌ده باقلمق اوزره موکب شاهانه صوفیه‌دن پای تخته عودت ایلدی .

§

بوسنه سفری

مجارلونك بایجه قلعه‌سنی کچن سنه استیلا ایتمسی بوسنه قطعه‌سنی مخاطره‌یه‌دوشیردیکی جهتله بایجه‌نك تکرار استردادی لازم کلدیککندن اشبو (سکز یوز یتمش) سنه‌سی ربیع الاولنده جناب فاتح عساکر وافیه ایله بالذات بوسنه‌یه‌یوریوب بایجه‌یی محاصره‌یه‌یوردیلر . بایجه متین قلعه‌لردن بولنمق جهتیله محاصره امتداد کسب ایتمکله برابر مجارقرالی دخی پادشاهی بایجه‌نك محاصره‌سندن فراغت ایتدیرمك اوزره (صوه)

نهرندن مرورو (ایزونیق) قلعه‌سنك محاصره‌سنه ابتدار ایتدی .

حضرت فاتح بایجه‌نك حصر وتضییق خدمتنه امرادن منت زاده (محمدبك) ی براغوب کندولری ایزورنیقك دشمن محاصره‌سندن تخلیصی ضمننده اوطرفه توجه بیوردیلرسه‌ده ایزورنیقه کیده‌جك یوللر صعب المرور وخطرناك اوله‌رق ذات شاهانه‌لرینك اویله تهلکه‌لو محللره دخوللری مناسب اوله‌میه‌جغندن بو خدمته دخی وزیر اعظم محمود پاشا تعیین بیوریله‌رق کندولری صوفیه‌یه عودت ایتدیلر .

محمود پاشا بیان اولنان تهلکه‌لو یولره کیرمزدن اول قلعه‌نك حالنی اکلامق اوزره جاسوسلر کوندردی .

ایزورنیق قلعه‌سنده قدیم مستحفظلرندن ماعدا محاصره‌دن اولجه طرف پادشاهیدن بش یوز دلاور ایله کوندرلمش اولان میخال زاده (اسکندر) بك دخی

موجود اولوب بونلر دشمنی مدافعه‌ده سعی واقدام ودشمن طوپلرینك اچدیغی رخنه‌لری درحال سد وتحکیمه اهتمام ایدرلردی ٠

بونکله برابر مضایقه‌لری شدت بولمسیله درت کوزایله امداد ورودینه انتظار ایلرلردی ٠

موسم قیش اولوب اورالری پك شدید صوغوق اولمق ملابسه‌سیله محاصرلر کیجه‌لری زمنکاره صوقولدقلرندن وزیر اعظمك کوندردیکی جاسوسلر بر کیجه قلعه‌نك دیوارینه یناشوب محصورلر ایله بالمکالمه پاشانك قریبا کله‌جکنی تبشیر ایدرك عودت وقلعه‌نك هنوز عثمانلو سنجاغی التنده اولدیغنی پاشایه عرض وحکایت ایتملریله وزیر صائب التدبیر میخال‌زاده (علی بك) ی برفرقه ایله ایلرویه کوندروب کندوسیده هیئت اردو ایله حرکت ایتدی ٠

محاصرلر جاسوسلرك قلعه خلقیله کیجه وقوع‌بولان مکالمه‌لرینی ووزیر اعظمك امداده کلمکده اولدیغنی مؤخرا تحقیق ایتمش اولملرینه مبنی ایجاب ایدن یوالره

عسكر تعبيه‌سيله مقابله‌يه حاضر لنمشلرسه‌ده انلركده امتداد محاصره‌دن و تأثيرات شتادن حاللرى فنالشمش اولديغندن امداد كلمشندن خوف و دهشته دوشديلر .

ميخال زاده فرقه‌سى دشمنك يوللره تعبيه ايتديكى قوللرك اوزرلرينه اوغرايوب دشمن بونلرى بردن بره وزير اعظم اردوسى ظنيله دوچار خشيت وخلجان وكيروسين كيرى قرال اردوسنه قدرشتابان اولدقلرندن بونلرك تلاشى قراليده اضافه ايدرك قوجه انكروس اردوسى — وزير اعظم اردوسيله دكل — ميخال زاده‌نك كوچك برفرقه‌سيله بيله چار پشمغه ميدان بوله‌مامقسزين كندولكلرندن پريشان والات و مهمات حربيه‌لرينى اوراجقده تركله سمت فراره پويان اولدى .

ميخال زاده‌على بك دشمنك فرارينى مشاهده ايدنجه پاشايه تبشير كيفيتله برابر قلعه پيشكاهنه قوشه‌رق اعدانك مهمات متروكه‌سنك ضبط واغتنامنه كيرشدى .

وزیر اعظم دخی متعاقباً یتیشه رك دشمنك تعقیبنه مسارعت کوسترمسیله عثمانلو قهرمانلری مجارلری قیره قیره صوه نهرینه قدر قوووب دشمنك قلیجدن قورتیلانلرینی دخی نهره دوکدیلر ٭

بو وقعه ده عثمانلو یدینه کلی غنایم واسرا کچمشدر ٭ مجار قرالی عسکرجه ومهماتجه ضایعات عظیمه یه اوغرادیغی حالده بیك زحمت وکمال رزالت ایله وطننه رجعت، ووزیر ظفر سمیر ایسه موفقاً حضور پادشاهی یه عودت ایلمشدر ٭

§

آرناودلغه سفر همایون

مجارلوك وونديكلرك يوقاريده بيان اولنان حركات خصمانه لرندن قوت الەرق ارنودلر دخی دائرهٔ اطاعتدن چیقەرق جوارلرنده بولنان ممالك شاهانه یه ایصال خساراته جسارت ایتمش اولدقلرندن بونلرکده اجرای جزای سزالری ضمننده (سکز یوز یتمش بر) سنه سی

بهارنده جناب فاتح ارنودلغه بالذات اختیار سفر بیوردیلر ·

موکب همایون (مناستر) صحراسنده نصب خیام سطوت ایدرك شهریار جلادت شعار ارناودلغك لازم کلان محللرینه فرقه‌لر سوق وتسریب وارناود عاصیلرینی لایقیله تأدیب ایله اثر عصیانی امحا واورالرك دوام امنیتیچون (ایلبصان) قلعه‌سنی انشا ایتدکدنصکره ادرنه پای تختنه عودت ایلدیلر ·

فقط : ارنود رؤساسندن مشهور (اسکندر) ك موکب همایونك عودتنی متعاقب تکرار رفع لوای عصیان و (قالقاندلن) یایلاقلرنده بولنان رعایانك اغنامنی غصب وتالان ایتمکله برابر ایلبصان قلعه‌سنی حصر وتضییق وقصبه‌سنی دخی تاراج ایتدی ·

اسکندرك شو حرکتی اوزرینه ارناودلغه ینه تصمیم سفر همایون اولنه‌رق ایام شتا چیقدقدنصکره (سکز یوز یتمش ایکی) سنه‌سنده موکب شهریاری تکرار ارناودلغه توجه ایلدی ·

اسكندر بك سطوت همايونه قارشو طوره‌میوب فرار ایتمش اولدیغندن بوسفر زیر تصرفنده اولان مملکتلر ایکی سنجاغه بالتقسیم بندکان دولتدن برر ذاته توجیه وتفویض اولندی ·

عصاتدن خیلی نفوس شمشیر مجازاتدن کچیرلدی· واسکندر بکك بعدما عصیان اقتداری‌نی کسب ایده‌میه‌جکی صورتده یووه‌سی طاغیدلدی

او اثناده روم ایلنده شدتلی طاعون خسته‌لغی پیدا اولدیغندن فاتح شهرلره اوغرامقسزین قره‌دکز سواحلنه اینه‌رك ایام شتا حلولنه قدر اورالرده هواسی لطیف محللرده امرار وقت ایله طاعونك شدتی کچنجه (ایدوس) طریقیله استانبول تختکاهنی تشریف بیوردیلر·

§

ینه قرمان سفری

همت مخصوصهٔ شاهانه ایله بیوك برادری اسحق بکه

غلبه ایدرك قرمان حكومتنه مالك اولان (پیراحمد بك) مسند حكومتده براز كسب استقلال ایدنجه طبیعت ردیهٔ ذاتیه‌سی ایجابنجه راحت طوره‌میوب ممالك محروسهٔ شاهانه‌یه تجاوزه واضرار عبادالله‌ه باشلادیغندن و (مرعش) و (البستان) جهتلرینك حكمداری ذوالقدر زاده (شهسوار بك) دخی بوارالق اطاعتسزلك كوسترمكده اولدیغندن وحضرت فاتحك اك بیوك افكار كشور كشایلری ایسه اوزون حسن خانك دولت علیه علیهنه اولان نیات فاسده‌سی فعله كلمكسزین انك قهر وتنكیلی ماده‌سی اوله‌رق اناطولی جانبنده قرمان وذوالقدر اوغللری كبی هیچ بر وقت عهدلرنده طورماز رقیبلر موجود ایكن اوزون حسنله اوغراشمق مشكل اوله‌جغندن اولا اناطولی موانعدن تخلیه ایدلمك اوزره موكب همایون قرمانه توجه ایلدی .

پیراحمد بك پادشاهك توجه وحركتنی خبر النجه (لارنده) یه صاوشمش اولدیغندن پادشاه مظفر

سپاه بلامزاحم (قونیه) یی ضبط ایله کندولری قونیه‌ده شوکت ساز اقامت اوله‌رق وزیر اعظم محمود پاشایی اردوی همایونه سردار تعیینیله احمد بکك تدمیرینه مأمور بیوردیلر ·

محمود پاشا پیر احمد بکی لارنده‌ده صقشدیروب بینلرنده محاربات شدیده جریاننده‌صکره احمد بك فرار ایدرك قرمانلولر منهزم اولدیلر ·

وزیر اعظم قرمان رؤساسندن پك چوق آدملری دردست ایدرك حضور پادشاهی‌یه کوندروب قرمان اوغللری توابعندن (طورغود اوغللری) نی دخی اله کتورمك اوزره انلرك تحصن ایتدکلری (بلغار) طاغنه یوریدی ·

طورغود اوغللری پاشانك حرکتنی ایشتدکلری انده اووقت مصر حکومتنه تابع بولنان (طرسوس) شهرینه فرار والتجا ایتمش اولدقلرندن پاشا طورغود عشیرتنك بعض رؤساسنی درزنجیر ایدرك عتبهٔ شاهانه‌یه کتوردی ·

دارالسلطنت قسطنطينيه نك قديم يرلوسى بولنان روملرك اكثريسى وخصوصيله اصحاب فنون وصنايعى فتح اثناسنده طاغلمش اولديغندن هم استانبولك نفوسنى تكثيرايله اسباب عمرانى ومدنيتى اكمال اولنمق وهمده قرمان طرفنك قوتى ازالدلمق ايچون قونيه ولارنده شهرلرنده بولنان صنايع اربابنك استانبوله نقل خانه ايتديرلمسنى حضرت فاتح وزير اعظم محمود پاشايه امر وحواله بيورديلر ٠

محمود پاشا بو خدمتى معتدلانه ايفا ايتمكده ايكن كندوسنك خصماسندن (روم محمد پاشا) برصره بولوب كويا [صدر اعظم رشوت اخذيله اغنياى اهالى يى يرلرنده براغه‌رق فقرا طاقنى نقل خانه ايتديريور] بوللو پادشاهه عرض والقا ايتمسيله نقل خانه خدمتى روم محمد پاشايه تفويض ايدلدى ٠ ومحمود پاشا حقنده ذاتا بعض خصوصدن طولايى حاصل اولان اغبرار شاهانه بومسئله اوزرينه تزايد ايتدى ٠

محمد پاشا ايسه حرجنسز بر آدم اوله‌رق اهالينك

عمومنی استانبوله نقل ایتمك سوداسیله خلقی پك زیاده ازعاج ایدوب حتی (مولانا جلال الدین رومی قدس سره السامی) حضرتلرینك سلالهٔ طاهره‌لرندن امیر علی چلبی زاده (احمد چلبی) یی دخی استانبوله کوندرمش ومؤخراً فانحك مسموعی اولنجه چلبیٔ مشار الیهی معززاً وطننه اعاده بیورمشدر ٠

حضرت فاتح منوال مشروح اوزره قرمان اوغلنی تنکیل ایتمش اولدیغندن بلاد قرمانك ممالك محروسهٔ شاهانه‌لرینه ملحقیتنی اعلان ووالیلکنی شهزاده‌لری (سلطان مصطفی) حضرتلرینه توجیه وقرمان اوغللریله توابعنك بتون بتون کوکارینی کسمك وایچ ایل جانبنده بعض اولاد واتباع قرمانیه اداره‌لرنده قلان محللری ضبط ایتمك اوزره روم محمد پاشایی دخی عساکر کافیه ایله اوحوالی‌یه سردار تعیین ایدوب کندولری پای تختنه عودت بیوردیلر ٠

§

اشبو قرمان سفری عودتنده موکب همایون قره‌حصار مرحله‌سنده ایکن محمود پاشا مسند وزارت عظمادن

عزل ایله کندوسی ایچنده ایکن چادری باشنه ییقدیرلمش [*] اولدیغی مسطور صحایف تواریخدر ·

قرامان اوغللرندن اسحق بك مقدما اوزون حسنك نزدینه فرار ایدرك اورالرده وفات ایتمش و پیر احمد وقاسم بکلر آنفا بیان اولنان سفر همایوندنصکره برقاچ سنه‌لر دها دولت علیه ایله اوغراشمق سوداسنده بولنه‌رق روم محمد پاشا ومؤخرا انك اهالی‌یه پك زیاده ظلم واعتساف کوسترمسندن ناشی عزل وتنکیلیله یرینه تعیین بیوریلان (اسحق پاشا) ودها صکره (کدك احمد پاشا) ایله چند دفعه‌لر محاربه‌لری وقوعه کلمش ایسه‌ده هر دفعه‌سنده انواع نکبت ورزالته اوغرامشلردر · اشاغیده بحث اولنه‌جغی وجهله بو بکلر برارالق اوزون

---

[*] سفرلر اثناسنده ارکان دولتدن بری مغضوبا عزل اولندیغی وقت چادرینك طنابلری کسیلوب ییقدیرلمق اعصار سابقه اصولندندر ·

حسنی تحریك ایدرك اوزون حسنك وزیری (بکتاش اوغـلی عمر بك) و عمی زاده‌سی (یوسفجه میرزا) قوماندەلریله بلاد قرمانه سوق ایتدیکی ترکمان عسکری شهزاده سلطان مصطفـانك همتیله منهزم و پریشان وقرمان اوغلاری دخی ـ هر یوزدن قول وقنـادلری قیریلوب ـ بادیه پیمـای خذلان اولدیلر .

اکرچه پیراحمد اوزون حسن محار بهٔ مشهورەسندن صکره ینه ایج ایلنه صوقولەرق ملك موروثنه مالك اولمق ایچون بیهوده تهالك کوسترمش ایسـه ده طرف شاهانه‌دن تعیین بیوریلان کدك احمد پاشا کندوسنی صقشدیردیغندن اولادوعیالنی وکافهٔ اموالنی تسخیرینی محال حکمنده عد ایتدیکی (مینان) قلعه‌سنه قپایوب کندوسی طاغلره دوشمش واحمد پاشـا مذکور قلعه‌یی تدابیر حکیمانه ایله بالتسخیر احمد بکك اولاد وعیالنی ـ خاندان عالیٔ عثمـانی‌یه منتسب اولدقلری ایچون ـ معززاً درسعادته ایصال ایتمسیله احمد بك باشنی الەرق (طرسوسه) کتمش و برسـنه قدر کمال ضرورتله

اورالرده امرار وقت ایدرك نهایت ترك جداکاه فنا ایلمشدر

پیر احمد بك اولاد وعیالی یوسف بك نام ادمیله مینان قلعه سنه قپادیغی زمان کندوسی جبال رفیعه یه صعود ایدرك قلعه نك دست عثمانیانه چوب چکدیکنی اکلامق ایچون اره صره یوکسك بر طاغك باشندن باقارمش . برکون ینه معتادی اوزره معهود طاغك باشنه چیقه رق مینان قلعه سنده عثمانلی سنجاغنی کورنجه [ملك ومالم واولاد وعیالم دشمنك النه کیردکدن صکره بکا ده بو حیاتك لزومی یوقدر] دیه رك کندوسنی طاغدن اشاغی پرتاب ایتمش ایسه ده بحکمة اله تعالی طاغك بوکرنده بر اغاجه تصادف ایله البسه سندن اغاجه اصیلوب قالدیغنی یانده کی تبعه سی کورنجه نصلسه خیا تخلیص ایتمشلر .

احمد بك بو فلاکتدن بر مدت خسته یاته رق بعد الافاقه طرسوسه صاوشمش اولدیغی حکایه اولنور .

بدایت ظهور دولت عثمانیه‌دنبرو آل عثمانه افراط اوزره رقابت وعداوت کوسترن قرمان اوغلی خاندانی اپشته بو دفعه فاتحك همت جهانکیرانه‌سیله محو ومنقرض اولمشدر .

« مأخذمز بولنان تاریخلر قرمان اوغللرینك شهزاده سلطان مصطفانك قرمان ولایتنه تعییننده‌ن صکره وقوعات اخیره‌لرینی ایری ایری تفصیل ایتمشلرسه‌ده حکومت قرمانیه‌نك مرکزی اولان قونیه‌نك اداره‌ٔ مستقله‌ٔ سلطنت سنیه‌یه دخولندن صکره قرمان اوغللرینك حکمدارلق عنواننه یاقشور پرونقلری قالمیوب ایچ ایل طرفلرنده وکوشه‌ده بوجاقده برمدتجك ظهوره کتوردکاری متلاشیانه حرکتلری دولت علیه‌نك اختلالات داخلیه‌سی قبیلندن اولدیغندن بز اویله اوفق تفك حادثه‌لرك تفصیلندن صرف نظرله بوقارده‌کی اجمالمزله اکتفا ایلدك .

§

وندیك دونماسنك اینوسی استیلاسی

اوزرینه اغریبوز سفری

پادشاه فلك بارگاهك قرمان سفرندن درسعادته عودتلری اثناده وندیكلونك التمش پاره سفاین حربیه ایله (اینوس) ی بالاستیلا قاضیٔ بلده ایله برطاقم اهالیٔ اسلامیه یی گرفتار قید اسارت واوحوالی یه ایصال انواع خسارت ایتدیکی خبر موحشی واصل اولمسیله اق دکز بوغازینك واوطرفده بولنان ممالك شاهانه نك کید اعدادن محافظه سیله برابر وندیكلونك زیر تصرفنده اولان (اغریبوز) اوزرینه قرارلشدیریلان سفر همایون ایچون سواحل ولیمانلرده کی سفاین دولت علیه یی جلب وجمع ایتمك اوزره وزیر اعظم سابق محمود پاشا کالیپولی یه تعیین واعزام وعساکر اسلامیه نك طوپلانمسی دخی لازم کلنلره امر واعلام بیورلدی .

محمود پاشا فرمان پادشاهی موجبنجه کالیپولی یه عزیمت

وتدارکات سفریه‌یی اکمال ایله (سکز یوز یمش اوچ) سنه‌سی اوائلنده یوز پاره‌دن زیاده سفاین ایله موره اوزرینه یوریوب وموکب همایون دخی برّاً توجه ایدوب (اغریبوز) قلعه‌سی دریادن وقره‌دن محاصره ایدلدی .

اقدمجه اینوسی استیلا ایدن وندیك امیرالی (نیقوله قانل) سکسان قطعه سفاین حربیهٔ متنوعه ایله کلوب دونمای همایونه تعرض ایتمك ایستدیسه‌ده اچقدن اچیغه کوزینه کسدیره‌مدیکندن و بواره‌لق عساکر اسلامیه‌نك اوچ کون صکره قلعه‌یه یوریش ایده‌جکلرینی تحقیق ایتدیکندن جنود اسلامیه یوریش غائله‌سنده ایکن کندوسیده بغتةً دونمای همایونی چارپمق تصور یله فرصت کوزتمکه باشلادی .

امیرالك بو تصوری جناب فاتح طرفندن استکشاف اولندرق فی الحقیقه یوریش اثناسنده دشمن دونماسی دونمای همایونه تعرض ایده‌جك اولورسه یوریشدن

برقانده اوله میه جغندن ماعدا مضرت دخی کوریله جکندن یوریش ایچون قرارلشدیریلان کونك حلولی بکلنلمیه رك همان برصباح عساکر اسلامیه درون قلعه یه هجوم ایتدیرلدی .

عثمانلو دلاورلری احراز مثوبات جهاد وشهادت واستحصال مال غنیمت شوقیله اولدقلرینه قالدقلرینه باقیوب دال قلیج ایچرویه آتلمش واوکلرینه کلان اعدایی شمشیر جلادتله دوغرامش اولدقلرندن وقت زواله سورمیوب مملکت تماماً تسخیر اولندی .

دشمن دونناسی عثمانلی سنجاقلرینك اغریبوز قلعه‌سی برجلرنده تموجنی کورنجه کندولریده دونتمای همایونك صدمه‌سنه اوغرامامق ایچون پلاس پاندراس فرار یولنی الدیلر .

اغریبوز قلعه‌سنك قارشوسنده بولنان کوچك برجزیره ده واقع (قزل حصار) نام قلعه دخی بوصره ده تسخیر اولنوب بوراده دشمنك نقود کلیه سی اله کچیرلمسیله خزینهٔ خاصهٔ شاهانه ایچون ضبط اولندی .

پادشاه اسکندر سپاه اغزبوز قلعه‌سنك محاربه‌دن خراب اولان محللرینی تعمیر ومحافظه واداره‌سنه عائد تدابیری اتخاذ ایتدکدنصکره مقر سلطنت سنیه‌یه عودت بیورمشلردر .

§

اشبو (سکز یوز یتمش اوچ) سنه‌سنده شهزادکاندن (جم سلطان) اون‌یاشنده اولدیغی حالده قسطمونی ولایتنه تعیین بیورلمشدر .

حضرت فاتح بیان اولنان اغزبوز سفرندنصکره اوزون حسن وقعه‌سنه قدر درت بش سنه‌لر بالذات برطرفه سفر ایتمیوب درسعادتده انشای مدارس علمیه وتأسیس مبانیٔ عدلیه ومدنیه ایله اشتغال بیورمشلردر .

شاه ایران اوزون حسن خان وقعه‌سی

اق قیونلیٔ ترکمانی امراسندن اولوب یاوریٔ طالع ایله شرق حکمدارلرینه وخصوصیله قره قیونلو

سرداری قره یوسف اوغلی (جهـان شاه میرزا) و تیمورلنك احفـادندن (سـلطان ابو سعید میرزا) کبی نامدار شاهلره غلبه ایله ممالك ایران و کردسـتان وازربایجـانه بالاسـتقلال حکمران اولان (بایندری اوزون حسن خان) یوقاریلرده دخی بیان اولندیغی وجهله ممـالك محروسـهٔ شاهانه یه دیده دوز طمع اولەرق اقلیم رومده بولنـان اوفق تفك حکومتـلره معاونت کوسترەکله دولت علیه یی اضعافه چالیشوردی بو قبیـلدن اولەرق قرمان اوغـلی پیر احمد وقاسـم بکلرك کندوسـنه دخالتلری اوزر ینـه انلری ملك موروثلر ینه مالك ایتمك بهـانەسیله وز یری (بکتاش اوغلی امیرعمر) وعمی زادەسی (یوسفجه میرزا) قوماندەلر یله ممالك محروسه یه عساکر کلیەسوق ایدرك (توقاد) شـهر ینی احراق بالنـارو (قیصریه) وحوالیسنی انواع مظـالم ایله اضراراتیدرد کدنصکره امیرعمری قیصریەدن کیرو یه الدیروب یوسفجه میرزایی قرمان اوغلار یله برلکده اون بیك مقـداری ترکمان سواریسیله ممالك قرمانه صالدردی ٭

ایشته بو سببلردن ناشی حضرت شهریار معدلت شعارك اوزون حسن حقنده کین و غضبلری اشتداد ایدرك (سکز یوز یتمش یدی) سنه سنده شرق سفری نیتیله اوتاغ همایونلرینی (اسکداره) قوردیروب صنوف عساکر عثمانیه نك تجمعنی فرمان واعلان بیوردیلر .

وکلیبولی محافظی بولنان محمود پاشایی ثانیا مقام وزارت عظمایه تعیین ایله تدابیر سفریه نك سرعت اتخاذینی اکا حواله ایتدیلر .

فاتح اولا قرمان ولایتنه مسلط اولان یوسفجه میرزایی استیصال ایتمك اوزره قرمانه عزیمت ایلمك نیتنده بولندیلر سه ده موسم شتانك تقربی جهتیله بوسنه اغر اردو ایله قرمانه کیدیلوبده اوراده اوزون حسن اوزرینه وارلمق قابل اوله میه جغنی و یوسفجه میرزانك دفع وتدمیری برفرقهٔ مفرزه سوقیله دخی حصوله کله جکنی وموسم بهاره قدر موکب شاهانه درسعادتدن حرکت ایتمیوب اووقته دکین اردوی همایونك اکمال نقصانیله اشتغال ایدلمسی مناسب اوله جغنی محمود پاشا عرض

ورأى ايتمش اولديغندن بو اره‌لق قره حصار صاحبه كلوبده امره منتظر اولان قرمان واليسى شهزاده سلطان مصطفانك معيتنه روم ايلى وانا طولى بكلربكيلرى فرقه‌لريله برابر تعيين اولنه‌رق يوسفجه ميرزا طاقمنك تنكيلى شهزاده سلطان مصطفايه اراده بيورلدى ·

شهزاده‌ٔ عالى تبار سوق اولنان عساكر عثمانيه‌يى بالاستصحاب (قيرايلى) قضاسنده يوسفجه ميرزايى صقشديروب در جنك اول تركمانلرى تارمار ويوسفجه ميرزا ايله قرنداشلرى (زينل) (عمر) و (مظفر) ميرزالرى و دها بعض تركمان رؤساسنى زنجير اسارته كرفتار ايدرك حضور پادشاهى‌يه كوندردى ·

بواون بيك تركمان سواريسنك انجق عشرى مقدارى قورتيله بيلوب ديكرلرى قليجدن كچدى ·

پير احمدبك بنه اوزون حسن خان نزدينه قاچه‌رق

قاسم بك دخی ایچ ایلنه فرار ایله (سلفکه) قلعه سنی محافظسز بولوب اورایه قپاندی .

شهزاده سلطان مصطفانك شو مأموریتنه دائر طرف شاهانه دن شهزاده یه - ویوسفچه میرزانك نه صورتله بوزولوب طوتلدیغنی شامل شهزادهٔ مشار الیه جانبندن حضور شهریاری‌یه یازیلان نامه‌لر (٣) وَ(٤) رقملریله ذیل جلده علاوه اولنور .

شهریار صاحب‌شوکت موسم بهار حلولنه قدر اسکدارده سفر برهیئتنده اوتاق نشین جلادت اوله‌رق بواره‌ده اوزون حسندن خصمانه غلبه ایتدیکنه دائر متفاخرانه برنامه کلمسیله بوکا جوابا یازیلان نامهٔ همایون ایله اعلان حرب اولندی .

بونامه‌لرك صورتلری دخی (٥) و (٦) رقملریله تذییل ایدیلور .

(سکز یوز یتمش سکز) سنه‌سی شوال شریفنده موسم بهار ایرشمسیله موکب همایون اسکداردن حرکت ایدوب بروسه (یکی شهرنده) روم ایلی عسکری

و (بکبازاری) مرحله سنده قرمان والیسی شهزاده سلطان مصطفی و (قازآباد) صحراسنده اماسیه والیسی شهزاده سلطان بایزید حضرتی موکب همایونه التحاق ایتدیلر ٠

اردوی همایونك مجموعی (یوز بیك) قدر صنوف عسکریه‌دن عبارت ایدی ٠

پادشاه رزم آشنا قازآباد اوواسنده عساکر مجتمعه‌یی میمنه میسره قاعده‌سی اوزره ترتیب ایدرك شهزاده سلطان بایزیدی روم ایلی بکلر بکیسی (خاص مراد) دینیلان مراد پاشا ایله برابر صاغ جناحه و سلطان مصطفایی دخی اناطولی بکلر بکیسی داود پاشا ایله صول جناحه تعیین ایلیوب اورادن (ترجان) صحراسنه حرکت ایلدیلر ٠

اثنای راهده اقنجی قوانه سردار تعیین اولنان میخال زاده (علی بك) ایلرولیوب توقادك انتقامی اولمق اوزره اوزون حسنك زیر حکومتنده بولنان (کماخ) نواحیسنی سراپا غارت واورالرده مسکون ارمنی طائفه‌سنی کرفتار قید اسارت ایتدی ٠

اوزون حسن پادشاهك مكمل اردو ايله حركتندن خبردار اولارق اوده جمع عساكركليه ايله نهر فراتك اوته طرفنده كى جبال رفيعه يه ارقه ويروب اردوى همايونه منتظر اولدى .

موكب شاهانه دشمنك جميتگاهنه تقرب ايلديكده پادشاه روم ايلى بكلر بكيسى مراد پاشايى طليعه اوله‌رق ايلرويه سوق ايله برابر — مراد پاشا كنج بر بهادر اولوب كنجلكى وتجربه‌سزلكى مناسبتيله شايد كندى قوتندن زياده بر دشمن عسكرينه چارپارده موجب تأسف بر حال وقوعه كلور — مطالعه‌سيله مشاراليهى كوزه‌دوب ايجابنه كوره حركاتنى تعديل وتهورانه اظهار شجاعتدن منع ايتمك اوزره ارقه‌سندن وزير اعظم محمود پاشايى دخى اعزام بيورديلر .

مراد پاشا فى الحقيقه سرعت تام ايله نهر فرات كنارينه واروب دشمنك ازلغنى چوقلغنى قطعا تحقيق وتجسس ايتمكسزين حسن خانك اردوسى اوزرينه هجوم ايلك اوزره فراتدن كچمك صددنده ايكن محمود پاشا

یتیشه‌رك دشمنك قوتی لایقیله اكلاشلمدقجه ایلرویه چیقماسنی واولدیغی یرده توقف ایلمسنی نصیحت ایلدی .
لكن مراد پاشا كوزینی دالدن بوداقدن اسیركه‌مز برمرد نوجوان بی ازما وولی نعمتنك دها زیاده توجهنه مظهر اولمق ایچون بویله صره‌لرده شان قزانمغه شیدا اولدیغندن وزیر اعظمك تعلیماتنه قولاق اصمیوب همان زیر قوماندهسنده‌كی روم ایلی بهادرلریله نهرك اوته یقه‌سنه مرور ایله دشمنك بولندیغی موقعه طوغری الغار ایتدی .
اقنجی قولی قوماندانی علی بك دشمنك جمعیت عظیمه ایله كمین فرصتده مهیا اولدیغنی كورمسندن طولایی بواره‌لق كمال تلاشله رجعت ایدرك محمود پاشایه بیان حال ایتمش اولدیغندن محمود پاشا مخصوص ادملر قوشدیروب مراد پاشانك كیرو دونمسنی تكرار اخطار ایلدیسه‌ده مراد پاشا وزیر اعظمك اخطاراتنی كویا كندوسنك نام قزانمسنی چكه‌میورظنیله غرضه حمل ایله‌یه‌ رك اصغا ایتمدی .

ایتمدی اما حیفا که هم کندوسنك همده برچوق کزیده بهادرلرك تلفنه سبب اولدی .

دشمن ایسه مراد پاشانك هجومنی خبر الەرق اولجه رهکذرینه موقع موقع عسکر تعیین ایتمشیدی .

مراد پاشا یاقلاشنجه حسن خان جزئی برعسکر قارشولادوب انی دخی ساخته رجعتله کیرویه المش اولدیغندن مراد پاشا بوفرقهٔ جزئیه نك ساخته فرارینه الدانەرق وانی تعقیب ایدرك اوزون حسنك اردوسنك موقعنه قدر صوقولدی .

بوحالده کیروسنده و بوصوده اولان دشمن فرقەلری میدانه چیقوب اوزون حسن دخی عموم اردوسیله ایلرویه کلوب مراد پاشایی اوتەیه الدیلر . ونهر فراتك کچیدلرینی دخی باغلدیلر .

مراد پاشا ارتق نجاتدن مأیوس اولدیغی حالده فداکارانه محاربەیه کیریشەرك اکرچه کندوسی ورفاقتندەکی عثمانلی دلاورلری نهایت درجەیه قدر ابراز بسالت ودشمندن پك چوق نفوسی کشتهٔ شمشیر

جلادت ایتمشلرسه‌ده نه‌فائده که دشمنك کثرتی مناسبتیله
باش ایده‌مدکلرندن مراد پاشا و برطاقم نامدار امرا
بونجه عساکر عثمانیه ایله برابر تلف ومشاهیر امرادن
طورخان بك زاده (عمر بك) (حاجی بك)
وروم ایلی دفترداری (احمد چلبی) اسیر اولدیلر.
مرویدرکه :
اوزون حسن نشئهٔ غالبیتله عمر بکی حضورینه جلب ایله
[عثمانلی عسکرینك الك کزیده‌سی روم ایلی طاقمی
ایدی , ایشته انلری بیتیردم , ارتق بوندنصکره تخت
روم بنمدر اویله دکلمی ؟] یوللو عمر بکه مغرورانه
خطاب ایدنجه عمر بك دخی [خانم - تلف ایتدیکم
دیدیککز روم ایلی طاقمی پادشاهمك عموم عسکرینه
نسبتله دریادن برقطره کبیدر , بونلرك اکسلمسیله قوت
وشوکت عثمانیه‌یه نه‌نقیصه عارض اولور ؟ پادشاهك
مراد پاشا و بنم کبی دها یوز بیك بنده‌سی واردر.]
کبی متجلدانه رد جواب ایله اوزون حسنك کبر و
عظمتنه طوقندیغندن اوزون حسن فوق العاده
حدتلنمش .

عمر بك جاننك تهلكه يه دوشديكنی كورنجه تكرار سوزه كله رك [بنم بويله كستاخانه سوزلرمدن خان حضرتلرينك خاطرلرينه غبار ملال قونمسون كه ولی نعمتم حقنده حسن تعبير ايله ادارهٔ كلام ايتمك بورجمدر , اما انصاف جهه سی بودر كه سلطان محمدك كزيدهٔ عسكريسی تلف اولدی , ارتق جناب خانلرينه قارشو قويمغه اقتداری قالمدی .] ديه رك اوزون حسنك نخوتنه موافق مقالات بر مشحذانه ايراديله نفسنی قتلدن تخليص ايلمشدر .

صدديمزه كله لم :

مراد پاشا فرقه سنك منوال مشروح اوزره منهزم و منعدم اولديغی جناب فاتحك مسموعی اولدقده پك زياده متأثر اوله رق داعيهٔ انتقام كندولرينی بی صبر و آرام ايتديكندن همان اردوی همايونلرينی قالديروب و سرعت سيرايله التی كون بلا توقف يورييوب سنهٔ مزبوره (ربيع الاولنك اون التنجی) كونی (اوج اغزلی) نام موقعه بالوصول اورايه اوتاغ همايون قورلمق ايستنلديكی حالده (اوتلق بلی)

دیلان بر تپه دن دشمنك بر فرقه‌سی ظهور ایتمسیله اقامت افکارندن صرف نظرله ایلرویه حرکت بیوردیلر ·
دشمنك تپه‌دن کورینان فرقه‌سی (کافراسحق) نام سردارك طاقی اوله‌رق بونلر داود پاشا قوانده‌کی عساکر عثمانیه نك بر حمله‌سیله منهزم و پریشان اولدیسه‌ده حسن خانك بیوك اردوسیده کورلدی ·
خلاصه : طرفین ترتیب صفوف ایدرك خونریزانه محاربه‌یه کیرشدی ·
دشمنك صاغ قول قوماندانی اولان حسن خانك کوچك اوغلی (میرزا کور زینل) بزم صول قول قوماندانی (سلطان مصطفی) مقابله‌سنه مصادف اولمسیله بوقولده بولنان شیر بیشهٔ وغا اناطولی بکلر بکیسی دواد پاشا دشمن اوزرینه هجوم والغار واعدانك صاغ جناحنی تارمار ایتدیکی صره‌ده میرزا زینل بزم (عزب) طاقمنك اورته‌سنه دوشمسیله عزبلر اغاسی (محمود اغا) درحال زینلك باشنی کوب سلطان مصطفی

حضورینه واورادن دخی حضور پادشاهی یه ایصال ایدلدی .

اردوی همایونك صاغ قولی قوماندانی سلطان بایزید دخی اولا دشمنك قلبگاهنه وصکره کدك احمد پاشانك تدبیروتعریفیله صول قولنه هجوم کوستروب وعثمانلی قهرمانلری صاغدن صولدن اعدای دولته قلیج اوشوروب اردوی همایونك قلبگاهی که بالذات پادشاهك قوماندهسنده وپیشگاهنده بولنان تفنك انداز پیاده یکیچری دلاورلرندن وقپو قوللری دینیلان سواری بلوکلرندن وسائر کزیده صنوف عسکریهدن مرکب اورته قول دیمکدر . بوقولدن هنوز براغز اوتی قالقماش وبرنفر بیله النی قلیجه اورماش ایکن دشمنك عموم اردوسی هیئتنده انهزام اثرلری بلوردی .

بوحالدهدخی فاتح اورته قولی ایلرویه سوروب اوزون حسن قلبگاه اردوی همایونك کمال سطوتله حرکتنی کورنجه ــ بوبله طاروقتلرده کندوسنك جان قورتاران .

قیرآتنه سوار — ورهنورد سمت فرار اولمسیله اردوسی کلیا
منهزم و پریشان ونتیجه کلهلر میدان حربده غلطان اولدی ·
دارای عجمك بالجمله اسباب دارات وحشمتی میدانده
قالهرق عساکر عثمانیه یغمالشدی ·

« حسن خانك یاننده قرمان اوغلی اسحق بك دخی
موجود اولدیغی حالده انکله فراره متعلق ابیات واشعار
سویلشهرك برکونده اوج کونلك یول قطع ایتمش
اولدقلری مرویدر · »

جناب فاتح اشبو مظفریت جلیله نك شکرانهسی اولمق
اوزره [جمیع عبید ومالیکم احرار اولسون] کلامیله
عندالحساب تحت رق وتملکارنده بولنان (قرق بیك)
کوله وجاریهیی ازاد ایتدکاری مثلو بو سفر همایونده
(سپاه) طاقنك خزینهٔ جلیلهدن استقراض [*]

[*] سپاه، وزعما طاقنك سفر وحاضرده خزینهدن بر کون
معاش وتعییناتلری اولمیوب بونلر کندی تیمارلری حاصلاتیله
کچنورلر وفقط سفرلر اثناسنده خرجلقلری قالمادقجه موءخرا
اودهمك اوزره خزینهدن قرضا اقچه الورلردی ·

التمش اولدقلری (یوز بیوك اقچهٔ عثمانی) بی هبه بیورمشلردر .

پادشاه ظفرا کتناه اوچ کون محل حربده اقامتله حسن خان عسکرندن اسیر ایدیلنلری تفتیش ایدرك بونلرك ایچنده نقدر آق قیونلی ترکمانی بولندیسه جمله سنی طعمهٔ تیغ مریخ نهاد وقره قیونلی طاقنی ازاد ایتدکلری کبی علما واهل صنعت زمرهسنی معززاً استانبوله نقل ایتمشلردر .

برده حرب اثناسنده قتل اولنانلردن ماعدا اق قیونلی ترکمانلرندن اوچ بیك نفراسرا مقیداً موکب همایون ایله برابر کوتوریلوب هر مرحله ده دردر یوز نفرینك بیونلری اوردیلهرق سلطنت سنیه یه عداوت کوسترنلر ایچون عبرت مؤثره کوسترلمشدر .

خاطره

قنغی دولت وملتده اولورایسه اولسون هر صنف تبعه ‌نك هرحال وحرکاتنده متبوعلرینه مطاوعت

ومتابعت ایتملری ضروری بولنق قاعده‌سنه نظراً اوزون حسنن حضرت فاتح ایله محاربه ایتمکده حقلیمیدی؟ دکلمیدی؟ افراد تبعه وعسکریه‌سی هیچ ملاحظه ایتمکسزین اوزون حسنه مطاوعته مجبور اولمش اوله‌جقلرندن اق قیونلو ترکمانلرندن بعدالمحاربه اله کچنلرك قتللری ماده‌سی حقسزکبی کورینورسه‌ده اووقتك پولتیقه‌سنجه بومسئله‌ده کیم بیلور نه فائدهٔ سیاسیه مطالعه ایدلمشدر ·

نه ایسه موکب همایون ترجان صحراسندن حرکت ومقر سلطنت قسطنطینیه‌یه متوجهاً عودتله قره حصار شرقی‌یه مواصلتنده قره حصار حاکمی بولنان (داراب بك) پادشاهی استقبال ایدرك قلعه‌نك تسلیمنه مسارعت وعرض اطاعت وعبودیت ایتمسیله قره حصار ضبط اولنوب داراب بکه (چرمن) سنجاغی توجیه واحسان ایدلدی ·

اشبو قره حصار قلعه‌سی قلاع منیعهٔ طبیعه‌دن اوله‌رق فتح وتسخیری دولتجه اهم بولندیغندن موکب

همايون اوزون حسن اوزرينــه كيدركن وزيراعظم محمود پاشا ــ اوزون حسنى قوو بده عسكرى يورمقدن ايسه قره حصــارك محاصره وتسخيرى دهــا مناسب اولديغنى ــ ومحــاصره اثناســنده بالطبع حسن خان محافظه وتخليص ملك قيديله اردوى همايونك اوزرينه كله جكندن اوحالده دشمن يقينه كتيرلمش اوله جغنى ــ پادشاهه عرض ايتدكده حضرت فاتح اظهار چين جبين غضب ايله [برقلعــه تسخيرى ايچون كلــدك دشمنى قهر وتدمير ايچون كلدك] ديه رك محمود پاشانك رأينى تزييف ايتمشيدى .

ميدان محار بهسنده خان اردوسنك انهزامنك ايرتسى كونى دخى فاتح حســن خانك تعقيب اولنمســنى اراده وآرزو ومخصوصاً عقد ديوان مشورتله بوبابده اركانك رأيلرينى جستجو ايتــدكده جمله اركان پادشــاهك شو ارزوسنى تصويب ايتدكلرى حالده محمود پاشا ايراد ادلۀ عقليــه ونقليه ايله تعقيب مادهســنك بطلاننى اثبات ايدرك فاتحى اوافكاردن كچيرمشيدى .

محمود پاشانك بويله مراد شاهانه‌يه مخالف صورتده تدبيرلر يني رقيبلرى اوزون حسنه طرفدارلق رنكنده كوسترملرندن ناشى حضرت فاتحك محمود پاشا حقنده اولان توجه واعتمادلرى منسلب اوله‌رق استانبوله مواصلت همايون عقبنده محمود پاشا انداخته‌ٔ كنج خمول وقريبا بيان اوله‌جغى وجهله بيچاره الٔكره مقتول اولمشدر .

دوه‌لو حصارك فتحى وشهزاده سلطان مصطفانك ارتحالى

قرمان واليسى شهزاده سلطان مصطفى قرمان اوغللرى امراسى بقيه‌سندن (اتمجه بك) نام بككك يد محافظه‌سنده قلان (دوه‌لو حصار) نام قلعه‌نك تسخيرينى مراد ايدرك فقط كندولرى براز منحرف المزاج بولندقلرى جهتله بالذات كيده‌ميوب (سكز يوز يتمش طقوز)

سنه‌سنده (نیکده) محافظی (قوجی) بکی عساکر کافیه ایله دوه‌لونك حصر واستیلاسنه مأمور بیورمشلر ایدی .

قوجی بك دوه‌لو حصارك اوکنه واروب قلعه‌نك تسلیمنی اتمجه بکه تکلیف ایلدکده اتمجه بك شهزاده بالذات کلورسه قلعه‌یی تسلیم ایده‌جکنی وشهزاده کلمدکجه محاربه‌سز اطاعت ایده‌میه‌جکنی بیان وقوجی بك دخی صورت حالی عرض واشعار ایتمسیله جناب شهزاده کیفسزلکنه باقیوب اختیار سفر بیوردیلر . اتمجه بك وعدی وجهله قلعه‌یی شهزادیه تسلیم ایلمش ایسه‌ده چه فائده که مشاق سفریه‌دن شهزاده‌نك خسته‌لکی کسب شدت ایدرك حین عودتده نیکده‌یه قریب (بور) قصبه‌سنده عازم دار بقا اولمشدر . رحمة الله علیه . بو اثناده کدك احمد پاشا ایچ ایل جانبنده (سلفکه) قلعه‌سنی قرمانلو بقیهٔ امراسی یدلرندن قورتاروب اوحوالینك اصلاحاتیله اوغراشمقده ایدی .

احمد پاشا شهزاده نك ارتحالندن خبردار اولنجه درحال قونیه یه بالعزیمه شهزادهٔ جنت مكانك نعش مغفرت نقشلرینی دائره‌لری خلقیله برابر بروسه‌یه كوندردی ٠

محمود پاشانك كیفیت اعدامی

جناب فاتح ولی عهدلری سلطان مصطفانك وفاتندن طولایی پك زیاده اسف ایدرك كندولری وعموم اركان دولت ماتم لباسلری تلبس ایتمشلردی ٠

وزیراعظم سابق محمود پاشا كندوسنك احیا كردهسی اولان ادرنه یه قریب (خاص كوی) قصبه‌سنده كوشه گزین انزوا بولندیغی حالده حضرت پادشاهه اجرای رسم تعزیت ایچون درسعادته كلمشیدی ٠

محمود پاشانك ازهرجهت مقام وزارت عظمایه اهلیتی وسلطنت سنیه یه سبق حسن خدمتی ملابسه‌سیله حب جاه اسیری اولان غرضكارلر شاید شهریار معالی

آثار پاشایی بنه مقام صدارتله کامکار ایدر قورقیسیله پادشاهك اوبله برکدرلی وقتنده محمود پاشا علیهنده غمز وسعایت وشهزاده مرحوم ایله پاشانك نصلسه ارهسی پك خوش کچمدیکی جهتله [محمود پاشا شهزادهنك وفاتندن ممنون اولمشدر] کبی فاتحك آتش کدر وتأثرینی علولندیرهجك برسوزی علاوهٔ مقال نفاق و مفسدت ایتدکلرندن و بونك اوزرینه فاتح دخی محمود پاشانك خانهسنه بغتةً برمأمور کوندروب پاشانك ماتم رسمنك مغایری اولهرق بیاض البسه متلبس اولدیغی حالده احباسیله شطرنج اوینامقده اولدیغنی تحقیق ایدنجه ارباب نفاقك قولنی بالتصدیق نائرهٔ غضبلری اشتعال ایلدیکندن محمود پاشا یدی قولهیه قالدیریلوب اون سکز کون مرورنده (سکز یوز یتمش طقوز) سنهسی ربیع الاخرینك اوچنجی کونی بوغدیرلدی . رحمة‌الله علیه .

• پاشای مشار الیه دولت علیهٔ عثمانیهده مقام صدارت

عظمایه کلان وزرانك اعاظم وافاضلندن اولوب امور سیاسیه ده نقدر مهارت تامه کوسترمش ایسه ارباب کمال ومعارفه فرط محبت ومعاونتی اولمق تقریبیله بوملك وملتـه تعمیم علم و عرفاندن طولایی اوقدر خدمتی سبقت ایتمشدر .

الحالة هذه نام عالیسنی ملت اسلامیه (محمود پاشای ولی) عنوانیله تقدیس ایلمکده ودرسعادتده وخاص کوی قصبه سنده ودها سائر محللرده بنا وانشا ایتدیکی جوامع و مدارس وعمارتخانه لر کبی ابنیهٔ خیریه وزماننده کی مصنفین مشهوره نك کندی نامنه تألیف ایتدکاری کتب علوم عالیـه و آلیه هر زمان روحنی احیا ایتمکده در .

« هرعصرده ارباب اغراض بلای حسـد وامید جاه ومسند سوقیله اصحاب فطانت وصداقتی چکه میوب هیچ وجودی اولمیان سیئات اسنادیله نیجه نادرالوجود ذوات مشـهوره یی خدمت دولت و ملتـدن دور وحیفـا که ـ کندی غرض نفسـانیلری اوغرنده

دولت وملتی دخی نیجه ترقیاتدن کیرو براقفله مغدور ایده کلمشلردر »

§

کفه وازاق قلعه لرینك تسخیری

جناب فاتح اوزون حسن وقعه سندن صکره بر مدت درسعادتده ارامی اختیار ایتدکلری حالده ینه توسیع دائرهٔ سلطنت افکار عالیه سندن فراغت ایتمیوب قره دکز ساحلنده (طربزون) کبی براسکله دولت علیه نك زیر تصرفنه کچمش ایکن دها ایلروسنه عطف نگاه همت اولنماسی لایق اولمدیغندن قره دکزك مهم برلرنده وجنوبزلو حکمنده بولنان (کفه) و (ازاق) قلعه لرینك استیلاسی ضمننده وزیر اعظم کدك احمد پاشا قوماندهسیله (سکز یوز سکسان) سنه سنده اوچ یوز پاره سفاین حربیهٔ متنوعه دن مرکب وعسکر ومهماتی مکمل بردونغاسوق بیوردقلری مثللو روم ایلی بکلربکیسی (سلیمان) پاشایی دخی ارنود اسکندریه سنی یعنی

(اشقودره)یی تسخیر ایتمك اوزره ارنودلغه مأمور ایتدیلر .

احمد پاشا موافق روزکار ایله کفه یه بالوصول قریه عسکر دوکه‌رك قلعه‌یی براً و بحراً تحت محاصره‌یه اخذایله بر مدت تضییق ایدنجه قلعه‌نك صدمات محاصره‌یه طیانه‌میوب نهایت جبراً عثمانلو یدینه واوحالده جان ومالری دخی تهلکه‌یه دوشه‌جکنی محصورلر اکلادقلرندن بالاستیمان قلعه‌نك تسلیمنه مجبور اولدیلر .

احمد پاشا کفه قلعه‌سنی بوصورتله بالتسخیر اورادن ازاق قلعه‌سی اوزرینه یوریوب اوراسنی وتاچر کستانه وارنجه اوارلرده بولنان سائر قلعه‌لری استیلا و بورالرك محافظه واداره‌سی تدابیرینی بعد الاکمال مظفراً درسعادته عودت ایلدی .

بومحلارك فتحی مناسبتیله سلالهٔ جنکیزیه‌دن (قریم) قطعه‌سنده حکومت ایدن تاتارخانلر دولت علیه‌نك تحت حمایه‌سنه کیرمش واوواسطه ایله دخی سلطنت سنیه‌نك

دائرهٔ شوکت و اقتداری وسعت کسب ایلمشدر .

§

روم ایلی بکلربکیسی سلیمان پاشانك حرکاتنه‌ده نقل کلام ایده‌لم :

پاشای مشارالیه بر موجب فرمان پادشاهی اشقودره قلعه‌سنی محاصره ایتمش ایسه‌ده قلعه‌نك متانتی جهتیله ازوقتده تسخیرینی کوزینه کسدیره‌مدیکندن ارنودلغی چاپول ایدرك پای تخته عودت ایلمکی دردولتدن استیذان ایتدی .

بو اره‌لق ایسه قره بغدان حکومتی دولت علیه‌نك اطاعتندن چیقه‌رق اطرافه صارقندیلغه باشلادیغی خبری النمش اولدیغندن سلیمان پاشانك معیتنه طوبلانمش اولان عساکر کلیه طاغلمقسزین بغدانه کیدوبده باری اوراجه برایش کورمسی فرمان بیورلدی .

اشقودره ایله بغدان دیاری بیننده‌کی بعد مسافه‌یه کوره سلیمان پاشا رفاقتنده بولنان بورغون عسکرله کیدوب

ایش کوره یله جکنی عقلی کسمامش ایسه ده امر پادشاهی یه مطاوعتدن بشقه چاره سی اولمدیغندن اراده سنیهٔ ملوکانه یه بالامتثال ارنوداقدن حرکته استعجال ایتدی ..

سلیمان پاشا افلاق ایچندن بغدانه کیچه رك بغدان حکمداری دساس برادم اولدیغندن سلیمان پاشایی اغفال ایچون اولا هیچ مقابله قیدنده بولنمدی .

سلیمان پاشا قارشوسنه چیقار برقوت کورمینجه الدانوب عسکری یغمایه طاغتدی .

بعدانلو ایسه بو فرصتی فوت ایتمیه رك بالجمله قوتیله سلیمان پاشانك ومتفرق حالده بولنان عساکر عثمانیه نك اوزرینه بغتةً هجوم ایتدکلرندن جنود اسلامیه نك یك چوغی شهید اوله رق سلیمان پاشا کوجله کندوسنی سلامت یقاسنه چیقاره بیلدی .

§

بغدانه سفر همایون

عنوان مبحوث اوزره سلیمان پاشانك بغدانده انهزامندن

شهریار جلادت شعار غضبناك اوله‌رق (سکز یوز سکسان بر) سنه‌سی موسم بهارنده بالذات بغدانه سفر بیوردیلر ·

واردوی همایونلرینك مهمات وذخایر لازمه‌سنی سفاین متعدده‌یه تحمیلا طونه نهری طریقی ایله کوندردیلر ·

لکن بغدان حاکمی موکب همایونك تقربنی ایشیدنجه کافهٔ مزارع ومراتعه آتش و بردیروب و بتون اهالی‌یی صرب طاغلره واورمانلره قاچیروب کندوسیده بولی ایزی بلورسز صیق براورمانلقده اختفا ایتمش اولدیغندن موکب همایون بغدان دیارینی خرابه زار شکلنده بولدی ·

بوجهتله ذخیره وعلف احتیاجی جنود اسلامیه‌یی مضایقه‌یه دوشیردی ·

اگرچه دونغای همایون ایله ممالك محروسه‌دن ذخایر نقل ایدلامش اواسیدی عساکر شاهانه‌نك قحطدن تلف اولملری ملحوظ ایدی ·

دشمندن اردوی همایونه قارشو کاور فرد بولنمیوب فقط جناب فاتح بونجه عسکرله اختیار مشاق سفر بیوردقلری حالده بغدانلودن اخذ انتقام ایتمکسزین عودت ایدلمسنی مناسب کورمدکلرندن دشمنی جستجو ایدرك کزمکه باشلدیلر ·

برکون اردو قلاغوزی نصلسه طوغری یولی شاشیرمسیله موکب همایون بلا اختیار بغدان حکمداربنك اختفاوتحصن ایتمش اولدیغی اورمانلغه اوغرادی ·

جناب فاتح درحال هجوم امرینی و یروب عثمانلو بهادرلری سیل خروشان کبی دشمن اوزرینه یوریمشلرسه ده بغدانلو اورمانك کچیدلرینی خندقلر و بیوك بیوك اغاجلر ایله سد ایدرك ومحل محل طوبلر دیزەرك بولندقلری موقعی قوتلی براستحکام شکلنه قویمش اولدقلرندن عسکر ایلروسنه یوریه میوب ایرکلدیلر ·

پادشاه عسکرك یوریمدیکنی کورنجه یکی چری اغاسی

(محمد اغا) یه [محمد اغا ، یکی چری قهرمانلری هیچ بروقت هیچ بردشمندن یوز چویرمامشلرکن بوسفر بوچوجقلره نه اولدی ?] دیه‌رك برخطاب عتاب امیز ایدوب اللرینه قالقانی اه‌رق بالذات ایلرویه آت سوردیلر .

پادشاهڭ محمد اغایه خطابنی ورستم واری دشمنه حمله وشتابنی ایشیدوب کورن یکیچری دلاورلری وانلره باقه‌رق سائر جهادارلری اولدکلرینه قالدقلرینه باقیوب اورمانڭ ایچنه هجوم ایله دشمنله یقه‌یقه‌یه کلدیلر .

جنود اسلامیه احراز مثوبات غزا شوقیله و بغدانلو محافظهٔ جان ووطن غیرتیله قوشلق وقتندن ایکندی یه قریب زمانه قدر پك شدتلی حرب ایدرك اکرچه عساکر عثمانیه‌دن خیلی ادم شهید اولمش ایسه‌ده بغدانلونڭ قسم کلیسی قلیجدن کچوب بغدان حکمداری پك جزئی قلان بقیة السیوف عسکریله فراره یول بوله بیلدی .

اشبو مظفریت اوزرینه بغدان ممالکنك هر کوشه سی بالتحری عساکر شاهانه غنایم واسرای کلیه ایله اقدار ایلدکدنصکره موکب همایون ادرنه تختکاهنه عودت ایلدی ٠

بو سفر همایونده افلاق بکی (رادول) بك دخی معیت ملوکانه ده وحسن خدمتده بولنمشدر ٠

§

قویلوبیج سفری

حضرت فاتح بغدان سفرندن ادرنه یه عودت ایدر ایکن حدود محافظی میخال زاده علی بکدن عریضهٔ مخصوصه کلهرك — مجار قرالنك اراضئ ممالك محروسه دن (قویلوویج) نام موقعه که طونه ایله موراوه نهرلرینك بربرینه قارشدیغی محلدر , طونه نك برو یقه سنه ایکی واوته یقه سنه دخی برقلعه انشاسیله اروا سنی اسکله اتخاذ — ایتمش اولدیغی عرض اولندی ٠

اکرچه فصل شتا حلول ایدرك سفر موسمی کچمش

ایسه‌ده مجارلو اوراره لایقیله یراشمکسزین یاپیلان قلعه‌لرك اخذ وهدمی مقتضی کوردیکندن جناب فاتح شدت شتایه باقیوب همان بوزاوزرندن طونه‌یی کچه‌رك موقع مذکوره یوریدی .

اوسنه شدت شتا بردرجه‌ده ایدیکه طونه نهری اون درت قاریش بوز طوتمش وطرق ومعابر قار ایله اورتلمش ایدی .

هرنه‌حال ایسه موکب همایون قویلوجه باوصول مجارلونك یاپدیغی قلعه‌لرك خندقلرینه طونه‌دن صو یوریدیله‌رك درحال منجمد اولدیغندن عساکر عثمانیه بوزاوزرندن قولایلقله هجوم ایدنجه محصورلر استیمانه مجبور اولملریله بوقلعه‌لر کاملاً هدم واحراق ایدلدی .

محصورلردن تبعیت سلطنت سنیه‌یی آرزو ایدنلر اناطولی جانبنه کچیریلوب دیکرلری مجارستانه کوندرلدی .

§

بو سفر همایونده برکون حضرت فاتح اناطولی بکلر بکیسی داود پاشا ایله آت اوزرنده قونوشه‌رق کیدرلرکن (طاوشانلو) قصبه‌سنده چولحه دستکاهلری اولان برکارخانه‌یه بردلکو کیروب اوراده موجود بولنان اون ایکی نفر چولحه‌نك دلکویی اولدیره‌میه‌رك قاچرمش اولدقلرینی داود پاشا حکایه ایتمسیله فاتحك جزا اوله‌رق چولحه باشنه بشر اقچه رسم وضع وتخصیص بیورمش اولدقلری تاریخلرده مسطوردر.

«شو حکایه‌نك بوراده ایرادی تاریخجه فائده‌سز کبی ظن اولنورسه‌ده — چولحه‌لرك کارخانه‌نك درونه کیرن بردلکویی اولدیره‌میه‌جك قدر قورقاقلقلرینه مقابل — پادشاه زمان طرفندن رسم جزا ترتیبیله تأدیب ایدیلیشی اوعصرلرده اصنافه وارنجه اخلاق عمومیه‌ده (شجاعت) (جبانت) صفتلرینك نه درجه‌ده کوزه‌دلکده اولدیغنی بزه بیلدیره‌جکندن یکده فائده‌سز دکلدر.»

§

(سکز یوز سکسان ایکی) سنه سنده جناب فاتح پای تخت قسطنطینیه ده اقامتله یکی سرایك اطرافنده برخصوصی صور چکدردیلر ٠

وامرادن بعضیلرینی بلاد اعدایه اقینه تعیین ایتدکاری صره ده میخال زاده علی بکی مجارستانه وروم ایلی بکلربکیسی سلیمان پاشایی دخی موره جانبنده بولنان (اینه بختی) قلعه سنك تسخیرینه مأمور بیوردیلر ٠

فقط نه علی بك ونه ده سلیمان پاشا برایش کورمکه موفق اوله مدقلرندن سلیمان پاشا روم ایلی بکلر بکیلکندن عزل ایله برینه اناطولی بکلر بکیسی (داود پاشا) نصب ایدلدی ٠

§

اشقودره نك تسخیری

بوقاریده بیان اولندیغی وجهله اولکی سنه سلیمان پاشانك اشقودره نك فتح واستیلاسنه موفق

اولەمامسی خاطر شهریارده برعقده براقدیغندن اشبو (سکز یوز سکسان اوچ) سنه سنده اشقودره نك تسخیریچون پادشاه كدك احمد پاشایی سردار تعیینیله اشقودره یه سوق ایتمك ایستدیلر ایسه ده احمد پاشا بومشكل خدمتدن اعتذار واستعفا ایتدیكندن پادشاه عالی همت بالذات سفر وحركت بیوردیلر ٠

و بوللری و بوللرده اولان كوپریلری تسویه وتنظیم ایتدیرمك اوزره اورنوس زاده احمد وطورخان زاده عمر بكلری ایلرویه كوندردیلر ٠

كدك احمد پاشایی دخی ـ خدمت دولتدن استغنا كوستردیكیچون ـ مسند صدارتدن عزل ایله اناطولی حصارینه حبس ایتدیلر ٠

موكب همایون اشقودره یه بالتقرب (درین) نهری اوزرینه مكمل بر كوپری انشاسیله مرور واشقودره قلعه سی محصور ایدلدی ٠

فقط اشقودره قلعه سی برطرفی وندیك كورفزینه منصب اولان درین صویی وسائر طرفلری صرب

طاغلرله محاط اولمق ملابسه سیله تمامیله حصر وتضییقی قابل وقلعه نك ایچنی دوكمك ایچون یوكسك محللره طوب چیقارلمسی ممكن اوله مدیغندن جناب شهریار اسكندر اقتدار كالی باقر جلبیله طاغلرك باشلرنده مجدداً طوب دوكدیرمكه مجبور اولدیلر ٠

بونكله برابر اشقودره نك اطرافنده بولنان (اش) (درغوس) و (كول باشی) نام قلعه لر دشمن النده بولندقجه اردوی همایون حركات حربیه یی لایقیله اجرا ایده مدیكی مثللو نهر واسطه سیله كیلرله دشمنك امدادی كسیله مدیكندن پادشاه دقایق اگاه اولا ذكر اولنان اوچ قلعه نك محاصره سنی مناسب كوروب روم ایلی بكلر بكیسی داود پاشایی كول باشی واناطولی بكلر بكیسی سلیمان پاشایی درغوس قلعه لرینك حصر وتضییقنه مأمور ایدوب بو پاشالر روم ایلی واناطولی بهادرلریله مذكور قلعه لری شدیداً بالتضییق تسخیر ایتدكدن صكره ایكی طاقم براشوب اش قلعه سنی دخی استیلایه موفق اولدیلر ٠

بوندن صکره اشقودره نك خارج ایله مخابره سی وامداد وذخیره سی منقطع اولمش ایسه ده قلعه نك متانت ومناعتی جهتیله تسخیری تمدید محاصره یه محتاج کورندیکندن اشقودره یه قارشو بر استحکام یاپدر یلوب اورنوس زاده احمد بك سردار تعیینیله اوراده براغیله رق ذات پادشاهی پای تخته عودت بیوردیلر ·

احمد بك التی آی دها اشقودره یی محاصره ایدوب محصورلر شدت مضایقه یه دوشه رك مال و جانلرینه امان و یرلمك شرطیله تسلیمه مجبور اولدقلرندن احمد بك کیفیتی حضور پادشاهی یه عرض ایله الدیغی امر موجبنجه امان و یروب اهالی و مستحفظینی مال و عیاللریله ونديكدن كلان سفاينه اركاباً ونديكه نقل واسرا واشقودره قلعه سنی مع توابع استیلا ایلدی ·

§

كدك احمد پاشانك ايتاليا جانبنده فتوحاتی

حضرت فاتح اشقودره يه سفرلری اثناده برابنده پياده

یوریمکدن یورولوب استراحت ایچون برمحلده ازاجق ارام ایوردقلری صره‌ده خواص بندکانه خطاباً [ایشـه یار بروز یرم اولسـیدی بومتاعبی بن چکمز ایدم] بیورملریله اوارالق امیرعلم بولنان (هرسك زاده احمد بك) [اکر کدك احمد پاشا قوللکز رکاب همایونکزده بولنیدی بوزحتلر چکلمزایدی] جوابیله احمد پاشانك خدمات مشکوره‌سنی خاطر پادشاهی‌یه کتوردیکندن ایرتسی کون حضرت فاتح کدك احمد پاشایه (سـلانیك) سنجاغنی بالتوجیه مشار الیهك حبسدن اخراجیله معززاً منصب جدیدینه کوندرلمسنی مأمور مخصوص واسطه‌سیله پای تخته امر وفرمان واشـتودره‌دن عودت همـایونلرنده دخی ارنبودلق عصاتنی تنکیل وتأدیب ایتك اوزره پاشای مشار الیهه (اولونیه) سنجاغنی احسان ایتمشلرایدی .

احمدپاشاکاه حسن تدبیروکاه اعمـال شمشیر ایله ایتالیا حدودینـه قـدر ارناودلغی تسخیر ایدوب فرنکلر یدنده بولنان (پولیه) وملحقـاتـنك دخی استیلاسنی

سهل الحصول کورمسیله (سکز یوز سکسان درت) سنه سنده بالاستیذان پای تخته کله‌رك افکارینی حضرت پادشاهه عرض و بیان ایتدکده طرف شاهانه‌دن دخی معینه دونمای همایون وعساکر کافیه ترفیق اولنه‌رق کوندرلدی .

احمد پاشا دونما ایله ایتالیا سواحلنه واروب اولا اولونیه‌نك قارشوسنده و ایتالیانك بحر سفیده طوغری الك اوجنده بولنان (اوترانته) شهرینی وایکی اوچ سنه ظرفنده تدریجا اوحوالیده خیلی قلاع وممالکی استیلا و پولیه ولایتنك حکمداری بولنان (رایقه) فراره مجبور اوله‌رق اوده اسپانیایه التجا ایلدی .

لکن (سکز یوز سکسان التی) سنه سنده فاتحك ارتحالیله تجدد سلطنت وقوع بولمق مناسبتیله احمد پاشا هم پادشاه جدیده اثبات وجود عبودیت ایتمك وهمده مجدداً عساکر ودونما کوتوروب یکی قوتله ایتالیانك ایچرولرینه طوغری یایلاق نیتیله استانبوله کلدیکندن اوله‌رق اسپانیا حکومتی طرفندن رایقه‌یه

ترفیقا کلی دونغا وعسکر کوندریله‌رك وبو واسطه ایله پاشانك غیبوبتی جانبده عساکر عثمانیه پریشان ایدیله‌رك اورالری ینه فرنکلرالنه دوشدی . واحمد پاشا تکرار عودته موفق اوله‌مدی .

§

ینه (سکز یوز سکسان درت) سنه‌سنده (قوجه ایلی) سنجاغی بکی اوتوز قطعه قدرغه سفینه‌سیله قره‌دکزه کوندریلوب ازاق قلعه‌سی جوارنده اولوبده مقدما کدك احمد پاشانك سفری اثناسنده فتحنه اختلاس وقت اوله‌میان (پوته) حصاری تسخیرایتدیرلدیکی کبی اماسیه والیسی شهزاده سلطان بایزید حضرتلرینك (سنان بك) قوماندهسیله سوق وتعیین بیوردقلری فرقهٔ عسکریه واسطه‌سیله ازرنجان جانبنده بولنان (طرول) مملکتی استیلا اولندی .

§

جزایر خانیه‌دن (بوزجه) اطه‌سیله (لمنوس) جزیره‌سی دکز قورصانلرینه مأوی اوله‌رق بولنلرك

ضبط واعماری بحر سفیدك حصول امنیتنی مستلزم وخصوصیله لنوس جزیره‌سنده بولنان (طین مختوم) معدننك اداره‌واعمالی فوائدی موجب کوریلدیکندن کذلك (سکز یوز سکسان درت) سنه‌سنده بو اطه‌لره سائر محللردن خانه‌لر نقل اولنه‌رق اعمار واحیاو بوزجه اطه‌سنه یرده قلعه انشا ایدلدی .

§

ینه (سکز یوز سکسان درت) سنه‌سی اواخرنده حسن بك زاده (عیسی) میخال زاده (علی) ومالقوچ زاده (بالی) بکلر قومانده‌لر یله اوتوز بیك عسکردن مرکب برفرقهٔ عثمانیه اقنجیلق صورتیله مجارستانه سوق اولنوب فقط بو بکلر بو سفرده اتفاقسزلق سیئه‌سی اوله‌رق یولسز طاوراندقلرندن جنود اسلامیه دوچار انهزام وباش قوماندان عیسی بك شهید اولدی .

§

ینه بو (سکز یوز سکسان درت) سنه‌سنده سلطنت

سنيهٔ عثمانیه ایله دولت مصریه بیننده بالاخره منتج
محاربات اولان بعض اسباب خصومت ظهوره کلمشدر .
تفصیلی شویله که :
طریق حجازده طبیعی اقار صو اولمدیغی کبی قدیم
زمانده اهل خیراتك انشا ایتمش اولدقلری (برکه)لر
یعنی یغمور صو ییله طولدیریلور بیوك حوضلر دخی
مرورزمان ایله خراب اولەرق حجاج مسلمینك عزیمت
وعودتده صودن یکا پك ضرورت چکمکده اولدقلری
مقدما جناب فاتحه عرض وافاده اولنمسی اوزرینه مجرد
احراز مثوبات نیت خیریه سیله طرف شاهانه لرندن
مواقع مناسبه یه مجدداً برکه لر انشا واسکیدن موجود
اولوبده خراب اولان برکه لر دخی تعمیرواحیا اولنمق
اوزره جناب فاتح ملوك چراکسه دن مصر ملکی
(سلطان خوشقدم) طرفندن رخصت وموافقت
التماسنده بولندقلری حالده ملك مشار الیه نصلسه
[بزم طریق حجده اولان صو برکه لرینی یابمغه اقتدارمز
یوقیدرکه ملکمزه یاد ایاق باصدیره لم) کبی باردبر

جواب ایله التماس واقعی رد ایتمش اولدیغندن بوندن طولایی حضرت شهریار دیانت شعار مصر ملکنه مغبر وایکی دولت اسلامیه بیننده آب صافئ ودومحبت مکدر اولمشیدی ٠

ذوالقدریه خاندانندن مرعشده حکمدار اولوب سلطنت سنیه یه منتسب بولنان (ملك ارسلان) لك برادری (بداق بك) حکومت ذوالقدریه یی قرنداشندن ضبط ایتمك ارزوسیله مصر ملکنه التجا ایدرك ملك مشارالیه بر فدایی اعزامیله ملك ارسلانی جامع شریفده ایکن اتلاف ایتدردکدنصکره بداق بکه عسکر قوشوب حکومت ذوالقدریه یی ضبط ایتدیردی ٠

بو مسئله دخی جناب فاتحك مصرلو حقنده اولان اغبرار سابقلرینه منضم اولدیغندن و بداق بك مملکتجه قبول عامه یه مظهر اوله میوب اهالی مقدما آستان معدلت آشیان سلطنته التجا ایتمش اولان مشار الیهمانك دیکر برادرلری (شهسوار) بکك حکومت ذوالقدریه یه تعیینی استدعا ایتدکارندن طرف

شهر یاریدن دخی شهسوار بکه عسکر ترفیقیله مرعشه کوندر بله رك بداق بك فراره اجبار و حکومت ذوالقدریه شهسوار بکه ضبط ایتدیرلدی ·

بونك اوزرینه مصر ملکی تکرار بوداق بکه اعانه وامداد ومرعشه بعث اجناد ایدرك والحاصل سلطنت سنیه شهسوار بکه ودولت مصریه بوداق بکه صحابت ایلیه رك بو مقدمات فاتحك ارتحاللرندن صکره محاربات متوالیه یی موجب ونهایت صاحبقران عدیم الاقران برنجی سلطان سلیم خان حضرتلرینك تیغ قهرمانیلریله دولت مصریه محو ومنقرض اولمشدر که بلطفه تعالی دردنجی جلدده تفصیلی ایراد اولنور ·

§

ردوسه عسکر سوقی

صدر اسلامده اصحاب کرام واجب الاحترامدن اول ملوك امویه (معاویه ابن سفیان رضی الله عنه حضرتلری) روم وعراقه واستانبول وسائر آفاقه

بعث جنود بیوردقلری صره‌ده (ردوسه) دخی برسریه کوندرمشلرسه‌ده اوزمان ردوسك فتحی میسر اولمامشیدی .

جناب فاتح قدمای ملوك اسلامیه‌نك نائل اوله‌مدقلری فتح قسطنطنیه کبی اعظم فتوحاته موفق اولدیغیچون وردوسده بولنان قوالیرلر قورصانلقده ماهر اوله‌رق سفاین وسواحل اسلامیه‌یی اضرار ایتمکده اولدقلریچون هم ظفرنامهٔ فتوحات سابقه‌لرینی مستزاد وهمده سواحل ممالك محروسه صولرندن قورصانلری ابعاد ایورمق نیت مجاهدانه‌سیله ردوسك تسخیرینی آرزو ایتدیلر .

بناءعلی ذالك (سکز یوزسکسان بش) سنه‌سنده قدمای وزرادن (مسیح پاشا) یی سرداراکرم نصبیله استانبول لیماننده‌کی دونمای همایونلرینه وبشقه‌جه کلیبولی لیماننده تجهیز اولنان آلتمش قطعه سفاین متنوعهٔ حربیه‌یه قپوقوللرندن وروم ایلی دلاورلرندن برطاقم عسکر ارکابیله اعزام بیوردقلری

مثلاو بتون اناطولی عسکرینك دخی رودسك قارشوسنده‌کی سواحلدن رودسه کچیرلمسنی فرمان بیوردیلر. مسیح پاشا عسکر مرتبه‌یی رودس جزیره‌سنه چیقاروب قلعه‌یی محاصره ایتمش ایسه‌ده مقدما حضرت معاویه‌نك ارسال بیوردقلری سریهٔ اسلامیه طرفندن لیمان اغزینه یاپلمش اولان و (عرب برجی) دینیلان برجدن دشمنك اتمقده اولدیغی طوب دانه‌لری دونغای همایونی ساحله یاقلاشدیرمدیغندن اولا اوراسنك تسخیرینه لزوم کورینه‌رك قره‌دن بو برجه قدر برکوپری تمدید و بتون دونغای شاهانه دخی برج مذکوری طوبلامغه تخصیص اولندی.

بعد ازین قره‌دن ودونغا جانبندن عرب برجی اوزرینه هجوم ترتیب اولنه‌رق ساحلده بیوك بیوك دوکندی طاشلر بولنمق ملابسه‌سیله کناره قایق وصندال یناشه‌مدیغندن دونغاده‌کی جنود موحدین عریان وبال قلیج اوله‌رق دکزه اتیلوب وقره‌ده‌کی مسلمین دخی کوپریدن هجوم ایدوب مذکور برجه نور یتیشدیرمدی.

لکن کوپری تحمل ایده‌میه‌رك اوچ یرندن منهدم اولمسیله اوزرنده بولنان بیك قدر مجاهدین دریایه دوکلدکلرندن واعدا ایسه یاغمور کبی کله وقورشون یاغدردیغندن بو یوریشدن برفائده حاصل اوله‌مدقدن بشقه بالعکس کلی عساکر اسلامیه‌نك شهادتنی موجب اولدی .

برقاچ کون صکره نفس ردوس قلعه‌سنك اوزرینه برهجوم دها ترتیب اولندی .

بودفعه عثمانلی قهرمانلری متفقاً ردوسك قلعه‌سنه وواروشنه یوریوب عسکرك برقسمی درون حصاره کیرمش وحتی قلعه بدنلرینه یدی عدد عثمانلی بیراقلری دیکلمش ایکن مسیح پاشا طرفندن بوصره‌ده [ردوس خزینه‌سی پادشاه ایچون ضبط اولنه‌جغندن کیمسه طرفندن ال اوزادلمسون] دیه‌رك منادیلر واسطه‌سیله برغریب تنبیه وقوعبولدیغندن بو یساق عسکره فتور ویره‌رك خارجده بولنان بقیهٔ جنود اسلامیه هجومدن فراغتله ایلرویه یوریمدکلرندن اعدای

بی امان ایچرویه کیرمش بولنان مجاهدینه قلیچ اوشوروب جمله سی واصل سرمنزل شهادت اولدیلر .

« احراز مثوبات غزا و جهاد اهل اسلام ایچون برنجی درجه ده مقصود و مراد ایسه ده عسکری طاقنی جان فداسی کبی بر مخاطره یه سوق ایدن اسبابدن بریده اخذ غنایم شوقی اوله رق مسیح پاشانك او یله برزمانده خزینهٔ خاصهٔ شاهانه یه خدمت ایتمك افکاریله عسکرك کسر شوق وغیرتنی موجب اوله جق بر یساغی اعلان ایدیشی پك فنا بر تدبیر اولدیغندن بو قدر مجاهدینك ردوسده درت ای چکدکلری زحمتلر ودوکدکلری قانلر هبایه کتدی . »

مسیح پاشا عسکرك قرغنلغنی وارتق یوریش ایتدیرمك احتمالی قالمدیغنی کورنجه کیفیتی حضور شاهانه یه عرض ایله الدیغی امر اوزرینه اردویی اناطولی یقه سنه کچیروب اناطولی ساحلنده ودشمن یدنده بولنان (بودروم) قلعه سنی محاصره ایتمش

ایسه ده اوراده ده موفق اوله مدیغندن پای تخته عودت ایلدی .

پاشانك بیان اولنان سوء تدبیری جهتیله کندوسنك استانبوله دخولنه مساعده بیورلمیوب عهده سنه کلیبولی سنجاغی توجیه و رکاب همایونلرندن تبعید بیورلمقله مجازات اولندی .

§

حضرت فاتحك ارتحالی

ابوالفتوح والمغازی سلطان محمد غازی حضرتلری (سکز یوز سکسان التی) سنه سی صفری اوائلنده عربستانه سفر ایتمك اوزره تدارکات کلیه ایله اسکداره کچوب و بوراده ده مزاج همایونلرینه انحراف کلی عارض اولدیغی حالده عزم و نیتلرندن فراغت ایتمیوب خسته حاللرنده اسکداردن حرکت بیوردیلر .

موکب همایونلری (ککبوزه) مرحله سنه بالوصول اوتاغ شاهانه لری تکور چایرینه قورلدقده عارضهٔ

انحرافلری کسب شدت ودست پولاد بازوی اجل عاقبت اوقهرمان رستم نهاده دخی پنجه صونوب سنهٔ مرقومه ربیع الاولنك دردنجی پنجشنبه کونی دغدغهٔ تخت بی وفای دنیای فانی بی ترکله روح برفتوحلری کلشنسرای ملك خلوده رحلت ایلدی ٠

رحمة الله علیه

پادشاه مشار الیه حضرتلرینك ولادتلری (سکز یوز اللی بش) سنه سی محرم الحرامنك اون التیسنده واقع اولوب بوتقدیرجه مدت عمرلری (اللی اوچ) ومدت سلطنتلری (اوتوز بر) سنه اولور ٠

عصرلری علماسنك مشاهیرندن (مولانا لطفی) نك مشار الیهك ارتحاللرینه سویلدکلری تاریخ نفیس دعای خیری متضمن اولدیغندن تبرکا بورایه یازلمشدر ٠

تاریخ

هست تاریخ بهترین اورا

نور الله قبره نورا

معلوم ارباب مطالعه اولدیغی وجهله عراق واندلس جهتلرنده دولت عربیه نك انقراضیله قوت اسلامیه یه وهن وخلل طاری اولمش ایكن سلطنت سنیهٔ عثمانیه یی (بلدهٔ طیبهٔ قسطنطینیه) كبی برمركز مدار عالمه اناله ایله قوت بخش قوای ملت اولان حضرت فاتحدر .

وبغدادده جنكیز فتنه انكیزك واندلسده اهل صلیبدن برطاقم نادان بی تمیزك لهیب غدر وظلملریله بونجه خزانهٔ كتب اسلامیه محو اولهرق مزاج اهل توحیده دخی علت جهل ساری اولمش ایكن الحالة هذه كوزیمزك اوكنده طوران متعدد مدارس عرفانیه یی انشا وبذل خزاین لطف واحسان ایدرك دنیانك هرجهتندن جلب ارباب فنون وعلما ایله مجدد مبانی حكمت ومدنیت اولان حضرت فاتحدر .

حضرت فاتح مدیحهٔ (نعم الامیر) ایله مظهر ستایش حضرت خاتمیت پناه اولمش وزمانلرنده كی فحول ناملرینه تألیف ایتدكلری لایعد ولایحصی كتب عالیه وادبیه ایله ونولهٔ عظم شانلری جهانی طولدرمش

بر پادشاه اولدیغندن اوصاف جلیله سی بخشنده بزم کبی عجزۂ نویسندگان ایچون ارخای عنان قلمه میدان قالمامشدر ․

§

خاقان مشار الیهك ارتحاللرنده ولی عهدلری شهزاده سلطان بایزیدخان حضرتلری اماسیه ده بولنملریله ارکان دولت درحال شهزادۂ مشار الیهه عرضحال تقدیمیله تخت عالی بخت عثمانی یی تشریفلری عرض ونیاز اولنمقله برابر ــ چونکه سفر مناسبتیله صنوف عسکریه بریرده مجتمع بولندقلرندن فتنه واختلال ظهورندن احترازا پادشاهك انتقالی کیفیتنك کتمی التزام اولنمش و [خنکار کیفسزدر لاجل الاستحمام موقتا استانبوله عزیمتلری اطبا طرفندن تنسیب اولنمشدر] سوزینك اشاعه سیله پادشاه مغفورك نعش مغفرت نقشلری درسعادته کچوریله رك عسکریدن کیمسه نك اردودن مفارقت ایتماسی واستانبوله کچماسی یساغ ایدلمش ایسه ده نصلسه حقیقت حال طویولوب

اجلاف عسکر ککبوزه‌دن استانبوله شتاب ایله وزیر اعظم عصر بولنان (قرمانی نشانجی محمد پاشا) نك خانه‌سنی یغما وکندوسنی شهید ایتدیلر .
ومسلم وغیر مسلم اغنیای اهالی خانه‌لرینك تالانه قویولدیلر .
هله استانبول محافظی وزیر پیر روشنضمیر (اسحق پاشا) نك حسن تدبیری ثمره‌سی اوله‌رق عسکری طاقمی یغما کرلکدن منع ایدیله‌رك سلطان بایزید حضرتلرینك مخدوملرندن اولوب درسعادتده وجد امجدلری نزدنده بولنان شهزاده (سلطان قورقود) پدرلرینك تشریفلرینه قدر وکالت ایتمك اوزره موقتاً اجلاس اولنمقله دفع فتن واختلاله موفق اولندی .

§

وزیر مقتول محمد پاشا قونیه والیسی بولنان ایکنجی شهزاده (سلطان جم) حضرتلرینی جلوس ایتدیرمك افکارنده اوله‌رق مشارالیهك سرعتله پای تخته کلمسیچون کوندرمش اولدیغی ادم وعریضه‌سی

اثنـای راهده اناطولی بکلربکیسی اولوب مناسبت صهریتله سلطان بایزید حضرتلرینه منتسب بولنان (سنان پاشا) طرفندن اله کچیرلمش اولدیغی مرویدر · بوتقدیرجه وزیر اعظم مشـارالیهك عسکری طرفندن قتل ایدلمسی سـنان پاشا وولیعهد طرفلیسی اولان سائر وزرا جانبندن تهمت مرویه نك عسکری یه اشاعه اولنمسندن نشأت ایتمش اولملیدر ·

§

پادشـاه جدید سلطان بایزید حضرتلرینك کیفیت جلوسـلری بلطفه تعـالی دردنجی جلده فاتحه اوله جقدر ·

سایهٔ معارفپیرایهٔ حضرت جهـانداریده خبرصحیحك اشبواوچنجی جلدی دخی رسیدهٔ حدختـام اولەرق مستندأ بتوفیقه تعالی دردنجی جلدك تحریرینه ابتدا قلنمشدر ·

الحمدلله علی التـوفیق والصـلاة والسـلام علی نبیـه الشفیع والشفیق

١٢٩١

صورت محررات

(١)

(سلطان مراد حضرتلرینك امور سلطنتی فاتح سلطان)
(محمد حضرتلرینه ترك ایلدكدنصكره مشار الیه فاتح)
(حضرتلرینك انكروس فتحنه دائر شاهرخ میرزایه)
(كوندرمش اولدقلری نامهٔ همایونك صورتیدر ٠)

اسباب سعادت جاودانی و موجبات فتوح ابهت وكامرانی پیوسته ملازم عتبهٔ رفیع وسدهٔ منیع حضرت سلطنت پناهی مملكت دستگاهی معدلت شعاری مكرمت دثاری افتخار الملوك والسلاطین واعتضاد الغزاة والمجاهدین مالك زمام الاكاسرة والسراة كاسر رقاب الجبابرة من العصاة والغواة مؤسس مبانی الخیرات

ومشيد قواعد العز من العدل والحسنات حامی حوزة
الدين بالدولة الباهرة وماحی ظلمات الظلم عن العالمين
بالصولة القاهرة ملجاء المظلومين ملاذ الملهوفين نصير
الحق والملك والدين ناصر الاسلام والمسلمين خلد الله
خلافته وادام على العالمين بر ورأفته باد وملك غفور
چشم بد حوادث از حوالی و حواشی ملازمانش
دور و دست و پای طوارق و بوارق از سمت
سعادت خدامش مقطوع ومكسور كرداناد
بالنبی النبيه وآله الامجاد محب صادق الوداد ومخلص
راسخ فی سنن الاتحاد بعد از تبليغ محامد لايقهٔ بی نهايه
وارسال اثنيهٔ رايقه بی حد وغايه واتحاف دعوات
مستجابه بنواب كامياب حضرت ميدارد كه عن قريب
سلطان الغزاة والمجاهدين والی ولاة الأئمة المهتدين
أبو الفتح خداوندكارم و پدرم وسلطانم خلد الله ظلال
عاطفته على رؤس المسلمين اين داعیٔ دولت را ممالك
محروسهٔ عثمانيه لايق ديده ارزانی فرمودند وقبض
وبسط اموری كه تعلق برين امر خطير دارد در كف

کفایت این دولتخواه نهاد واز جهت تأکید دولت
وتشیید مبانی این سلطنت باجمیع اطراف و جوانب
ازطغاة کفره وبغاة فجره وولاة اسلامیه بعهودومواثیق
وسوکند مصالحه فرمودند و بمبارکی وطالع سعد بدان
طرف دریا کذشته بفراغ بال متمکن کشتندو باعمال
اخروی اشتغال نمودند وبعد بنای حال برین منوال
ائمهٔ ارباب ضلال که ﴿ ینقضون عهد الله بعد میثاقه ﴾
از دیدن قدیم ایشانست بنقض عهد و خلف وعد
مسارعت نمودند وجمیع کفره ازاهل حرب وا کثرملتزم
ذمت اتفاق کرده برأو بحرأ طائفهٔ موحدین را بالکلیه
احاطه کردند وفی الجمله ممری که بزعم خصوم مفر
تواندبود از جهات اربعه بابقاء نار فتنه تفرقه بفرقهٔ
مسلمین رسانیدند و جمعیت عسکر پریشان متعسر
کردانیدند ناکاه در اثنای این نائرهٔ پرفتن واحشای
دائرهٔ مملو بمحن رئیس ضلال ورأس اضلال باوس
ملك اصفر قرال باقریب هفتاد هزار سوار کوه پیکر
پولاد مثال سوی این ولا جوی فرستاد و حضرت

اعلای خداوندکارنیز که ازین معنی ذاهل بودند ناگاه
این خبر هائل بسمع اشرفشان رسید دفعهٔ عساکر
انام را بنفیر عام اعلام داده چارو یاساق فرمودند
و بنفس نفیس باجمعی از خواص مقربین حاضرین
برای نصرت دین مبین متوجه کفار ملاعین شدند
وچون بشاطئ بحر رسیدند و معبررا مسدود دیدند
بفلک مشحون بابطال وزورقهای مملو باسباب قتال
لاجرم فی الحال باشتغال نیران حرب اشتغال نمودند
ودر لجهٔ بحر بی کران بطعنات سیف وسنان اتش
اندر نهاد آن خاکساران انداختند وجمعیت ایشانرا
بمثابهٔ اوراق خزان بباد فنا متفرق وپریشان ساختند
و بعدازین فتح مبین وهدم ردم سفن مشرکین بدار
الفتح ادرنه درامدند واین مخلص را بااکثر نواب
وخدام گذاشته ازخصوم جهات وکفار اقطار
اعراض واغماض نموده متوجه سرخیل جنود شیاطین
و پیشوای اصحاب سجین قرال بد فعال لعین شدند
وچون مقدار پنج منزلی رفتند ناگاه در اول وقت

ضحی تقابل فریقین وترادف صفین اتفاق افتاد
مبارزان طرف ابرار واخیار ومعارضان فرقهٔ فجار
واشرار بریکدیگر حمله آوردند وکباشی ابطال اهل
حق وضلال بمناطحه ومکاوحه اشتغال نمودند
وتطارد اسود شجعان ونطایز فرسان وافدان امن
اززمین وامان ازجهان وجان برداشتند واز کثرت
طعنات اسنهٔ ازرق فام وتتابع ضربات کرز وحسام
وتوالیٔ رشقات بنادق وسهام بی‌حد وانجام سرازتن
وروح از بدن مفارقت کرد ودشت وهامون ازجریان
خون بمثابت دجله وجیحون کردند وازاجسام
ورکاب قتلی ضراب وا کام حاصل شد وقصوری
وفتوری فی‌الجمله دراطراف خمسهٔ آن محل موحدین
راه یافت وتصادم فئتین وتضارب طائفتین بغلبه
وقراولی بعید العصر برین نهج متمادی کشت ودروقت
اصیل که صبای فتح دین محمدی وزیدن کرفت
ودبور قهر ملت احمدی جستن اغاز کرد خداوندکار
جلیل باقلیل ازخواص حاضرین اهل یقین همچو
شهب رجوم برشیاطین خصوم هجوم اوردند وبمناضلهٔ

صوائب ومقارعهٔ کتایب وطعنات رماح
وضربات صفاح جمعیت عسکر مخذول را متبدد
ومتشتت ساختند بحیث لا یبقی منها عین ولا اثر ودر
احشای کروفر ملك بنی اصفر را بموت احمر بهاویهٔ
سقر فرستادند وجمهور اکابر مجرمی تابعیش راکه
باسمی ورسمی موسوم ومرسوم بودند بهیچ فردی
مناص خلاصی ندادند وباقی بقیهٔ سیف اشطار
اوباشی وحسومات مواشی کانهم فرت من قسورة
ولواهد برین وکذلك یفعل بالمجرمین الحمد لله الذی
صدق وعده ونصر عبده وهزم الاحزاب وحده هذا
چون این فتح متین ونصر مبین ازان قلیل است که
درقرون خالیه وسنین ماضیه اتفاق نیفتاده باشد الا
واحدا بعد واحد ومأثور نگردیده شد الا واردا بعد
وارد واجب شد ولازم امد که بدرگاه حضرت سلطنت
پناهی که بسلوك طریق دین ودیانت مستمر و بمصادقهٔ
قدیمهٔ آل عثمان مشتهر ومع هذا بمجاهدة کفره نیز
مکب ومشتغلند اعلام رود تا که کافهٔ ارکان دولت

وعامهٔ ملازمان حضرت وجمهور مسلمانان ورعیت مبتهج ومستبشر کشته لیلا ونهاراً موجب ازدیاد این نوع نصرت ازحضرت واهب بی علت علت کلمه بتضرع واستکانت مسألت نمایند که من افضل الرغایب دعوة الغایب للغایب و یوما فیوما درتقویت وتمشیت این داعیٔ دولت کوشیده نظر عنایت در یغ نفر مایند و برای تبلیغ این معنی جناب خلف الاعاظم افتخار الاماثل والاکارم زبدة الخواص شمس الدین احمد بك ادام الله معالیه را ارسال رفت که برکماهی اوضاع خبیر و ووقت فرصت استفسار تقریر نمایند وتجدید عهود ومواثق موالات را مستحکم کرداند باقی زیادتی ابرام اقدام نرفت سایه رأفت وعاطفت برسرکافهٔ امت حضرت رسالت باینده باد بجاه النبی واله الامجاد کتب فی اواخر رمضان المبارك سنة ثمان وار بعین وثمان مائه

خلاصهٔ ترجمه‌سی

بعد الالقاب وتقدیم الاحترامات

پدرا مجدم محبكزى ممالك محروسهٔ عثمانيه تختنه لايق كوروب اطرافده بولنان ملوك وحكمداران ايله عقد مصالحه‌دن صكره بالجمله امور سلطنتى كف كفايتمزه بالتسليم كندولرى در يادن كذار و كوشهٔ عبادتده قرار بيورمشلر ايدى ·

ارباب عدوان نصلسه نقض عهود ايله براً و بحراً طائفهٔ موحدينى احاطه ومعبرلرى تسديد ايتدكلرى مثللو ناكاه رئيس ارباب ضلال يعنى قرال ضال (انكروس قرالى) يتمش بيكه قريب زره پوش سوار يسنى اوزريمزه تعيين ايدوب بو خبر هائل حضرت خداوندكار پدرمك سمع شريفلرينه واصل اولنجه عساكر اسلاميه‌يى جمع ايله نفس نفسيلرى دخى اعدا اوزرينه متوجهاً ساحل بحره واصل اولدقلرنده دشمن معبرى سد ايتمش ايديسه‌ده شمشير غزاة ايله دشمنك جمعيتنى پريشان ايدرك ادرنه‌يه واصل اولديلر · بو مخلصكزى پاى تخته تركله كندولرى دشمندن يكا توجه بيورديلر ·

وقتا كه بش مرحله قدر كيتديلر · بر قوشلق وقتى اعدانك جمعيتكاهنه واصل اوله رق فريقين يكديكره حمله ايتديلر ·

حرب وقتال پك زياده شدت كسب ايدرك اهل اسلام جانبنده بر مقدار اثر انهزام كورنمش ايكن بعناية الله تعالى نسيم نصرت جانب موحدينه وزان واعداى دين ودولت مضمحل و پريشان اوله رق بو صره ده قرال دخى قتل واتلاف اولنمشدر ·

بو مظفريتك امثالى قرون ماضيه ده نادر الوقوعدر · بونكله برابر دشمن الحالة هذه خصومتنده مصردر · بو فتح مبين ذات عاليكزك واوجانبده بولنان كافهٔ موحدينك باعث مسرتلرى اوله جغنده اشتباه يوقدر ·

بيان وتبشير مظفريتله برابر اخلاص ووداديمزى تبليغ ايچون خواص بندكاندن (شمس الدين احمد بك) اعزام وارسال اولنديغندن تقريرندن دخى استماع كيفيته رغبت بيورلسى مرجودر ·

اشبو نامه (سکز یوز قرق سکز) سنه‌سی رمضان شریفنك اواخرنده یازلمشدر ٠

(۲)

(جنتمکان سلطان محمد خان غازی حضرتلرینك)
(« ملا کورانی انشاسیله » استانبولك فتحنده دائر)
(عزیز مصر اقبال شاهه کوندردکاری نامهٔ همایونك)
(صورتیدر)

بسم الله الرحمن الرحیم متیمنا بذکره القدیم ✻ اللهم مالك الملك تؤتی الملك من تشاء وتنزع الملك ممن تشاء بیدك الخیر انك علی کل شیٔ قدیر ✻ یحمد الله ویثنی علیه عبده المستبشر بالمبشرات المتواترة المتواردة اللاتی ینبئن عن استقرار القدم المقدم المقدام علی سریر السلطنة السامیة القاهرة الا وهو السلطان الوالی العالی العاملی المؤیدی المظفری الظهیری النصیری العونی الغوثی الامامی الهمامی النظامی الذی اشرقت من افق التوفیق شمس سلطنته وخفقت رایة الاقبال من هبوب نسیم خلافته ویتطأطأ اعناق الجبابرة نحو سدته السنیة ویتکأکأ

اقبال الاكاسرة على عتبة العليـه وبه اضحت عقود الامامه منتظمه وامور السطنـه ملتئمه وبتفاخر بوصفه المأثر ويختـال بذكره المفـاخر اعنى الملـكى الالطفى السلطانى الاشرفى الابوى الاعطفى ضاعف الله تعالى ملكه وسلطانه وافاض عـلى العالمين بره واحسانه ولابرح فى دولة لاتنهـدم دارها ونعمـة لاتنفصم اثارها وسـعادة لاتصفر اوراقها وسـيادة لاتتغير افاقها وما انفك بنـور الدين بباهر صـولته مرفوعه واسنة الحوادث نحورا عدائه مكسـورة وجماجم حساده على روؤس الاسنة منصوبه وتحت الاقدام مخفوضـه ونقول لما تتابعت عنـدنا الاخبار التى تشتمـل على صـعود شمس السلطنة على اوج سرير الخلافة ادامه الله واعلاه وبارك فيه وابقـاه ببركة نبيه المجتبى ورسوله المصطفى عليه وعلى اله من صلة الصلوة ازكاها ملئنا بهجة وسرورا وغبطـة وحبورا وانشـد بلسان صدق

شعر

هنيئـا لمصر انت صرت عزيزه
بلوغ الامانى وابتغاء المحـامد
وتعتدل الايام فيها و يقتـنى
صنوف البر ايامنه طرف الفوائد
فذ ظهرت فيه علايم بأسـكم
قد التطمت منها رسوم المفاسد

هذا اوان الولاء والمواصـله" بين من تكفـل بمؤنه" احياء نسك الحج للعباد والعباد و بين من تحمل بمشاق تجهيز اهل الغزو والجهاد كما هو المتـوارث من الاباء والاجداد انعمهم الله بنعمه الموعودة فى الميعاد فالقلب مصمم على تأييد تلك القديمه" بسلوك طريق تنسـى لطائف اخريها بطيب نعيمهـا لذايذ اوليهـا فبهذا الحبل المتين نحن ماسكون وعلى هذه الصراط المستقيم المستبين سالكون فشد دنا وثاق صـدق ذلك المقر العالى اعلاه الله واسماه وفتحنا ابواب المراسله" وقدمنا

اسباب المواصلة واهدينا طرايف التسليمات عن
شوايب الريا والرعونات واتحفنا لطائف التحيات
المنورات بنور الاخلاص المجلاء بالولاء والاختصاص
المزهرات بصدق الطويه رياضها المسترعات من
زلال المحبه حياضها ورفعنا الادعيه الصالحه
المستجابه والاثنيه الفايحه المستطابه والاشواق
البالغه دزوة الكمال والاتواق المتواليه بالغدو
والاصال وانهينا الى العلم الكريم محفوفا بما يسره
الله تعالى من المطالب البهيه والمأرب السنيه ان من
احسن سنن اسلافنا رحمه الله انهم يجاهدون فى
سبيل الله ولايخافون لومه لائم ونحن على تلك السنه
قائمون وعلى تيك الامنيه دائمون ومتمثلين بقوله
تعالى (قاتلوا الذين لا يؤمنوا بالله) ومستمسكين بقوله
عليه السلام (من اغبرت قدماه فى سبيل الله حرمه
الله على النار) فهمنا فى هذه العام عممه الله بالبركه
والانعام معتصمين بحبل الله ذى الجلال والاكرام
ومتمسكين بفضل الملك العلام الى اداء فرض الغزاء

فى الاسلام موئمرين بامره تعالى (قاتلو الذين يلونكم من الكفار) وجهزنا عساكر الغزاة والمجاهدين من البر والبحر بفتح مدينة ملئت فجورا وكفرا التى بقيت وسط الممالك الاسلاميه تباهى بكفرها فخرا

شعر

فكانها حصف على الخد الاغر
وكانها كلف على وجه القمر

وهى محصنة صعبة المرام شامخة الاركان راسخة البنيان مملوة من المشركين الشجعان خذلهم الله اينما كانوا وهم مستكبرون على اهل الايمان متناصرون بالجزاير الغربية مثل (ردوس) و(قطلان) و(وندبك) و(جنويز) وغيرهم من اهل الشرك والطغيان وحصن محصن مسدد مشدد مشيد منسق النظام ماظفروا به اسلافنا العظام هوءلاء السلاطين الاساطين الفخام مع انهم جاهد واحق الجهاد ولم ينالوا بها نيلا وهى

قلعه‌ٔ عظیمه‌ٔ مشتهرة فی السنه‌ٔ اهل الارض باسم القسطنطنیه ولایبعد من ان تکون هی التی نطق بها صحاح الاحادیث النبویه‌ٔ والاخبار المصطفویه‌ٔ علیه وعلی اله اتم الصلوة والتحیه‌ٔ (فیفتحون قسطنطنیه فبینماهم یقتسمون الغنایم قد علقوا سیوفهم بالزیتون) الحدیث وغیرهذا من الصحاح المشهورة وهی هذا المدینه‌ٔ الواقع جانب منها فی البحر وجانب منها فی البر فاعدد نالها کما امرنا الله بقوله (واعدوا لهم ما استطعتم من قوة) کل اهبه‌ٔ یعتد بها وجمیع اسلحه‌ٔ یعتمد علیها من البرق والرعد والمنجنیق والنقب والحجور وغیرها من جانب البر و الفلك المشحون والجوار المنشأت فی البحر کالاعلام من جانب البحر ونزلنا علیها فی السادس والعشرین من ربیع الاول من شهور سنه‌ٔ سبع وخمسین وثمان مائه‌ٔ

شعر

فقلت النفس جدی الان فاجتهدی

وساعدینی فهذا ما تمنیت

فكلما دعوا الى الحق اصروا واستكبروا وكانوا من الكافرين فاحطنا بها محاصرة وحاربناهم وحاربونا وقاتلناهم وقاتلونا وجرى بيننا وبينهم القتال اربعة وخمسين يوما وليلة

شعر

اذا جاء نصر الله والفتح هينا

على المرء مسعور الامور وصعبها

فتى طلع الصبح الصادق من يوم الثلثاء يوم العشرين من جمادى الاولى هجمنا مثل النجوم رجوما لجنود الشياطين سخرها الحكم الصديقى ببركة العدل الفاروقى بالضرب الحيدرى لال عثمان قد من الله تعالى بالفتح قبل ان ظهر الشمس من مشرقها (فيهزم الجمع فيولون الدبر بل الساعة موعدهم والساعة ادهى وامر) واول من قتل وقطع راسه تكفورهم اللعين النكنود فاهلكوا كقوم عاد وثمود فتحتهم ملائكة العذاب فاوردوهم النار

وبئس المآب فقتل من قتل واسر من بقى واغار واخرابنهم واخرجوا كنوزهم ودفاينهم موفورا (فأتى عليهم حين من الدهر لم يكن شيئا مذكورا فقطع دابر القوم الذين ظلموا والحمد لله رب العالمين فيومئذ يفرح المؤمنون بنصر الله ينصر مايشاء) فلما ظفرنا على هؤلاء الارجاس الانجاس الجالوس طهرنا القسوس من القسوس واخرجنا منه الصليب والناقوس وصيرنا معابد عبدة الاصنام مساجد اهل الاسلام وتشرفت تلك الخطة بشرف السكة والخطبة (فوقع امر الله وبطل ماكانوا يعملون) وبعد فكانت فى شط الشرم الذى يكون شمالبا منهما قلعة افرنجية جنوزية وهى المحصنة المدعوة بقلعة غلطه وهى جارة لهما متسقة النظام مملوة من المشركين اللئام فلما حاصرنا قسطنطنية جاءنا اهل تلك القلعة وشدوا انبا ميثاقهم وجددوا معنا وفاقهم وقلنا لهم كونوا كما كنتم واثبتوا على ماانتم عليه بشرط ان لاتعينوبها فقبلوا شرطنا واطاعوا امرنا فلما وقع ماوقع على قسطنطنيه وجد بين القتلى والاسرى

من اهل غلطـه وهم قد حاربونا و بدأ انهم نقضوا ميثاقهم واظهروا نفاقهم فاردنا ان نفعل بهم مافعلنـا بالاخرى فبينمـاهم جاؤا مبتهلين ومتضرعين وقالوا ان لم ترحمنا لنكونن من الخاسرين فعفونا عنهم انه هو العفو الغفـار ومننـا عليهم المنة لله العزيز الواحد القهـار وقررنا عـلى ملكهم الملك لله العزيز الجبـار ولكن جعلناهم حصنهم صعيدا جرزا بحيث لاترى فيها عوجا ولاامتا وملكنا ارضهم وماءهم وكتبنا فى جريدة الجزى اسماءهم (حتى يعطوا الجزية عن يد وهم صاغرون) الحمد لله الذى عـدانا لهذا وما كنـا لنهتدى لولا ان هدانا الله (شعر) سـعد الزمان وساعد الاقبـال * ودنا المنى واجابت الامال * فلما جمع الله تعالى بفضله فى قلب عبده زين السرور زين العظيـمين احدهما حفظ النظام السرير السلطنه وحماية البلاد والاخر قرة العين الشرع باحياء الفرض الجهاد وجه تلقـاء الارض المقدسـه التى بارك الله فيهـا باجراء احكام السلطنة حامل وقر الثناء وناقل ورق الدعاء فخر الاماجد ذخر المجاهد امير جـلال الدين القابونى رزقت عودته

بالسلامة بهدية يسيرة من الاسارى والغلمان والاقمشة وغيرها حسبما ذكر مفصلا فى كتاب غيرهذا وان كانت نسبتها الى ماوجب علينا كنسبة للقطر الى البحر فالمأمول الاغضاء بحسن القبول فاذا يسره الله التشريف بتقبيل بساط الخلافة زادالله بسطه بالعدل والنصر يتأمل ويتمنى ان ينعم بالمشرفات السارة المحتوية بسلامة النفس النفيس الطيبة وصحة الذات المطهرة ابقاهاالله فى دولته دينية ودنيوية وبسوانح الاخبار من مهمات السلطنة كما نتشرف بالانتماء الى ذلك المقر الشريف ونتلطف بالاعتزاء لذلك المجلس اللطيف ونحن نترقب طيبات ادعية تلك المساكن الطيبة والله مجيبها ببركة نبيه المجتبى عليه من التحيات ازكاها الحمدلله على نواله والصلوة على محمد وآله والله اعلم بالصواب و اليه المرجع والمآب

{ خلاصهٔ ترجمه سى }

بعدالالقاب وتقديم الاحترامات :

مدينهٔ قسطنطنيه كه كمال متانتله مشهور و برجانبى قره واوچ جانبى دريا ايله محاط اولديغندن ماعدا ردوس وقطلان ووندیك وجنويز وبونلرك امثالى نيجه بلادك حكمدارلرى عساكر فراوان كوندروب محافظه سنه اهتمام ايدلمش بر بلدهٔ عظيمه در ٠

بونك فتحى ايچون بوسنهٔ مباركه ده بالجمله عسكريمزله كنديمز براً سفينه لرمز دخى بحراً توجه ايدوب (سكز يوزاللى بش سنه سى ربيع الاولنك يكرمى التنجى) كونى بلدهٔ مذكوره يه نزول ايلدك ٠

اولا اهاليسنه تكليف قبول دين اسلام ايتمش ايسه كده قبول ايتمدكلرندن محاصره و (اللى درت كون) مقاتله ومحاربه اولنه رق بعنايةالله و بامداد رسوله سنهٔ مذكوره (جمادى الاولانك يكرمنجى صالى) كونى فتح وظفر ميسر اولدى ٠

الك اول قتل اولنان زمرهٔ اعدانك رئيسى (تكفور) اولدى ٠

دشمنك عصيان ومخالفنده اصرار ايدنلرينى عسكر

اسلام طعمهٔ شمشیر و باقیلرینی اسیر ایدرك شهرك خزینه ودفینه‌لری اغتنام و بالجمله کلیسالر مساجد اسلام قلندی ٠

قسطنطنیه نك جانب شمالیسنده برلیمان عظیم اولوب بونك ساحلنده (غلطه) دینمکله مشهور و جنویز طائفه‌سیله مملو برقلعه واردر ٠

استانبولی محاصره ایتدیکمز زمان خصممزه معاونت ایتمامك شرطیله طائفهٔ مرقومه‌یه امان ویروب معاهده ایتمشیدك ٠

بعدالفتح مقتوللر واسیرلر ایچنده بوطائفه‌دن دخی ادملر کوریلوب شوحالده بونلرك خفیا استانبول خلقنه معاونت ایتمش ونقض عهد ایلمش اولدقلری نمایان اولدیغندن جزالری ترتیب اولنمق اوزره عسکر ظفرمأثریمز غلطه‌یه هجوم ایتدیرلمك مراد اولندقده طائفهٔ مرقومه عرض معذرتله عفو وامان دیلدیلر بزدخی جرم وقباحتلرینی عفو ایدرك ملکلرینی اللرنده ابقا واوزرلرینه جزیه تخصیص ایلدك ٠

هم جلوسمزك وهم‌ده بو فتح عظیمك اعلامی ضمننده حامل نامهٔ اخلاص امیرجمال الدین قابونی اعزام ودیگر مکتوبمزده مفصلا مذکور اولان اسرا وغلمان واقمشه وسائر هدایامز دخی تقدیم وارسال قلنمشدر .

§

(جنتمکان سلطان فاتح محمدخان طرفندن مخدوملری)
(قرمان حاکمی شهزادهٔ سلطان مصطفی طرفنه اوزون)
(حسنك محاربه‌سنه سردار نصب اولندیغنی مبین)
(کوندریلان برات شریف صورتیدر)

فرزند ارجمند دولتیار وولد سعادتمند کامکار نور حدقهٔ سلطنت و شهریاری ونور حدیقهٔ خلافت ونامداری عضد الدنیا والدین عون الاسلام والمسلمین المؤید من عندالله الملك الاعلی اوغلم مصطفی طال بقاه ونال مناه توقیع رفیع همایون واصل اولیجق معلوم اوله که مرحوم ومغفورله جهانشاه پادشاه وسعید شهید سلطان ابوسعید نورالله مرقدهما واقعه‌لرندن صکره مستحق دار ورسن اولان اوزون حسن دمره الله

بو جانبه مرة بعد اخرى بی ادبانه مكاتيب كوندروب كنايه دن خالی اولمامغين جواب الاسفه السكوت اوزره روباه مزبوره خواب خركوشى ويريلوب شيران پيشهٔ غزاوهزبران كوه وغابرله انك تداركنده يز ان شاء الله تعالى اما بو ايامده انك بعض امراء نكونسارى قرمان اوغلى تحريكيله ديار اسلامه قصد ايتدوكين عرض ايلدوكك اجلدن دفع ورفعيجون سنى سرعسكر ايدوب بيوردمكه اناطولى وروم ايلى بكلر بكيسى ايله وقت حاجتده اوزرلرينه واروب بتوفيق الله باب مدافعه ده دقيقه فوت ايتميه سز تحريرا فى اوائل شهر صفر ختم بالخير والظفر سنه سبع وثمانين وثمان مائه بمقام قسطنطينيه

(٤)

(جوابی)

درگاه فتح قرين وبارگاه ظفر ضمين ترابنه عرضهٔ بندهٔ كمترين بودركه حاليا فرمان شريف ورودندنصكره مستحق دار ورسن اولانا وزرون حسن دمره اللهك

اقارب عقارب شعارندن ابن عمی یوسف بدبخت برایکی
قرنداشلریله و نیجه بنام شرق بکلریله قرامان بی
خانمانك اولادندن پیر احمد وقاسمك اوکارینه دوشوب
قیصریه دن بری عبور ایتدکارنده بو بنده لری دخی
محمیهٔ قونیه اوکنده یوقلمه ایدوب حاضر بولنان
لشکر ظفر اثر ایله مدافعه لرینه متوجه اولوب اناطولی
بکلر بکیسی لالام کدك احمد پاشایی صاغ قولمده
وروم ایلی بکلر بکیسی محمد پاشا بنده لری صول قولمده
طوروب ماه ربیع الاولك اون دردی واقع اولان
شنبه کونی مصادمهٔ صفین واقع اولوب قوشلقدن
ایکندی یه دکین جنك وجدال وحرب وقتال
اولدقدنصکره بعد العصر دشمنك بختی کونشی
غروبه ایریشوب وسردار سربداری اولان یوسف
ومذکورون قرنداشلری زینل وعمر ومظفر ایله دل
طوتیلوب وسائر امراسی محمد باقر وغیری نامدارلری
خاك مذلته دوشوب وباشلری کسیلوب خسر الدنیا
والاخره مقوله سندن اولدیلر و بقیهٔ السیوف وادیٔ

مخوفدن کریزان اولنلرك اکثری تیغ مهلکه‌دن باش قورتارمیوب هلاك اولدیلر (فقطع دابر القوم الذی ظلموا والحمد لله رب العالمین) وبو جمله فتوحات سعادتلو پادشاه عالمپناهك خیردعاری برکاتنده اولوب امیددرکه باشبوغلری اولان اوزون حسن دخی تیغ سیاست غزاتدن کشته وسرکشته‌بی کور وکفن تیه فلاکته دوشوب لاشه‌سی طعمهٔ مورومار اوله انشاءالله تعالی وبو مژده ایله چاشنکیر باشی محمود قوللری کوندریلوب عقبنجه میراخور کیوان بنده‌لری بالجمله النسان باش ودللر ایله سم سمند سعادتمندلرینه یوزسوری‌یی ایرشمك اوزره‌در باقی فرمان درکاه معلانکدر بندهٔ بی ریا مصطفی

(٥)

(اوزون حسنك فاتح سلطان محمد خان حضرتلری)
(طرفنه کوندردیکی نامهٔ مباهاتیدر .)

جناب امارتمآب ایالت نصاب امیر اعظم واکرم قدوة الامراء فی الزمان شمس الدین محمدبك زید دولته بعد

ازسلام تام واهتمام مالا کلام معلوم داند که بیمن
تأییدات حضرت سبحانی وحسن توفیقات جناب
صمدانی عزشانه ابواب فتوحات جاودانی واسباب
سعادت وکامرانی برچهرهٔ احوال و صفحهٔ امال
ما کشاده وامادہ کشته وازمکامن غیب بیامن عنایات
بلاریب هردم نصرت تازه وهرلحظه فرصت بی‌اندازه
روی می نماید واز جملهٔ مخایل این معنی انکه بعد از
تسخیر ممالك اذربایجان وعراق عنان عزیمت بجانب
فارس معطوف فرمودیم اعادی ومخالفان که درانجا
بودند ازفنهیان معنی (جاء الحق وزهق الباطل)
شنیدند واین المفر کو بان جای اقامت ندیدند وصورت
(فهزموهم باذن الله) بر صحایف روزکار ناپایدار
ایشان نقش بست وغبارنا امیدی برخسار نکبتشان
نشست وچون بنات النعش متفرق شدندوفرزندان
اعز دولتیار وامراء کبار درعقب ایلغار نمودند
امید که بکرم رب الارباب عن قریب اعادی دستکیر
دولت قاهره خواهد کردانید واکنون بفیض

الهی تمامیٔ مملکت خوزستان وفارس از ایادی
شیاطین خناس انتزاع نمودند در دست اقتدار
نواب کامکار استقرار دارد ودار الملك شیراز مقر
سریر سلطنت ومسند خلافت شدوازجانب پادشاه
اعظم سلطان حسین بیقرا ایلچی رسید وتبرکات لایقه
باسکه وخطبه بنام همایون مارسیدند وعرض
انقیاد ومخالصت ووداد نمود و بعنایة الله تعالی ازهیچ
جهت دغدغه وتکرانی نمانده احبای دولت مسرور
واعدای خلافت مقهور (وذلك فضل الله یؤتیه
من یشاء) وظیفه انکه این مژدها ابتهاج نموده
در ترتیب دولتخواهی ونیکخواهی کوشند وابواب
درجات اوعرض حالات مفتوح دارند والسلام ·

{ خلاصهٔ ترجمه سی }

بعدالالقاب :
معلوم اوله که توفیقات الهیه ایله هرلحظه برنصرت
جدیده صفحهٔ امالمزده یوز کوسترمکده اولدیغی مثلاو
ازربایجان وعراق ممالکنك تسخیرندن صکره دخی
(فارس) طرفنه عطف عنان عزیمت اولنه رق

اوراده بولنان مخالفین عزیمتزی ایشتدکلری انده بنات النعش کبی متفرق اولمش اولدقلرندن اوغلارم وامرامز تعقیبلرینه کوندرلمشدر . امیدمز بودرکه جمله اعدامز دردست اولنور .

شمدی خوزستان وفارس مملکتی فیض الهی ایله ید اعدادن ضبط اولندی . وشیراز مقر سلطنت اتخاذ ایدلدی . و پادشاه اعظم سلطان حسین بیقرا طرفندن دخی ایلچی کلوب نام همایونمزه سکه وخطبه کتوردی . واطاعت وانقیاد ومخالصت ودوستی کوستردی . وعنایت باری ایله هیچ برطرفدن قورقومز قالمدی .

بومژده‌لره انتهاج کوستروب دعای دولتمزه مداومت ایلمیسکز والسلام .

(٦)

(جوابی)

بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین (هذا کتابنا ینطق علیکم بالحق انا کنا نستنسخ ما کنتم تعملون

اللهم مالك الملك تؤتی الملك من تشاء وتنزع الملك
ممن تشاء وتعز من تشاء وتذل من تشاء بیدك الخیر)
والسلام علی من اتبع الهدی خالق الکونین ورازق الثقلین
جلت قدرته وعلت کلمته حضرتلرینك بن قولی که والی
البلاد حامی العباد محیی سنة رسول الله ومجری شریعه
نبی الله علیه وعلی اله صلوات الله شاه سروران
سلطان محمد بن مراد بن بایزید خانم سکا که سردار عجم
خان اعظم کیخسرو یکانه فریدون زمانه حسن
خانسین مثال شریفمده شویله اصدار بیوردمکه
اکا اولهسین کشی دولتـه مغرور اولوب حدندن
تجاوز ایدوب بی انصافلر حرکاتنی قیلمق علامت انتقال
دولت وامارت زوال مملکتدر پس شول وساوس
شیطانیه کیم دماغك جوفنی مقر ایدنمشدر استنشاق
ماء انابت ایله انی زائل وعقل امامنی پیشوا ایدهسنکه
بزم مملکتمز دار الاسلامدر اباعن جد دولتمز چراغی
کفر اهلنك یوزکی یاغیله روشندر اسلام اهلنه اکر
یاوز قصدك وار ایسه اعدای دولت وشریعتدن

بعضی سنسین وسکا متابعت ایدوب معاونت ایدنلردر
پس بزم دخی اول طائفه قمعی قصدینه ائمز ایرلنمشدر
وقلیجمز قوشانمشدر بیلدم و یاغافل ایدم دیمیه‌سن
هیچ سن بروکلك حاجت دکلدر شوال مبارکده عمت
میامنه فتاح ذوالمنن دستوریله لشکر منصورم ایله
قلعهٔ قره‌حصارك اوزرینه واررین شول قصدیله که
قهار جباره تقدست اسماؤه بن قولنی سبب قیلوب
سنك ظلمکی مظلوملر اوزرندن کوتورم ونام ونشانکی
نابدید قیلم بالجمله تطویل کلام لازم دکلدر مثالی میمونمه
جواب کوندره‌سن والسلام علی من ارادنی بالخیر
والحمدلله الوهاب النصرة علی خیرالخلق وعظیم الخلق
محمد واله وصحبه اجمعین الی یوم الدین ٭

§

اشبو کتاب بك اوغلنده قله قپوسنده کوچك خندق
زوقاغنده ۲۹ نومروده لاترکی وشرق مطبعه‌سنده
طبع اولنمشدر ٭ فی ۱۵ رمضان ۱۲۹۱

UNIVERSITY OF TORONTO
VELUT ARBOR ÆVO

